

Report: 21.08.2022 14:59:51 - 28.08.2022 14:59:50

Témata: Fakulta veřejných politik, Slezská univerzita v Opavě, Institut tvůrčí fotografie, Obchodně-podnikatelská fakulta, Vedení univerzity, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Fyzikální ústav v Opavě

Články v reportu: 30 Duplicitní (Odstraněné): 29

[Celkový počet článků: 59]

1. [Všem studentům gratulujeme k absolvování...](#) Facebook - Příspěvky
2. [Situace je pořád stejná. Ne-li horší. Dluhy českých vzdělců ve zmatku dnešní české společnosti](#) Blisty.cz - Články
3. [FESTIVAL VIZ-AIR-KA UŽ PODRUHÉ V TICHÉ ŠÁRCE](#) Radio1.cz - Články
4. [Velká čtenářská anketa: Přes dvacet osobností nabízí Ostravanu knižní tipy. Čtete s nimi!](#) Ostravan.cz - Články
5. [Talent City 2022 – TALENT A PODNIKAVOST](#) Vsb.cz - Články
6. [Než začne zimní semestr a s ním nové povinnosti?](#) Facebook - Příspěvky
7. [NOC VĚDCŮ LETOS PROBĚHNE POPRVÉ I V KARVINĚ...](#) Facebook - Příspěvky
8. [Vysoké školy v Moravskoslezském kraji otevřely studijní kurzy pro seniory](#) Rozhlas.cz - Ostrava
9. [Možnost podat si přihlášku do 2. kola přijímaček...](#) Facebook - Příspěvky
10. [Chtl si jen zaplavat v řece. Četníkovi slíbil, že se do koncentráku vrátí, a slib dodržel, říká fotograf Libor Fojtík o skautovi Kolmerovi](#) Rozhlas.cz - Vltava
11. [Perkúv dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici](#) Denik.cz - Pražský deník
12. [Není lepších zpráv než těch s gratulacemi.](#) Ústav... Facebook - Příspěvky
13. [Noc vědců poprvé v Karvině! Pro malé i velké...](#) Facebook - Příspěvky
14. [Uzávěrka fotografické a výtvarné soutěže Vesmír bez hranic se blíží](#) Orlicky.net - Články
15. [Inovační tempo se zrychluje](#) Eprogram.cz - Články
16. [Chcete se ve zralém věku vzdělávat na univerzitní...](#) Facebook - Příspěvky
17. [Šumperská Charita zve na výstavu Jindřicha Štreita, fotografie vydá i knižně](#) Ado.cz - Články
18. [Tento a příští týden se u nás na fakultě nese ve...](#) Facebook - Příspěvky
19. [S blížícím se začátkem semestru pro vás máme pár...](#) Facebook - Příspěvky
20. [S knížaty u stolu aneb Jak probíhalo středověké stolování. Vypráví Eva Ševčíková z Bilovce](#) Krajskelisty.cz - Moravskoslezský kraj
21. [Další úspěch Ondřeje Durczaka z Institut tvůrčí...](#) Facebook - Příspěvky
22. [Školy z Libereckého kraje se zapojí do spolupráce s Czech-American TV](#) Nasejablonecko.cz - Články
23. [Po šesti letech od své premiéry na Dny NATO v...](#) Facebook - Příspěvky
24. [Koleje i menzy výrazněji zdražují, zájem studentů i tak zůstává enormní](#) Impuls - Články
25. [Chcete být součástí příštího Opavského majálesu?](#) Facebook - Příspěvky
26. [Bankovky všemi smysly aneb jak poznat pravou...](#) Facebook - Příspěvky
27. [LITERATURA: O českém hororu](#) Neviditelnýpes.lidovky.cz - Články
28. [Festival: VIZ-AIR-KA](#) Prazskypatriot.cz - Články
29. [Další díl seriálu Fiducia on-line na LucernaTV!](#) Facebook - Příspěvky
30. [Komenský v Přerově získal pedagogické zkušenosti i manželku, říká historička](#) Idnes.cz - Články

1. Všem studentům gratulujeme k absolvování...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
21.08.2022 (18:14:19)	Sociální síť	Fakulta veřejných politik	Facebook - Příspěvky	Fakulta veřejných politik v Opavě

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)Všem studentům gratulujeme k absolvování srpnových státnic, které proběhly v uplynulém týdnu   Přejeme mnoho dalších úspěchů v budoucích životních výzvěch!

2. Situace je pořád stejná. Ne-li horší. Dluhy českých vzdělců ve zmatku dnešní české společnosti

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (00:03:05)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Blisty.cz - Články	Jan Čulík

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Historička Muriel Blaive mi poslala celou řadu otázek, jimiž chce k svým historickým účelům zjišťovat historii mých interakcí s českou společností od pádu komunismu. Připomnělo mi to debatu, kterou jsem mezi českými intelektuály vyvolal svým vystoupením v klášteře Teplá v říjnu 1995. Měli bychom možná vnímat svou historii. Můžete si ji přečíst níže a také reakce českých "intelektuálů" na ni, které jsou často více než úsměvné. (JČ)

Už jsme tohle jednou v Britských listech vydali, na doporučení šéfredaktora Listů Václava Žáka, ovšem dne 27. března 1998. To je už poněkud zapomenuto.

Motto:

"Ve svobodné společnosti nakonec nerozhoduje vláda, ale duševní stav společnosti." Ferdinand Peroutka, 1976

Řekl mi předevčírem Václav Žák, šéfredaktor dvouměsíčníku Listy:

"Četl jsem znovu v Listech (č. 8/1995 a 1 a 2/1996) vaši provokující studii "Dluhy českých vzdělců", kterou jste přednesl 15. října 1995 na shromáždění českých intelektuálů v klášteře Teplá a dramatickou debatu, kterou vaše přednáška vyvolala.

Ty věci, které jste v Teplé říkal, jsou nyní, po dvou a půl letech, neobyčejně aktuální. Otevřte tuto diskusi nyní znovu. Uveřejněte tyto texty v Britských listech.

Jde o neobyčejně důležité otázky, závažnější, než mnohá témata, jimiž se BL dnes zabýváji."

Václav Žák má pravdu.

Předkládám tedy ctěným čtenářům k zamyšlení dnes toto víceméně monotematické číslo, věnované přednášce "Dluhy českých vzdělců" a vášnivě následné diskusi.

SEBEVĚDOMÍ JE ZÁKLAD SVOBODY. Významná diskuse o roli sdělovacích prostředků a školství při pěstování kritického myšlení, vysílaná Svobodnou Evropou. Ivan Kytka, Ondřej Hausenblas, Jan Čulík

Vzdělanci v dnešní České republice

Jan Čulík

Předneseno 15. října 1995 na shromáždění českých intelektuálů v klášteře Teplá.

Chtl bych předeslat, že to, o čem tu budu hovořit, neříkám pouze svým jménem. Je to mimo jiné výsledek rozhovorů s Ivanem Kytkou, donedávna zpravodajem ČTK ve Velké Británii a nyní londýnským reportérem České televize a dr. Ondřejem Hausenblasem z pražské filozofické fakulty.

Významný vliv malých časopisů v Americe - proč ne v ČR?

Ve Spojených státech existuje celá řada intelektuálních časopisů, které mají relativně velmi malý náklad, debata, která v nich probíhá, je však v ohnisku zájmu čelných amerických politiků. Tak například začátkem devadesátých let byla ve světě nejdiskutovanějším námětem teze historika Francise Fukuyamy, autora článku Konec historie. Článek vyšel v malém intelektuálním časopise jménem The National Interest, Národní zájem. Časopis vznikl v roce 1985 a má ve Spojených státech s téměř dvěma sty milióny obyvatel náklad pouhých deset tisíc výtisků. Fukuyama v článku předložil veřejnosti tezi, nyní už překonanou, že s pádem komunismu skončila dlouhodobá historická válka idejí mezi liberalismem a totalitarismem a že vítězství liberální demokracie se rovná dosažení konečného cíle historie. Fukuyamova článku si v roce 1989 povšíml Peter Tarnoff, tehdejší předseda americké vládní Rady pro zahraniční vztahy. Tarnoff pak napsal v americkém deníku New York Times, že Fukuyamův článek "položil základy vládní doktríny prezidenta Bushe. To byl docela úspěch pro šestnáctistránkový článek amerického intelektuála, otištěný ve skoro neznámém časopise, jehož náklad tehdy nedosahoval ani 6000 výtisků. V roce 1988 obdržel šéfredaktor levicového židovského časopisu Tikkun, který se kromě politiky zabývá různými druhy mystického učení, dopis od Billa Clintona, v němž mu budoucí americký prezident děkoval: "Pomohl jste mi vyjasnit některé myšlenky." Podnětné nové ideje převzala z časopisu Tikkun například i Hilary Clintonová.

Neokonzervativní měsíčník Commentary má náklad jen 30 000 výtisků. Čtou ho vzdělanci ve Washingtonu a v New Yorku. Koncem sedmdesátých let varoval časopis Commentary opakovaně před nebezpečím sovětské expanze. Tohoto varování si povšíml Ronald Reagan a učinil boj proti sovětské expanzi hlavním tématem své předvolební kampaně.

Intelektuální, pravicový týdeník New Republic vyvolal nedávno ve Spojených státech obrovskou veřejnou debatu, když otiskl teorii Charlese Murrayho, podle níž jsou běloši inteligentnější než černoši.

Američtí politikové berou malé americké intelektuální časopisy vážně. Je to prý tím, že se v moderním, bouřlivě se technologicky rozvíjejícím a rychle se měnícím světě dostala americká kultura a politika do stavu nejistoty. V posledních několika desetiletích bylo v Americe postupně zpochybněno všechno, co kdysi Američané považovali za skálopevné, neměnné hodnoty. Intelektuální nejistota je ve Spojených státech dnes velmi hluboká. Přitom Američané stále hledají nové podněty, neboť dosud věří, že je třeba neustále zkoušet nové myšlenky.

Myšlenková nejistota v Čechách

V Čechách vládne dnes také myšlenková nejistota, anebo naopak - u některých lidí - až příliš velká myšlenková sebejistota, daná izolovaností od světové debaty o neaktuálnějších otázkách. Zajímavě se zde včera hovořilo o občanské společnosti. Kdosi však poznamenal, že debata zdá se probíhá bez napojení na mezinárodní debatu o těchto otázkách. Není-li v českých knihovnách nejnovější zahraniční literatura na toto téma, myslím, že by velmi mohla pomoci počítačová síť Internet. Opatřete si software Netscape. Na Internetu jsou desítky tisíc debatních debatních stránek, určité také politologické. Dále jsou tam katalogy světových knihoven. Prostřednictvím Internetu by bylo možno zapojit české intelektuály do celosvětové debaty o otázkách, o nichž uvažují dosud izolovaně v Čechách.

Snad nejdůležitější jsou rychle se měnící životní podmínky pod vlivem bouřlivé technologické revoluce, která ve smršřující se světě otřásá veškerými dosavadními jistotami, hospodářskými, politickými i kulturními. Veřejný diskurs v Čechách však byl ale víceméně umlčen a nahrazen zjednodušenou, agresivní řečí reklamy a primitivní, schematické konzumní zábavy.

Už jsem se tu jednou zmínil o tom, že si podle mého názoru vypěstovala intelektuálská "hlava" českého národa, nezávislí disidenti doma i v exilu, hlava, kterou za totality uměle od národa izoloval komunistický režim, zcela jiné hodnoty a zásady, než jakými se posléze řídilo tělo národa, skládající se z obyčejných lidí. Bezhlavé tělo národa, bez styku s intelektuální hlavou, slepě odešlo jinam. Podleho konzumním pseudohodnotám, které byly o to atraktivnější, že jim nebylo možno za komunismu holdovat zcela volně. Za komunismu se lidé museli vzdát své dospělosti, samostatného, rozumného rozhodování jako zralí jedinci. Naplnili své životy různými náhražkovými, vlastně dětskými činnostmi.

Po pádu komunismu zavládla v Čechách demokracie. Rozhodoval hlas většiny, tedy hlas bezhlavého těla národa. Tělo národa intelektuální elitu pohltilo.

Komunismu úspěšně znemožňoval veřejnou intelektuální debatu na důležitá společenská témata. Takovou debatu totiž nejen zakazoval, ale zároveň agresivně útočil na samou podstatu jazyka. Komunismus negoval jazyk. Vyprázdnil slova, která bývala jasnými, konkrétními, srozumitelnými pojmy a nahradil je bezobsažnými propagandistickými výrazy totalitního newspeaku. Tímto dědictvím trpíme v Čechách dodnes. Lidé - zvláště to platí o českých politikách - se dodneška neumějí nebo nechtějí vyjadřovat jasně, stručně, pádně a konkrétně. Někteří politikové se ovšem uchylují ke kamuflujícím, prázdňným frázím záměrně. Člověku někdy připadá, že se programově vracejí k mlžnému jazyku komunistických mocipánů. Veřejnost - především inteligence - by jim to neměla trpět. Obyčejní lidé umějí velmi dobře vycítit, kdy čelný politik ve sdělovacích prostředcích bezobsažně mlátí slámu. Vráť mu to vyjádřením nedůvěry ve volbách.

Práce s učiteli ve školách ukázala, že většinou ani učitelé neumějí napsat na kus papíru, co vlastně od školství chtějí a co očekávají, že jejich vlastní práce dá dětem, které učí. Proč nikdo dodnes neukazuje ve školách dětem, jak se jasně a konkrétně vyjadřovat?

Proč byli v dnešní české společnosti vzdělanci zatlačeni na okraj? Někteří lidé, třeba Eva Kantůrková ve své knížce Památník, to vysvětlují, že po volbách v roce 1992 se vedrali do veřejného života arogantní a průrazní podnikatelští gruendři s ostrými lokty, a že slušní lidé - tedy nezávislí čeští intelektuálové - tímto agresivním jedincům ustoupili.

Jenže ono to bylo ještě trochu jinak. Čeští intelektuálové si po roce 1989 mylně ztotožnili s demokracií Občanské hnutí a později Klausovu vládní koalici. Domnívali se, že budou-li kritizovat vládní politiku, poškodí tím křehkou květinu mladé demokracie a budou tak nahrávat komunistům. Neuvědomili si paradoxně, že právě takový vstřícný postoj je pozůstatkem komunismu. Mohli se poučit třeba z americké či britské demokracie, že podstatou zralé demokracie je sebevědomá, systematická a kritická kontrola, již občané průběžně podrobují všechny kroky, které dělá vláda, složená z dočasně zvolených zástupců občanů. Protože měli Češi v minulosti velmi špatnou zkušenost s ideologií, nechali si mnozí lidé vnutit názor, že totiž neexistují obecně platné morální a etické hodnoty a že může vládnout jen pragmatický relativismus, určený volnými tržními principy. Tento názor převládá s ničivou silou v české společnosti, potácející se od komunismu v morálním a civilizačním vakuu. Přispělo k tomu i to, že intelektuálové byli po pádu komunismu jako většina národa dezorientováni - rozklad totality je zastihl nepřipravené a pasivní.

Uplynulo však od pádu komunismu už skoro šest let a je skutečně načase, aby čeští vzdělanci začali aktivně usilovat o převzetí čelné nezávislé role v národě, která jim v civilizované zemi přísluší. Je to jejich povinnost, i když nechtějí bojovat o pozice s neskrupulózními lidmi s ostrými lokty.

Hlas českých intelektuálů by měl být nad chaosem a relativistickým, konzumním zmatkem který dnes v české společnosti vládne, trvale slyšet jako klidný, jasný, nezávislý a srozumitelný tón. Myslím tím, že je třeba důrazně a hrdě nezávislosti vzdělců. Vzpomeňte na kontroverzi na kongresu Penklubu mezi Timothy Gartonom Ashem a Václavem Klausem. Pravdu měl pravcový komentátor Timothy Garton Ash. Každý politik se snaží ve svůj prospěch získat moc. Jeho účelovým argumentům není možno důvěřovat. Proto má společnost nezávislé intelektuály, aby výroky politiků podrobovali věčné kritice a korigovali je.

Je nutno šířit v české společnosti tytéž hodnoty, které se v ní disidenti snažili šířit za komunismu. Je stále zapotřebí zdůrazňovat nesmírný význam základních a neměnných etických zásad, a vysoké profesionality a poměřovat jimi chování veřejných činitelů. Je životně důležité vyvolávat věcnou, konkrétní, informovanou a srozumitelnou veřejnou debatu ke všem aktuálním otázkám. K tomu je třeba hledat aktivně pomoc v zahraničí. Je nutno studovat, jakým způsobem se daný problém řeší v jiných zemích a o těchto řešeních v Čechách informovat. Česká republika nežije sama za izolované planety. Mimochodem, je zcela zjevné, že obyčejní lidé jsou na poslouchání klidného, jasného, nezávislého a srozumitelného hlasu intelektuálů připraveni. Mate a dezorientuje je, že ho dosud neslyší. Mlčíci čeští intelektuálové tak mají velký dluh vůči své společnosti.

Školství a sdělovací prostředky - dvě nejdůležitější odvětví

Dvě nejdůležitější odvětví, jejichž řádné fungování je životně nutné pro zdárnou existenci každé demokracie, jsou sdělovací prostředky a školství. Sdělovací prostředky umožňují ve fungující demokracii národu nezbytnou sebeanalýzu, školství pomáhá mladým lidem, aby dokázali nové myšlenky a podněty dobře pochopit a utvořit si na ně samostatný názor. Školství a sdělovací prostředky jsou pro národ nástroje řeči. V České republice je tento nástroj ochromen, takže systematická veřejná debata o klíčových otázkách národního zájmu neprobíhá.

Svobodu tisku sice v České republice zaručuje ústava, avšak přitom neexistují efektivní konkrétní záruky, které by umožňovaly, aby novináři psali skutečně svobodně. Mnozí se asi pozastaví nad tím, řeknu-li, že v Čechách v mnohých sdělovacích prostředcích vládne i dnes cenzura, ale je to tak. Často je to autocenzura nevzdělaných novinářů.

Česká republika má zákon na ochranu státu. Tento zákon obsahuje příliš mlhavé formulace, které omezují práci českých novinářů. V důsledku jeho mlhavosti si může státní byrokracie dle libosti sama definovat, co je ve veřejném zájmu a co nikoliv. Když novinář objeví porušení ústavy či Listiny práv a svobod, státní byrokracie mu zakáže případ zveřejnit, poukazem na mlhavé formulace zákona na ochranu státu. Čtrnáct českých novinářů bylo v poslední době obžalováno za pátrací žurnalismus, a to proto, že jsou zájmy českého státu definovány v zákoně příliš volně.

Soňa Pechová, novinářka z České televize, odvysílala program o korupci na jedné české vojenské správě. Místo, aby ji ministerstvo obrany poděkovalo, zahájilo proti ní trestní stíhání za "podvracení autority státu a pomlouvání státní instituce". To, že šest let po revoluci používá státní úřad v České republice takového komunistické rétoriky, je znepokojující. Dokazuje to, že státní úřady dosud v Čechách nechápou pojem demokracie, který vyžaduje, aby občané činnost státní byrokracie neustále kontrolovali. Pojem demokracie předpokládá pátrací činnost nezávislých novinářů. Sdělovací prostředky v zavedené demokracii musejí určovat politikům agendu. Není tomu naopak, že by měli novináři chodit na vládní tiskové konference a tam opisovat, bez kritického zhodnocení, do jim řeknou ministři.

Mnoho politiků v České republice používá na svou obranu ustanovení občanského zákoníku, která ochraňují soukromí českých občanů před příliš dotěrným žurnalismem. Politikové tvrdí, že se novináři snaží vyšetřovat jejich soukromé záležitosti. Skrývají tak chyby, kterých se dopustili jako veřejné osobnosti.

Čeští novináři varují, že připravovaný tiskový zákon omezuje jejich činnost více než komunistický tiskový zákon z roku 1966. Veřejná debata o návrhu nového tiskového zákona je zmatená, neprofesionální a nedůstojná. Navrhovaný zákon opět nabízí jen mlhavé záruky. Zákon je chybně formulován. Vládní informace mají například podle tohoto zákona poskytovat novinářům "oficiální tiskové mluvčí". České zákony však neznají žádnou takovou funkci. Kromě toho, oficiální tiskové mluvčí českých ministerstev jsou často až směšně naivní a neprofesionální, a jsou velmi zřídka k zastížení. Proč o těchto skutečnostech nepiší čeští intelektuálové do novin s velkým nákladem a nemluví o nich v rozhlasu a v televizi denně? Pokud vás do novin či do televize nechtějí pustit, usilujte o přístup do sdělovacích prostředků koordinovaně. Zveřejněte jako skupina českých vzdělců, které noviny či která televize vám odmítla poskytnout prostor. Prosazujte své názory tak, aby byly ve veřejnosti slyšeny. Na to máte právo. Je to vaší povinností.

Většina českých sdělovacích prostředků podporuje českou vládní koalici. To je především proto, že mnoho novinářů za komunismu pracovalo pro totalitní režim, a tak má potřebu se očistit. Kromě toho vznikli mladí, údajně pravcoví nadšenci, kteří mají jen dosti malý rozhled. Mnozí novináři přijali pseudopravicovou ideologii, která má mnoho přežívajících komunistických rysů. Tím, že novináři řádně nevědí, jak funguje zavedená demokracie a tržní hospodářství, že totiž existují v první řadě ve prospěch obyčejných lidí, diskreditují v očích mnoha českých občanů pluralitní kapitalismus západního typu, založený na aktivních občanských společnostech.

Destruktivní vliv televize Nova

Velmi záporný vliv má domnívám se na občanské vědomí, narušené a ochromené za komunismu zejména v osmdesátých letech, agresivně bulvární televize Nova. Televize Nova dostala vysílací licenci za příslib, že bude plnit 31 velmi přísných kulturních podmínek, vyvozených v podstatě z vysoce kvalitní televizní praxe ve Velké Británii. Proč nepožadují čeští intelektuálové dodržování těchto podmínek a proč o tom nepiší každý den, je-li pravda, že Nova tyto licenční podmínky porušuje?

Podle informací od novinářů z televize Nova bylo otevřeno řečeno na vnitřních redakčních schůzích, že zájmy televize Nova jsou spojeny se zájmy vládnoucí české koalice, a proto bude Nova českou vládu podporovat. V redakci se prý běžně vyvíjí nepřímý nátlak, aby televizní rozhovory s představiteli opozice vyznívaly pro tyto politiky nepříznivě. Skutečnost, že Nova nabídla v předvolebním období pravidelné páteční pětiminutovky Václavu Klausovi, jen šéfovi jedné české politické strany a nikoliv představitelům jiných politických stran, je důkazem, že televize Nova skutečně opustila princip politické objektivity a nezávislosti a vrací se ke komunistickým praktikám. Například v britské demokracii by něco takového nebylo možné, Pro čeští intelektuálové proti tomuto útoku na základní demokratické principy neprotestují tak dlouho, dokud situace nebude napravena?

Televize Nova agresivně tlačí český novinářský standard směrem k bulváru. Její šéfové tvrdí nepravdivě svým redaktorům, že směřování k bulváru je dnes v televizním vysílání celosvětový trend.

Zakazují jim, aby připravovali hloubkové, investigativní analýzy. Zpravodajství prý musí být povrchní, založené čistě na tom, co se událo během posledních čtyřia dvaceti hodin, mají to být jen takzvané "výřky ze dne", pokud možno s erotickým či násilným podtextem. Jak mi řekl jeden novinář z televize Nova: "Traverza mé trpělivosti praskla, když jsem nedávno viděl první, hlavní zprávu dne v našich televizních novinách na Nově v 19.30. Jakýsi sexuální exhibicionista ohrožoval v obchodě prodavačku. První, nejdůležitější zprávou Televizních novin na Nově byl interview s touto ženou, která v záběru řikala: 'Odhalil se, onanoval a pak se ke mně blížil k pultu. A na pultě vyvrcholil.'"

Namítnu-li něco proti zhoubnému etosu, který do společnosti, jejíž civilizační hodnoty byly už rozkolísány komunismem, přináší televize Nova, je mi v Čechách řečeno, že je to soukromá televize a může si vysílat, co chce. To není pravda. Televize má dnes na společnost obrovský vliv a i komerční vysílání je v civilizovaných zemích podřízeno přísným standardům. Jeho dodržování by čeští vzdělanci měl v zájmu národa vyžadovat.

Kritické otázky jsou nevíтанé

Pádne kritické otázky, běžně kladené politikům v západních zemích, jsou podle svědectví českých novinářů v Praze dnes v podstatě nepřipustné. "Zeptáte-li se ministra na něco na tiskové konferenci kriticky konkrétně a přímo, vládně tam taková atmosféra, že jste okamžitě označen za extrémistu," řekl mi jeden novinář.

Zažil jsem to na vlastní kůži. Po běžné, západním způsobem vedeném rozhovoru, natočeném s Josefem Zielencem pro Českou televizi, kdy jsem nedopustil, aby Zieleniec dlouze a frázovitě odbíhal od tématu, pak přiběhl celý rudý jeho tiskový mluvčí. Vyčetl mi: "Vy jste přerušoval pana ministra!" V kontextu zavedených anglosaských demokracií je tato poznámka směšná. Jak mi v minulých dnech řekl jeden poslanec českého parlamentu, vládnoucí politikové si skutečně ani neuvědomují, jak rychle se na půdě sněmovny vrací k některým komunistickým praktikám. Kdyby britská vláda privatizovala tak klíčový podnik, jakým je český Chemapol, v Dolní sněmovně by se k tomu konala několikadenní debata, při níž by poslanci přinášeli názory vlastních odborníků k danému tématu. V českém parlamentě se však o závažných vládních rozhodnutích vůbec nediskutuje. Před časem přednesl premiér Klaus zprávu o stavu státu. Pro západní demokracie naprosto nemyslitelným způsobem si vládní většina v parlamentě odhlasovala, že se k tomuto projevu nebude konat debata.

Česká veřejnoprávní televize také často projevuje provládní zaujetí. I jí chybí smysl pro objektivitu a nezávislost, jaké důsledně projevuje například britská televize BBC. Někteří reportéři veřejnoprávní televize v debatách na obrazovce nepřipustně zaujímají přímo provládní postoje.

Čelní čeští politikové neváhají z titulu své moci novináře a občany vydírat. Děje se to jakoby nezávažně a žertem, jenže protože žert pochází od člověka, který má velkou moc, podvědomě ho lidé berou vážně. Premiér Klaus se v minulých dnech při návštěvě českého velvyslanectví v Londýně "žertovně" vyjádřil, že by vyslanectví mělo těm svým pracovníkům, kteří budou v nadcházejících volbách hlasovat pro ODS, povolit cestu do Prahy, aby odvolili na místě. Ty pracovníky, kteří hodlají volit sociální demokraty, by vedení velvyslanectví do Prahy nemělo pustit. Nedovedu si představit, že by něco takového, třeba i jen žertem, řekl na zahraničním vyslanectví jeho pracovníkům britský premiér John Major. Letos na jaře jsem odvyšil na rádiu Alfa půlhodinový dokumentární program, dokazující na záznamech nahrávek telefonních rozhovorů nepříteli efektivní práci mluvčího ministerstva průmyslu a obchodu Kamila Čermáka. Ministr Vladimír Dlouhý pak jednomu redaktorovi Radia Alfa řekl, že doufá, že už se mnou Radio Alfa rozvázalo spolupráci.

České vysílání Svobodné Evropy, které financuje americký Kongres, bylo donedávna dobré kvality a stavělo českým novinářům laťku značně vysoko. Avšak na jaře 1994 bylo české vysílání RSE odděleno od rozhlasové stanice Svobodná Evropa - Svoboda a byla z něho vytvořena samostatná firma, s vlastním omezeným rozpočtem jen do konce září 1995. Nové stanici přitom nebyly poskytnuty dlouhodobější existenční záruky, a tedy ani žádné záruky novinářské nezávislosti. V důsledku existenční nejistoty nechťejí někteří pracovníci české stanice RSE vysílat nezávislejší a kritičtější analýzy. Podle mé osobní zkušenosti je nyní v české svobodné Evropě zejména nevítané systematictější srovnávání konkrétních rysů života v britské demokracii s českou praxí. Na celou řadu témat není dnes ani ve Svobodné Evropě možné psát. Například nebylo v poslední době možné informovat, že ani britský premiér John Major, ani americký prezident Clinton nesmějí v době, kdy zastávají veřejný úřad, přijímat soukromé honoráře za veřejná vystoupení, protože by se to považovalo za neetické. Premiér Klaus totiž vydělal na honorářích za veřejná vystoupení podle informací v parlamentě přístupných veřejnosti za poslední rok přibližně milion korun.

Pokud bude česká Svobodná Evropa dále existovat v symbióze s Českým rozhlasem, existence nové stanice nebude mít smyslu, jestliže nebude práce jejich redaktorů chráněna jasnými, vynutitelnými zárukami novinářské nezávislosti. Měla by vzniknout v Čechách organizace, která by systematicky, konkrétní, každodenní práci, hájila svobodu projevu ve sdělovacích prostředcích a k níž by se novináři mohli bez obav odvolávat, když se dostanou do situace, že je jejich práce potlačována.

Je celá řada námětů, o nichž by se mělo v České republice systematictěji debatovat, na něž však odmítla článkem upozornit celá řada listů. Špatnou zkušenost jsem učinil - a to nejen já - s Lidovými novinami, s Mladou frontou Dnes, s Hospodářskými novinami, s týdeníkem Respekt, s týdeníkem Reflex. Uzavřeme-li se však předem před novými, podnětnými či nezvyklými myšlenkami, nezaměná to, že si jako národu škodíme? Konstatuje-li předsedkyně Obce spisovatelů, že jediné noviny, kte by jí dnes otiskly článek, je Rudé právo, nebo tedy Právo, ale že tam psát nechce, je to dalším znepokojujícím rysem nynějšího českého veřejného života. Existuje přece v Čechách mnoho dosud stranou odsunutých, schopných a slušných lidí, kterým vadí, jakým směrem se v zemi vydává vývoj společenského etosu. Neměli by se sjednotit a začít společně prosazovat nový standard?

Pasivita českých vzdělců

Potíž je, že čeští intelektuálové jsou zvyklí na pasivitu. Nezávislí, disidentští vzdělanci nemohli za komunismu své myšlenky "prodávat na otevřeném trhu". Byl o ně zájem, a intelektuálové byli zvyklí, že lidé chodí za nimi. Český intelektuál se dodnes domnívá, že jeho úkolem je nanejvýš knihu napsat, a že se musí veřejnost sama snažit si knihu najít. Tak tomu ale už v Čechách nikdy nebude. V zájmu národa se musejí intelektuálové začít sami prosazovat, a to srozumitelným, přístupným způsobem.

Za první republiky bývalo zvykem, že význační spisovatelé jako Karel Čapek pěstovali denní publicistiku a snažili se tím pozvedávat kulturní a politickou úroveň národa. Na to dnešní intelektuálové zdá se zcela rezignovali. Prostor ve sdělovacích prostředcích uvolňují nezkušeným a nevzdělaným novinářským elévům. Intelektuál však má povinnost sloužit tímto způsobem své obci.

České školství nepěstuje hrdé kulturní povědomí

Velmi problematická je situace v českém školství. Hrozná je, že se bohatá a vynikající česká kulturní a literární tradice v českém školství skoro vůbec neodráží a efektivně se nevyučuje. V Glasgowě se u nás občas shromažďují české au pairs, dívky kolem dvaadvaceti let, většinou se středoškolským vzděláním, které v Británii hlídají děti. Šokují je namátkou otázkami, jestli třeba četli Máchy nebo jestli vědí, kdo je Ludvík Vaculík. Zatím jsem ještě nenašel žádnou mladou českou dívku, která by o Ludvíku Vaculíkovi někdy vůbec slyšela. Jednu českou au pair jsem minulý týden doslova ohromil delší citací z Intermezza z Máchova Máje. Byla to taky středoškolačka. Něco tak krásného prý v životě neslyšela. Nedovedla určit, kdo to napsal. Ovšem samozřejmě věděla, že se Mácha narodil v roce 1810 a zemřel šestadvacetiletý při hašení požáru. V českých školách se v hodinách literatury memorují seznamy jmen a dat. Samotné knížky se nečtou. Slavná česká literární tradice k mladým lidem ve škole vůbec nedoléhá, a že by na ni reagovali s nadšením, kdyby jim o ní někdo zajímavě řekl. Co kdyby některá pražská rocková rozhlasová stanice místo planého tlachání mezi hudebními skladbami četla básně z překypující pokladnice české poezie? Jak kultivující vliv by to mělo na mladou generaci. V londýnském metru jsou vylepovány vedle reklam i krátké klasické básně anglických autorů za posledních deset století. Má to obrovský ohlas. Tiskem vydané antologie těchto básní se nedávno rychle prodalo sto tisíc výtisků. Proč se něco podobného nepokusí zorganizovat čeští intelektuálové?

Ve Velké Británii probíhá neustále v seriózních denících a týdenících velmi rozsáhlá debata o přítomnosti a budoucnosti školství. Britové totiž dobře vědí, že jde o jednu z jendůležitějších společenských oblastí, která rozhodne, jestli bude národ v budoucnosti společenstvím hrýých, vzdělaných a hospodářsky úspěšných lidí, anebo národem nedovzdělaných slouhů, ekonomicky podřízených jiným mocnostem.

Čeští intelektuálové by měli především podnitit ve sdělovacích prostředcích obdobnou debatu. Měli by společně uvažovat, co konkrétně by se mělo podniknout pro zlepšení úrovně škol. Intelektuálové by měl být závažnými hlasy ve veřejné debatě o tom, jaký by měl být absolvent střední školy, co to vlastně znamená být dospělý a vzdělaný maturant.

Skutečnost, že existuje vynikající česká kultura a literatura, ale mladá generace o ní téměř neví, protože se o ní ve škole buď neučí nebo se o ní učí špatně, je do nebe volající. Jak můžete, čeští intelektuálové, v tváři v tvář této šokující situaci zůstat v nečinnosti. Jaký smysl má dělat vědeckou práci, psát uměleckou literaturu, vydávat příručky, když se k mladým generacím nedostanou. Loni na podzim se v Praze konala konference o nezávislé literatuře po pěti letech. Sbomík, který z konference vzešel, a že je velmi významný, se pokud vím dosud ani řádně nedostal do škol. Jeho náklad by ani nestačil k tomu, aby si ho pořídila každá česká škola, ačkoliv by měla.

Diskutujeme o situaci ve školství

Čeští vzdělanci by se měli soustředit na získávání zpětné vazby ze školství. Provedl se rozsáhlejší průzkum mezi čerstvými maturanty o tom, co vlastně vědí o moderní české literatuře a jejím, tak důležitém mravním etosu. Pokud se ukáže, že nevědí nic, a většinu těchto knih vůbec nečetli, mělo by se jít po linii zpětné vazby dál, důrazně zjišťovat u učitelů, proč se jejich práce míjí účinkem, a doporučovat a okamžitě zkoušet způsoby nápravy.

Dostal jsem do ruky právě vyšlou souhrnnou zprávu o činnosti britské nadace Středo a východoevropský publikační projekt, která po dlouhou řadu let pomáhala financovat vydávání nezávislé literatury pro komunistické země. Zpráva o nynější situaci české literatury v této knize začíná slovy: "V létě 1994 dostali studenti české literatury na Glasgow University seznam asi pětadvaceti děl českých literárních klasiků. Bylo jim uloženo, aby si tyto základní literární texty koupili během návštěvy v České republice. Všichni studenti se vrátili s prázdnými rukama. Ani jedna kniha na seznamu nebyla k mání v knihkupectvích v Praze, ani v žádných jiných českých městech."

Pro civilizovanou středoevropskou zemi je to naprosto šokující situace. V normálních zemích jsou v knihkupectvích základní literární díla trvale k mání vždycky. Průběžně se dotiskují. Je nemyslitelné, abyste věšeli do knihkupectví v Londýně a nemohli si tam kdykoliv koupit základní díla Charlese Dickense, Kingsleyho Amise anebo Grahama Greena. Co se stalo s českou kulturou, že vzdělanci netraví na tom, že hlasitě nekřičí ve všech sdělovacích prostředcích, že i v Čechách musejí být v knihkupectvích permanentně k dispozici nejdůležitější díla české literatury? Jimi totiž žije duše národa. Nežije ze seriálu Dallas, ten ji ničí.

Nebát se a nekrást

Povinností českých vzdělců je, aby stejně jako za komunismu i nadále pevně prosazovali základní morální hodnoty a masarykovský imperativ Nebát se a nekrást. Mělo by se to dělat zcela konkrétní, každodenní praxí. Vzpomeňte, že se Masaryk nebál aktivně vstoupit do hilsneriády a vystoupit proti všem na obranu pravdy. Právě takových akcí je dnes nejsilnější zapotřebí od vzdělaných lidí. Na materiálu skandálů, o nichž se dosud vyskytují jen povrchní informace ve sdělovacích prostředcích, by měli vzdělanci zkoumat, s intelektuálním a etickým nadhledem, kde je pravda. Pravda spočívá v diskursu o jejím hledání. Hledání samo by zpochybnilo postkomunistickou ideologii, která se začíná v Čechách etablovat a ochromuje společenskou debatu. Intelektuál se přece musí ptát. Vzdělanci by měli pozdvižovat sami sebe i svoje okolí tázáním, co pro nás znamená třeba Líznerova aféra, nebo scéna, kdy si v parlamentě nařekují poslanci. Proč nikdo třeba otevřeně systematicky nenapiše, že když už nic jiného, násilí, které vidíme každodenně v televizi, je odporné. Nemusíme diskutovat o tom, zda je či není škodlivé. Je hnusné.

Mluvmе nešroubované a jasné

Vzdělanci by se měli držet základních konkrétních věmů o skutečnosti, a neměli by ubíhat do abstraktních diskusí. Kvalitní britský veřejnoprávní televizní okruh BBC 1 má pokornou, velmi demokratickou zásadu, že i ty nejsložitější politické problémy musejí být na obrazovce prezentovány takovým jazykem, kterému by dokázalo porozumět i dvanáctileté dítě. Ubíhání do abstraktního či příliš odborného jazyka je při této práci arogantní neukáznenost. Vzdělcovou první zásadou by mělo být zamyslet se, jak sdělit myšlenku co nejjednodušeji. Proč se při předpovědi počasí v Čechách složitě mluví o srážkách, které se pohybují nad naše území, když se v jiných zemích jednoduše v televizi říká, "Zítra bude pršet?"

Myšlenka, dosti obecně rozšířená mezi českými vzdělanci, že abstraktně složitý, odborný popis každodenní skutečnosti zkvalitňuje kulturní povědomí národa, je zcestná. Mimo jiné i proto, že obyčejní lidé se pak chybně snaží abstraktní vyjadřování sami napodobovat v mylném domnění, že jde o kultivovaný jazyk. Je zapotřebí zcela vyměnit měřítko. Známkou kultivovanosti není míra abstrakce, ale míra vnitřní myšlenkové logičnosti, jasnosti a srozumitelnosti. V Čechách se však dosud nepovažuje - jako jinde ve světě - za důležitou demokratickou kulturní hodnotu jednoduše vyjádřená složitá myšlenka. To je ale přece základem všeho.

Cílem budoucího vzdělance ve školách by nemělo být naučit se matoucí a nepřehledný takzvaně intelektuální jazyk, ale naopak zvládnout schopnost jasně myslet i o složitých záležitostech. Úsilí o jasné a srozumitelné vyjadřování by mělo být na prvním místě snah českých intelektuálů.

Networking a synergie - je to už v bibli

Jiná důležitá věc. Lidí by se měli dát dohromady. Společně totiž zcela zjevně dosáhnou víc, než když se budou jednotlivě snažit o cokoli, v rozhdané a atomizované společnosti, vydané na pospas agresivní, pokleslé morálce a kultuře. Moderní americký výraz pro společnou práci je networking, vytváření sítí spřízněných lidí, kteří společně usilují o něco dobrého a rozdělují si práci mezi sebou. Zajímavé je, že to velmi dobře fungovalo v českém kulturním exilu. Networking ovšem není plané vysedávání po kavárnách. Je nutno se zbavit strachu z plánování, který v nás vypěstoval komunismus. Životem nelze procházet bezhlavě bez strategie. Čekat jen na to, co se v tržních podmínkách spontánně vyskytne. Inteligentní lidé plánují a připravují, co budou dělat. To se týká na Západě každé univerzitní katedry, i toho i toho nejmenšího podniku. Američané dokáží dovést systém spolupráce odborníků za účelem realizace určitého cíle pod hlavičkou networking k naprosté dokonalosti. To, že v Čechách komunisté zdiskreditovali nejen slovo "plánování", ale i samotný pojem, je pro Českou republiku velkým handicapem. Cituji dr. Ondřeje Hausenblase z pražské filozofické fakulty: "Intelektuálně nevzniká kouřením a nýtím v neurčitých polohách. Vzniká cílevědomým přemýšlením o strategii, u redaktora literárního časopisu například o tom, jak udržet noviny, aby člověk nepřišel o zaměstnání." Když se dají lidé dohromady a společně pracují za určitým cílem, dokáží spolu daleko víc než jednotlivě. Vzniká takzvaná synergie. Píše se o tom vlastně už v bibli: "Kde se dva nebo tři sejdete ve jménu mém, tam jsem s vámi."

Čeští intelektuálové by měli aktivně napravovat pojmy, které lidem ukradl a zdiskreditoval komunismus. Je třeba zjistit, která slova byla zničena, a co to pro život společnosti znamená. Nedá-li se v současnosti v Čechách použít výraz "plánovat" a vzniká chaos, nedá-li se "angažovanost", jak vyjádříme, že někdo s velkým emocionálním zaujetím usiluje o realizaci určitého cíle?

Vzdělanci by měli články na všechna tato témata systematicky protlačovat do deníků s velkým nákladem. Proč by měly být nutné deníky s velkým nákladem jen hloupé? Nevěřím, že kdyby se o to lidé zde systematicky, koordinovaně pokoušeli, že by neuspěli. Proč nezasobujete denní listy množstvím článků na závažná témata? Mezi ně patří právě zejména kultivace jazyka. Spisovatelé by měli pořád veřejně poukazovat na články, které je urážejí. Především jde o ty výroky, které jsou myšlenkově lživé, a ničivé působí na etický standard národa.

Argument: "My už jsme to všechno napsali, ať si to lidé najdou," neobstojí. V zájmu osvěty je nutno důležité věci znovu a znovu opakovat. Kromě toho, dorůstají nové generace, jejichž příslušníci jsou tabula rasa.

Vzdělanci by měli vystupovat v rozhlasu. Za první republiky se přednášky intelektuálů zbožně poslouchaly. Dnes by se složitá témata měla lidem v rozhlasu znovu zprostředkovávat, ale komunikativní, přístupnou formou. Mělo by se i víc mluvit o spisovatelově dílně. Vysvětlovat lidem, jak vzniká inteligentní text. Rozdíl mezi pokleslým jazykem novin, který denně čtou milióny lidí, a jazykem nejlepších autorů moderní české literatury, je obrovský.

Za vším tímto existují určité cíle, které je zapotřebí si jasně definovat. Nejde jen o tom, že je nutno říci, v jaké je český národ společenské situaci, že je jeho hlava nemocná a že ty malé její části, které ještě řádně fungují, by měly usilovat o celkovou nápravu. Jde i o to, říct si jasně, že nemoc existuje. Abychom se totiž my, součástí hlavy, která je nemocná, necítili nemocí poníženi nebo poškození, tak tvrdíme, že hlava nemocná není a že se nemusí nic dělat.

Hovoří-li se o nápravě, lidé si často myslí, že jde o jakési buď obrozenecké nebo socialistické úsilí. Měli bychom si uvědomit, že náprava vzniká především soustředěním většího množství jasných informací o problému, které však musejí být v podobě, která je přístupná, a to nejen mým vrstevníkům. Shakespeare napsal skvělá dramata, která dokážou zaujmout i nejprostšího diváka. Čeští intelektuálové by měli dbát, aby jejich sdělení byla srozumitelná i pro ty lidi, kteří se teprve dobírají do jejich kavárny. Není pravda, že se v Čechách lidé neradi učí. Rádi se učí, což je vidět na velkém obdoby nejrozumnějších encyklopedií a faktografických příruček - takových seriálních příruček je v Čechách v porovnání se západními zeměmi stále ještě velmi málo. Další důležitý úkol pro české vzdělance.

Celé úsilí českých intelektuálů by mělo dvě roviny. Jedna bud zřejmě náhodná, nesystematická, volné šíření myšlenek do krajiny, a tomu bude pravděpodobně nakloněna většina intelektuálů. e zřejmě náhodná, nesystematická, volné šíření myšlenek do krajiny, a tomu bude pravděpodobně nakloněna většina intelektuálů. Měla by však zároveň existovat i linie zcela cílevědomá, kde by se právě používalo americké metody networking.

Úkoly, které stojí před českými vzdělanci, jsou složité a je jich mnoho. Bylo by záhodno předem si určit žebříček priorit. Říci si například: letos budeme ve škole s dětmi probírat třeba vzájemné služby. Podám tašku, podržím dveře, nabídnu pomoc s těžkým úkolem. Až příští rok budeme probírat třeba "neohroženost ve veřejné debatě". Všechno je v Čechách chabé. Nelze zlepšovat všechno najednou, protože to je nad lidské síly. Proto by asi stálo za to, vytvořit network českých intelektuálů na základě žebříčku postupně probíraných priorit. V tomto směru si připravili katolíci pro svou církev velmi podnětný plán, takzvané desetiletí duchovní obrody. Každý rok je v tomto náboženském plánu věnován jednomu tématu. Tím, že se plán jedním tématem zabývá dlouho, lidé tu problematiku zažijí a dostanou ji do sebe. Obdobný plán by si zřejmě měli vypracovat pro duchovní obrodu českého národa i čeští intelektuálové. To není žádná ideologie. A nemělo by se otálet. Čas letí.

12. října 1995

Jan Čulík

Debate ke studii Jana Čulíka "Vzdělanci v České republice"

JIRINA ŠIKLOVÁ: Já jsem se hlásila první, nezlote se. Já mám ráda Čulíka z jeho pořadů v Rádiu Svobodná Evropa. Ale tohleto, co jsi tady teďka předvedl. Jestliže ty vytýkáš Klausovi - a já Klausu nemám ráda - že používá fráze, které připomínají totalitární režim, tak tedy to, co jsi tady předvedl, jsou fráze, které nám říkali vždycky - já nevím, třeba na metodickém školení učitelů pro základní školy nebo pro střední školy. To, co jsi říkal, byly zvucným hlasem (1), hezky formulované banality a to co my jsme nazývali "jetřebismus". A ten nám byl protivnej. (2)

JAN ČULÍK: To je právě ten problém.

JIRINA ŠIKLOVÁ: Ale prosím tě. A sem to nepatří, navíc, protože tady se mluví o exilu, paměti a tohleto je prostě -

VILÉM PREČAN: Jiřino, prosím tě. Uklidni se. Já si myslím, že takové slovo do pračky. To bychom mohli pokračovat. Já jsem si tady taky dělal různé poznámky o mentorské pedantérii a instruktorské dikci ve vývojové zemi, ale proč. To není potřeba. Věcně můžeme debatovat. Tady nám byla hozena rukavice. První je ke slovu přihlášen Vladimír Mlynář.

VLADIMÍR MLYNÁŘ: Na ten příspěvek se nedá odpovědět. Protože pan Čulík, až mu na konci řeknu, že Bůh nás chraň před intelektuály tohoto typu, bude rád. On to chce slyšet a když mu já tady teď budu nadávat, bude jenom utvrzen v tom, co tady říkal. Čili v tomto směru, při vší demokracii, hádali jsme se do dvou hodin v noci dneska, já jsem přesvědčen, že to, co jste tady řekl, že o tom nelze diskutovat. Bohužel. Váš příspěvek byl plný polopravd, dojmů i vyslovených lží. Napsal jsem si jenom sedm bodů a přiznám se, že můj adrenalin je tak vysoko, že mám potíže zvládnout. Jsem v absurdní situaci, že na sebe pomrkáváme s panem Uhdem, který Bůh ví, že se jinak moc rádi nemáme. Vy jste tady mluvil na začátku o těch amerických časopisech. Já s vámi naprosto souhlasím. Já mám tu aspiraci, že tady reprezentuju časopis, který by rád něco takového dělal, nedaří se mu to, ale je otázkou, mluvili jsme o tom už v noci, jestli to je chyba této společnosti nebo chyba mě, že vedu špatně ty noviny, anebo chyba toho, že v této zemi prostě dnes po čtyřiceti letech komunismu je inflace slova. A slovo ztratilo váhu, kterou mělo před listopadem 1989. Tudiž ten stav je podle mého soudu naprosto přirozený. Před rokem 1989 mělo slovo extrémní váhu, znáte všichni projev Václava Klause O slovu -

Václava Havla !

VLADIMÍR MLYNÁŘ: Václava Havla. Co jsem řekl? Freude, Freude, vždycky na tě dojde. Dneska je to kyvadlo zpátky. Já jsem přesvědčen, že se za několik let vrátí dopsřed. K tomu, co jste tady řekl o intelektuálech. Já s vámi souhlasím, že intelektuálové v této zemi selhávají a nejsou, ale proč? Protože opět, čtyřicet let komunismu zahánělo do dissentu a intelektualismu lidi, kteří by za normálních okolností intelektuály prostě nebyli. A teď se ta stavidla uvolnila, a řada lidí podniká, vydělává peníze, čímž by opovrhujete. (3) Dělá tisíce jinech věcí. Dělá umění. Tady intelektuál ani žádný být v tuto chvíli nemůže.

Jinak já s vámi jenom souhlasím, že tady žádní intelektuálové nejsou. Pokud Literární noviny vypadají, jak vypadají, a šéfredaktorem časopisu Playboy je přední český spisovatel, který by pravděpodobně měl být vedle Ludvíka Vaculíka znám našim školačkám, Arnošt Lustig, tak mně to připadá jako výmluvná informace. K tomu, co jste tady řekl, že chybí novináři, jsou neprofesionální. To je všechno pravda. Ale kde by se proboha měli vzít? Kde chcete, aby se nám vysráželi ze zkumavky? Tady je pět let po totální válce a vy tady chcete učitele, kteří budou výborní, novináře, kteří budou výborní, všechny chcete profesionály, chcete humanisty. To prostě není možné. Tady jsme ve stavu pět let po válce. (4)

K těm intelektuálům, vy jste tady mluvil o televizi NOVA. Televize NOVA je úžasný příklad toho, jak to končí, když takzvaný intelektuál dostane televizi. Jistě víte, kdo dostal licenci na televizi Nova. Intelektuálové. Fedor Gál, Vladimír Železný, Jan Vít. Mimochodem, jenom pro vaši informaci, protože my o tom píšeme. Televize Nova své licenční podmínky plní. Já jsem se nad tím také pozastavoval. Ty podmínky byly bohužel tak vágně formulovány, že je plní. Bohužel. (4a)

Vy jste tady řekl, že novináři jsou vydírání politiky z titulu své moci, tady to píšete. Musím říct jako novinář, že to je prostě naprostá lež. Vy jste tady řekl, že vám to řekli jacísi nejmenovaní novináři. Já žádám, abyste je jmenoval, ty novináře, a pokud ti lidé nejsou schopní a ochotní stát za svými názory, to znamená říct mně tento politik řekl toto, a já to veřejně říkám, stávají se pro mě naprosto nedůvěryhodnou osobou. Já to prostě odmítám. Mně nikdy žádný politik nevyhrožoval, nevydíral, nic mi nesliboval, ničím mi nehrozil a troufám si tvrdit, že Respekt otiskl v této zemi statisticky řečeno nejvíce problematické texty, počínaje vývozem zbraní roku 1990. Nebudu se tady v té věci vytahovat. Doufám, že kolegyně Petruška Šustrová z Českého týdeníku, který ještě více nemůže být podezírán ze sympatií k současné vládní moci, mi snad tuto věc potvrdí. Není to tak?

PETRUŠKA ŠUSTROVÁ. Nikdy jsem neslyšela o žádném případě vydírání nebo nátlaku, ale vím, že novináři, kteří kladou nepříjemné otázky, tak nejsou zvaní dejme tomu do televize s tím politikem, a nejsou zvaní dejme tomu na neoficiální tiskovky nebo na neoficiální setkání. (5) Ale s žádnou jinou perzekucí jsem se nesetkala.

VLADIMÍR MLYNÁŘ: Ano. To podepisuju, že nejsou zvaní do televize. Ale já jsem se nesetkal s tím, že by politici žádali, aby ten novinář nebyl v té televizi. Vy jste tady řekl, že podnětné a názory se nedostávají do velkých novin. Jmenoval jste v té věci Respekt. Já to upravím: vaše názory se tam nedostávají.

JAN ČULÍK: Opravdu to nejsou jen moje názory.

VLADIMÍR MLYNÁŘ: Co to je nekonvenční názory. Bylo tady řečeno, že je nechcete tisknout v Rudém právu. Já se ptám proč. Proč. Co je na tom špatného? Pokud je vás tolik, kdo nemůžete uplatnit svoje nekonvenční názory, a nelíbí se vám Rudé právo, můžu vám poradit jedinou věc, založte noviny. Protože pokud je situace taková, jak jste ji vyličil, bude to když nic jiného veliký byznys. (6)

(Zde následuje v nahrávce ze setkání šest řádek výroků Vladimíra Mlynáře, které V.M. posléze cenzuroval a nedal svolení k jejich zveřejnění. Proto je vyškrtávám i z tohoto transkriptu. JČ)

LADISLAV SNOPKO: Ja bysom chcel ako občan inej krajiny, a občan trpiaci inými problémami povedať, nepokúšajte diabla. Pretože nehovorím o obsahu, ale o naliehavosti akéhosi posolstva, ktoré sme tuná počuli. Možem dodať jednu vetu: mať vaše problémy, boli by sme na Slovensku šťastný, pán Čulík. Cítim v tom trošku neadekvátnej hysterie, apelovať, ako by boli ohrozené základné princípy slobody tlače a prejavu. Nemam vedomost o tom, že by česká vláda rušila českým novinám fabriky, v ktorých sú tlačené, že by sa zmocnila takým spôsobom televízie a rozhlasu ako je to na Slovensku. Tým nechcem si sťažovať na naše pomery, ale myslím si, že k daným problémom treba použiť adekvátnej jatyk a nešíriť dezinformáciu. Podľa vášho prejavu by som si myslel, že ste na tom rovnako ako my na Slovensku. A predsa to nie je pravda. Druhá vec: je to veľmi diskutabilné, kolektívizovať intelektuálov k spoločným úlohám. (2)

JAN ŠABATA: Já s Vladimírem Mlynářem v mnoha věcech souhlasím, v téhle věci. Kdybychom si probrali ten text, našli bychom tam spoustu věcných pochybení. Ale myslím, že ta pochybení jsou takového rázu, že jsou druhotná. Ten text měl skutečně tak silný emotivní náboj, že nejsme schopni tadyhle na této konferenci vychadnout a rozebrat ho tak, jak by si zasluhoval. Já si to netroufám v tomhle okamžiku posoudit, ale nerad bych vyléval s vaničkou i dítě. Ten text bych si chtěl v klidu přečíst a nad každým jednotlivým tvrzením se zastavit a zjistit se třeba pro sebe konkrétně, co tam má skutečně věcný a reálný rozměr a co si myslím, že nikoliv.

VILÉM PREČAN: Kdybyste si přáli a pan Čulík mi ten text dá k dispozici, já ho nechám rozmnožit, mám všechny vaše adresy a mohu vám ho zaslat.

... Ono to někde vyjde

...Ne!

JAROMÍR SLOMEK: Ten příspěvek je diskusní v každém odstavci, ne-li v každé větě. Z toho, co tady zbylo, namátkou: Když třeba operujete Karlem Čapkem, dáváte ho za příklad, vy přece jako bohémista víte, jak výjimečná postava to byla, člověk s autoritou a odezvou v široké veřejnosti, s prestiží evropskou a současně glosátor téměř denodenní.(4) To je lehké říct, že by dnes měli být lidé jako on. Sborník o nezávislé literatuře po pěti letech vy říkáte měl by být ve školách. Proč by měl být ve školách? To je přece sborník z konference, ve školách by vůbec být nemusel. Měli by ho znát jistě studenti bohemistiky na univerzitách, ale ve školách, já dokonce měl dojem, že mluvíte o středních školách v té chvíli. To si myslím, že je přepych. (10) Řekl jste, "v českých školách se knížky nečtou". Kdybych chtěl chytat za slovo, tak řeknu, že se nikdy nečetly a nebudou číst a nemají. (9) Ve škole probíhá výuka a vy chcete říct, že nečtou studentí. Středoškolská. Musíte říct přeci, jak masivním průzkumem je toto tvrzení podepřeno. Jinak je to kavárenských tlach. (2) A tak dále.

ZDENĚK PINC: Já taky budu mluvit k tomu příspěvku, ale ne k jeho obsahu. Chtěl bych si položit otázku, jak to, co pan Čulík tady říkal, souvisí s tématem tohoto semináře. A myslím, že hluboce. Protože téma tohoto semináře je exil. A vy jste, kteří jste se vraceli z exilu, mnozí udělali poměrně tristní zkušenost s tím, že jste byli přijati doma jinak, než jak jste čekali. A za to poděkujte takovým lidem, jako je pan Čulík. Já bych hodnotil ten příspěvek pana Čulíka jako zásadně nezdvíhoilý příspěvek. Tak jak jsem tady mluvil o té zdvořilosti. Zdvořilost je vždycky toho druhého. Až já pojedou, pane Čulík, k vám do Glasgowu, tak se budu trochu zajímat o to, co v Glasgowě je u vás obvyklé a jakým způsobem se tam mám chovat, abych jaksi byl vlídně přijat, abych narazil na tu pohostinnost té zkušenosti. To neříkám, že mě popuzujete jaksi apriori. Já jsem s váma včera do dvou hodin seděl, mnohé věci jsem se snažil pochopit, leccos jsme si řekli a bylo to velmi příjemné. Ale člověk, který přichází s takovýmto misijním příspěvkem mezi kanibaly, kteří o misionáře nestojí, si říká o nepříjemnou zkušenost. Já jsem to nechtěl říct, o co si říká. A té nepříjemné

zkušenosti se mu má dostat. Jaksi ze sebezáchovných důvodů. Jako u nás u Pinců, tedy nemluví o České republice, jste nežádoucí. To říkám deklarativně. Já nechci, aby takoví lidé jako vy mluvili s mými dětmi, a proto prosím Viléma, jde čistě o rituální akt, já tady nevyjadřuju žádnou osobní nevůli k panu Čulíkovi. Jako rituální akt prosím Viléma, aby mi ten text neposílal. Z hygienických důvodů. Kdo se na mě neumí obrátit způsobem, který je pro mě zdvořilý, tomu já musím odpovědět, zůstaňte venku, musel bych vám dát pár facek, přece. Ale já mu nechci dát pár facek. To já se rozčiluju takhle zdycky. Mně se ani nepozvedl adrenalin, v průběhu té přednášky. Mně jde jenom o to, že mně je líto těch lidí, kteří udělali tu strašnou zkušenost toho člověka, který se vrátil domů a narazil na neporozumění. Já se stovkami takových lidí přijdu ve své práci do styku a jsou to většinou neobyčejně smutné rozhovory, ale také jsem potkal hodně takových lidí, většinou z té oblasti, z které přichází pan Čulík, kteří - oni to myslí dobře, samozřejmě, ale, prosím vás, Hitler to taky myslel dobře.

VILÉM PREČAN: Zdeňku, po včerejší vaší předmluvě, přece, Jan Čulík není nepřítel.

ZDENĚK PINC: To jsem prosím vás vůbec neřek. Jak by byl nepřítel?

ZDENĚK KOTRLÝ: V Brně existovala velice funkční a dobře obsazená redakce, plná schopných novinářů, Lidová demokracie. Mluví o lidech, které znám. Tito redaktoři se dostali se svými rodinami do tržního prostředí. Zrušili jim redakci a nastal jim problém, jak se uživit. Museli hledat místo. Existuje síť propojených lidí na fakultách, vybudovaná za dlouhé desetiletí spolupráce. Vím, o čem mluvím, protože tam mám sourozence. Tito lidé, z nich mohu jmenovat dva chartisty, jeden dokázal, že v době totality mu udělili doktorát, protože na tom trval, se nedostali nikam jinam, než že dojíždí z Brna například na Jihočeskou univerzitu, nebo na [Opavskou univerzitu](#). Mohou učit dva dny. Ověřitelně, na [Opavské univerzitě](#) dojíždí bývalý chartista stejně jako Štěpán Vlašin, ovšem ten Štěpán Vlašin tam dojížděl za dvakrát větší plat, protože měl na to titul. Pochopitelně se platí podle tabule. Konečný výsledek je ten, že jsou zde skutečně novináři, kteří přesto, že by měli chuť se dostat ke své profesi, nekřákají to. Na malém městě - nechci říkat, že Brno je malé město - nemají šanci nastoupit do míst, pokud nepřijmou určitou intelektuální tvářnost, tak jak je od nich požadováno.

DEREK PATON: Britští novináři neustupují, jsou zdvořilí, ale stejně útočí na politiky. Politik to musí brát. Bohužel váš příspěvek byl příliš široký a navíc tam byl osvětářský tón, který mně osobně vadí. Osvětářství je asi v dnešní době mrtvá věc. Co se týče těch studentů z Glasgowa, kteří nenašli v pražských knihkupectvích klasická díla české literatury, to chápu, protože v dnešní době nemá smysl vydávat knížky, které málokdo chce číst. Všechny bych mohl najít asi třikrát po antikvariátech. Takže to byla spíš jejich lenost anebo neschopnost. Asi nejsou peníze vůbec, vydat znovu Máj. Na druhé straně, obecenstvo tady je trochu přecitlivělé.

VILÉM PREČAN: Souhlasím.

DEREK PATON: Taky ten argument od Ladislava Snopka: buďte rádi, že úroveň, kterou máte, je taková. Často to slyším i od Jiřiny Šiklové: my jsme rádi, že aspoň dostaneme ty Lidovky místo Rudého práva. Ale Lidovky já nečtu, nemůžu. To je ztráta času. Já jsem spleten od první věty. Nejenom tím, že existuje ještě pořád malá jazyková bariéra. Nejsou dobře napsané. Spíš kdybyste napsal příspěvek užší a soustředil třeba na konkrétních příkladech, jak je jazyk v určitých článcích zmatený, anebo jak od začátku do konce články nejsou logické, anebo jak začínají mluvit o věcech, kdy autor předpokládá, že je každý zná, ale já o tom nevím, protože jsem třeba týden nebo dva týdny nečetl noviny, býval byste měl větší úspěch. Možná že přecitlivělost by byla nižší.

FRANTIŠEK JANOUCH: Já jsem pocíval velké rozpaky při poslouhání toho příspěvku. Tam byla celá řada zajímavých postřehů, ale celá řada nepřesností, které jsem včera mimochodem v diskusi zjistil, takových povrchností. Ano, já s vámi souhlasím, u nás si stěžovali i při předávání Seifertovy ceny, Brousek, že prošel deset knihkupectví a nenašel jediného Seiferta na našem trhu. Banka nemohla dát Kabeše a Brouska, protože nebyli na trhu. Ale to jsou celkem parciality, které nejsou tak důležité. Víte, já jsem obvykle velice kritický, k tomu, co se děje tady. Ale teď když jsem vás poslouchal, začínám být méně a méně kritický. Vy jste mě vlastně postavil někam úplně jinam, protože tento způsob uvažování je mi bytostně cizí. Je to zjednodušení a banality. K těm knihám. Ano, Seifert není na trhu, je to strašné škoda. Ale já vidím přeplněná knihkupectví a knihy vysoce kulturní se rozebírají, já jsem stěží sehnal Fučíka, tu kritickou reportáž, která se za týden ztratila. Je zájem o knihy. Takový zájem není skoro nikde na světě. My jsme udělali zkušenost v Nadaci Charty. Třikrát jsme naplnili Národní divadlo svými známými a příznivci. Byla to představení Rok na vsi, Oblak a valčík a Peer Gynt. A byla plná. Lidé mají zájem o kulturu (2) Vy jste mluvil o vzdělání. Ano, já pocítuji velké problémy ve zdejší vzdělání, v prioritách, které se stávají. Ale místo, abyste nám řekl, jak se konkrétně teda v Británii, ten strach před tím, jestli bude v roce 2000 země nevzdělanců nebo vzdělanců, tak vy jste tady řekl, že se naši intelektuálové mají spojit a bojovat za nějaké věci. Já s vámi souhlasím. Násilí v televizi je pro mě, já jsem přijel především ve 12 hodin jsem si pustil televizi a na všech čtyřech kanálech, které tady mám v Praze, šla jedna vražda za druhou. Nic jiného tam nebylo. Skutečně, čtyři kanály, byla to náhoda. Ale vzpomněl jsem si na to, že jsem byl v roce 1981 v Rumunsku a v hotelu jsem měl dva televizní kanály a z každého na mě mluvil Ceaușescu nebo paní Ceaușescu. Teď si říkám, co je lepší. Ale souhlasím s vámi, když si pustím doma BBC, tak je to podstatně lepší než naše televize. Ale to je zase otázka určitého vývoje. Váš příspěvek byl ještě horší než když tady Baťa začne dovážet špatné boty. Když budeme dělat takové příspěvky, tak já potom chápu pana Payne, že o emigraci mluví takovým pohrdlivým tónem.

JIRÍ PELIKÁN: Chtěl jsem se přihlásit poté, co kolega Pinc říkal, že prosí Viléma Prečana, aby mu neposílal příspěvek pana kolegy Čulíka, takže já naopak budu rád, když tento příspěvek dostanu, protože jistěže s mnohými jeho akcenty nesouhlasím, ale domníval jsem se dosud, že hlavním rysem disentu a i exilu byla vzájemná tolerance a že tudíž kdyby mu to neuveřejnily nějaké hlavní noviny, tak že třeba i naše malé Listy mu to uveřejní, s tím, že Jiřina Šiklová anebo František Janouch se k tomu vyjádří. Takže mě to ani nerozčílilo, jako mě to spíš vyprovokovalo k určitému zamýšlení.

JIRÍ VANČURA: Možná jsou situace, které nás vykloubí. Já mám historickou zkušenost s Jiřinou Šiklovou. Poprvé v životě se diametrálně rozcházíme. Neber to osobně. Je to tak. Užasl jsem, když jsem poslouchal pana Pince. Včera jsem si odnesl o něm dojem, je to možná ná dokonalost, že je to člověk boží, ale nemysli se blbě. Že je to čistý, dobrý člověk. On nás včera oslovoval věcmi, které já nezapomenu za několik let. Najednou tu vystoupí - z toho, nezlobte se, ani to nebyla vřidnost k hostu, ani absence nenávisti. Každý může ujet, že ho srovná s Hitlerem. Ale bylo to něco jiného. Jsou situace, které nás vykloubí. Aby byla nějaká rovnováha. Já jsem poslouchal tenhle příspěvek. Já vím, že se tam dopustil několika chyb. Dejme tomu ta nečnost intelektuálů - já nemám rád, když něco vím. Ale vy jste se zase dopustil hříchu neúmělosti. Prosím vás, já vím, o čem je řeč. Já znám i konkrétní případ. Pan Čulík nám dal materiál britského - českého ekonoma Nepila, který má vysoce zajímavou koncepci penzijních fondů. Prosím vás, to není speciální ekonomická otázka. Privatizace přes penzijní fondy. Najdete to v Listech, což neříkám proto, abych jim dělal reklamu. Seznamte se s tím. Musíte uznat přinejmenším, že je to velmi zajímavá myšlenka. A já vím, že tato myšlenka od devadesátého roku u nás nenašla příležitost k publikování. Já vím také, jak pan Čulík obcházel britské ekonomy, aby mu dali protiarumenty, ne že by byl apriori v tom. Chci říci: vím, o čem mluví a já jsem v jeho textu našel řadu podnětů. Nezlobte se, já se nechci dávat za příklad, ale možná se musíme kultivovat. Že když slyšíme něco, co je nám nepřijemné, dejme tomu dík, mě teda, že mě sem chodí emigrant poučovat, to mě neoslovuje. Já na to nejsem alergický. Ale, prosím vás, hledám, jestli je v tom něco zajímavého. Náhodou, že jste se pohnul: prosím vás, pane Mlynář, jak můžete říkat takové věci, že Nova je, cituji, "příklad toho, když intelektuál se dostane k televizi." No dobře. Jednak to není příklad. Dostal se tam člověk, který takto dopadl. Proč ho puncujete jako intelektuála? A navíc, a v tom je vaše zaujatost, že uvádíte na prvním místě Gála. Který je v té televizi takhle malíčkový. Vždyť tam jde přece o něco jiného než o intelektuály. Nezlobte se. Jak můžete říct, že dokud pan Čulík nebude jmenovat toho, kdo řekl o té vnitřní instrukci ve vztahu k opozici v Nově, tak že ho máte za lháře, nebo že lže? Prosím vás, dívejte se na tu televizi. To si musíte dedukovat sám. Je tomu tak. Čili chci říci, i když jsou nešikovné formulace, a tak, možná, že bychom si z toho měli snažit vybrat, co je poučné.

SYLVIE RICHTEROVÁ: To, co se tady odehrává v této chvíli - zdánlivě téma pana Čulíka přesahovalo téma tohoto setkání. Nepojednává o exilu, ale předvádí jednu velice podstatnou, základní, možná tragickou, možná pro naši zkušenost nesmírně cennou, to záleží právě teď na nás, skutečnost. Kdo byl venku, i už pět šest let, že si nerozumí s těmi, kdo tady zůstali, ačkoliv jsme vycházeli ze stejných pozic. Jazyky přinášejí zkušenost. Včera jsme o tom dlouze mluvili. Nepřipustit jazyk jiného, ano, znamená nepřipustit jeho zkušenost. My dobře víme, že jazyk jsou jisté brýle, už v Komenském to máme, a když člověk ty brýle nesundá, nemůže ani nahlédnout, jak ten druhý to vidí. To, že se setkáváme, znamená, že si nějak porozumět chceme. To, co pan Čulík dneska řekl, svědčí, a svědčí s jistými obavami, i když o formě, o jeho osobnosti, může mít každý svůj názor, nějakým způsobem přece jenom vyjadřuje, hovoří o věcech, kterých si všiml každý, který přichází odjinud. Jestli přijít odjinud není hřích, jestli nepředpokládáme, že on sem přišel škodit někomu, je třeba ho poslouchat. On byl přijat jako člověk, který chtěl ponížit - pan Mlynář to řekl - poníženého, uškodit tomu. Já jsem tomu tak rozuměla.

VLADIMÍR MLYNÁŘ: My posloucháme, proboha.

SYLVIE RICHTEROVÁ: No, to nevím protože jste řekli, že ho nechcete ani číst, ani slyšet. Já ho nechci obhajovat. Já se jenom dívám na to, jak tragicky a naprosto si nerozumíme a z té strany domácí slyším: Je to tak, protože to tak muselo být historicky, a ještěže někdo neuznává, že toto je jediná možná možnost, ať nemluví. Z druhé strany cítím riskantní pokus nějakým způsobem se domluvit. Já vám řeknu jeden příklad. Třeba ten sborník o nezávislé literatuře. Ten sborník vydala Obec spisovatelů na základě konference o nezávislé literatuře. (10) Tento sborník nebyl vůbec rozšířen. Já vím konkrétně, že Obec spisovatelů ho předala Ústavu pro českou literaturu, který ho měl rozdávat při příležitosti kongresu, nebo prodávat, nebo obojí - české bohemistiky. Na tomto kongresu Ústav rozdával vlastní publikace Tuto publikaci vůbec nepoložil tak, aby ji někdo viděl. A - to je zajímavá věc, protože se týká mě osobně - člověk těch zkušeností nemá moc, ale považuje je za typické nebo příznačné - dal možnost promluvit nějakému pánovi z Itálie, na téma, jak se emigrantka česká zmocnila italské bohemistiky. Což je naprostá blbost, protože já jsem tam nikdy neměla žádnou moc a dělala jsem vždycky, co jsem mohla, zatímco tato osoba nic neudělala. Zajímavé je, že já jsem se ohradila, napsala jsem organizátorům, což byla filozofická fakulta, Ústav pro českou literaturu, ministerstvo - a skoro nikdo mi neodpověděl! To jsou věci hluboce úžalné. To jsou věci, které se nemohou nikdy stát, aby na vědeckém kongresu někdo začal vyprávět o osobním životě nebo zdravotní stavu lidí ze svého oboru. Nikdo nemrkne okem. Nikdo nepovažuje za - Já vím, že pan Čulík má zase zkušenost s rasismem. Rozumíte? Já jsem v roce 90 byla pozvaná, pan Pelikán to ví, do Tridentu na fakultu sociologie, ze které povstaly některé klasické postavy italského terorismu. Na kongres, který se jmenoval Evropská jara. Byla jsem tam, abych vyprávěla o tom jaru v Československu. Byli tam lidé, kteří prošli fakultou, která má tradici opravdu nejnekonvenčnějších, často přímo opozičních i ilegálních opozičních postav. Všichni tam byli velmi slušně oblečení, měli to krásně zorganizované, měli tam nějakého animátora, a já jsem vstala a musím říct s obavami jsem jim řekla, víte, vy si tady povídate o jarech, ale neuvědomujete

si, že jste v zemi a na fakultě, kde si můžete dovolit ze svého dobrého bydla dělat takovouto opozici. Český intelektuál by se vám vysmál. Dřív, než budete mluvit o jarech, uvědomte si, že je propast mezi východem a západem, že slova, která jsou stejná na obou stranách, často znamenají opačné věci, a slova, která jsou různá, mohou znamenat stejné věci. Můj příspěvek se jmenoval Strašidlo zrozené v Evropě a mluvil o tom, že ta propast mezi těmito světy, kterou jsem nějakým řízením osudu se snažila přeskakovat z východu na západ a zpět i vnitřně pětadvacet let, že ta propast se nikdy nezaplní, když každý ze své strany nepůjde až dolů a nepodívá se, co tam je za strašidla po všech stránkách. Protože strašidlo je nemoc poslouchat druhého a neodpoutat se od osobního postoje a podívat se, jestli na tom nemůže něco být. A pan Pinc, který včera tak krásně hovořil o tom, že je třeba druhého poslouchat, prokázal, že to má hranice. Ale ty hranice já myslím, jsou tedy velice nízké. Ale neposloucháte.

VLADIMÍR MLYNÁŘ: Ale posloucháme. Nesouhlasíme. To je snad veliký rozdíl.

SYLVIE RICHTEROVÁ: Já nechci nikomu nic vyčítat. Já chci jen říct: všimněte si toho naprostého neporozumění a pokud my se budeme pokoušet sejít jen ve slovech nebo se vzájemně usvědčovat, jako kdyby ta presumce toho, že si chceme v něčem vzájemně pomoci k porozumění, pokud nepůjdeme na kořen toho neporozumění, které je jenom příznakem rozpolcení, které nastalo v Evropě, pořád chtějí Čechy do Evropy, ale to se musí vidět, co nás dělí! Z obou stran. Tak jako jsou levicovní intelektuálové vinní tím, že jim to nepříšlo divné, co se děje na východě, tolik let, tak teď nechťit vidět, říkat, nemluvte nám do toho, to nikam nevede. To je všechno. Já to říkám opravdu jako - ale vidím, jak se pan Uhde na mě šklebí.

ANTONÍN LIEHM: Já patřím, jak víte, k těm lidem, o kterých mluvil Zdeněk Pinc. To znamená, co jsou nezdrovíři a přijdou a mluví do věcí, do kterých jim v podstatě nic není.

ZDENĚK PINC: Já jsem neřekl, že nemáte mluvit do věcí, do kterým vám nic není.

ANTONÍN LIEHM: Mluví o nich jazykem, kterým bych o nich mluvit neměl. Před mnoha lety mi Rita Klímová poslala do exilu Ježkův překlad Hayekovy Cesty do otroctví. Jak mě znáte, můj adrenalin stoupl až ke stropu, když jsem si to přečetl, a řekl jsem si, v tom je nějaká chyba. Ta chyba musí být ve mně. Z toho textu jsem udělal český text, protože byl český jenom přibližně, tenkrát, a celý jsem ho otiskl a velice namáhavě jsem se snažil pochopit, co v tom textu je pro mě zajímavého. Řekl jsem si, že člověk, který ví, o čem mluví, se nemůže totálně mýlit, že se pravděpodobně může mýlit taky já. A to je to, o čem mluvila Sylvie Richterová. To znamená, já jsem nerad, a já jsem mu to taky řekl, že pan Čulík zvolil takový ten misionářský tón (11) v druhé polovině svého projevu, který samozřejmě věci znehodnocuje.

Ta diskuse, to řekla Sylva Richterová, to není diskuse o panu Čulíkovi, to je diskuse o nás, která tady vznikla. Protože všichni víme, jak tady sedíme, že v tom, co řekl Čulík, je strašná spousta pravdy. O té pravdě tady nikdo nemluvil. Mluvalo se tady o tom, že nás Čulík nešťastně, podle mého názoru, kritizuje, nabádá, a já nevím co všechno, ale to je všechno málo zajímavé. Zajímavé je to, v čem má pravdu. A to, v čem má pravdu: Já si myslím, že kdyby Literární noviny otiskly s vyřazením toho misionářského závěru tento projev a vedly k němu diskusi, tak by je lidi začali číst. To chci říct. Protože by se v tom našli, protože by se v tom poznali.

To není otázka tolerance. To je otázka, že my po šesti letech pořád ještě nejsme schopni být zaujati názorem, který zoufale protřečí mému názoru. A přemýšlet o tom, jestli ten názor, který zoufale protřečí mému názoru, by možná nestál za to, abych přemýšlel o tom, jestli ten můj názor je, abych tak řekl, tak docela bullet proof, prostě neprůstřelný. Tak, já si myslím, zaplaťpánbu, že tu pan Čulík mluvil, dokonce, ač mohl mluvit jinak, možná, že je dobře, že mluvil tak, jak mluvil, protože pravděpodobně by jinak tahle diskuse byla nevznikla a nebyli bychom se o sobě dověděli, to jsme se dověděli.

EDUARD GOLDSTUECKER: Vážení přítomní, možná, že je to tím, že mluví víceméně z vnitřní emigrace, že mám plné pochopení proto, co pan Čulík tady přednesl. Měla by být totiž zásada, že kritika se má posuzovat podle toho, co obsahuje a ne podle toho, kdo ji přednáší a jakým způsobem ji přednáší. Co jsme zatím slyšeli, až na diskusní příspěvek paní Richterové a Tondy Liehma a Vančury, to byla kritika tónu. Kritika ne podstaty toho, co nám pan Čulík chtěl sdělit, nýbrž jakým způsobem to přednesl. A to je stará metoda, jak se vyhnout kritice. Jak nebrat kritiku na vědomí, zastavit se u způsobu, jakým byla přednesena a odmítnout ten způsob a tím vyjit po pověstné díře s tou vaničkou. Podle toho, jak byly tady reakce, by člověk mohl myslet, kdyby tady přijel někdo kdo nás nezná, že je všechno v naprostém pořádku. Že v naší kulturní sféře je to v naprostém pořádku a ten, kdo do toho ryje, nemá pravdu a musí být odmítnut. A limine. Je to všechno v pořádku? A je to všechno tak rozkvétající intelektuální život v této zemi? Vždyť v této zemi jsme ztratili schopnost intelektuální, racionální diskuse. A to dneska ukázal tento referát. Když je různost názorů, tak se hned jde do napadání způsobu, jakým to bylo předneseno, a napadáním osoby a do vedlejších věcí, ale nestaví se racionální argument proti racionálnímu argumentu. A teď postavení našich intelektuálů. Už bylo tady řečeno, pan Mlynář to řekl, že slovo ztratilo obrovsky na váze za posledních šest let. Protože slovo v totalitním systému, když se jen jediným písmenkem liší od toho, co je předepsáno, je nápadné a má dopad, společenský. Kdežto v tržně hospodářské společnosti, demokratické, slovo je jako každý jiný jev, může být tisíc slov, jedno proti druhému, bere se to na vědomí a ztrácí to jednotlivé slovo význam. (12) A to intelektuálové myslím nevzali dost na vědomí, dosud, a nepřizpůsobili se tomu. Ale je všechno tak v pořádku? Není to pravda, že do určité míry, do značné míry v našem veřejném kulturním životě nastalo něco nebo přetrvává něco jako gleichschaltung? Ovšem s jinými znaménky než do podzimu 1989. Jsme to určité míry gleichstaltování. Není tady odvaha se odlišit názorově od toho, co je hlavní proud, co se pokládá za hlavní proud. Není tady intelektuální odvaha. Není to náhoda a není to jen dědictví totality. Protože v našich nových šesti letech nejčastější věta, kterou jsem četl a slyšel je, citát z Friedricha von Hayeka, o kterém se Antonín Liehm už zmínil, věta v tom smyslu, že to byli intelektuálové, kteří vytvořili úspěštilé myšlenky, kteří byli příčinou největších katastrof světa. Čili, jinými slovy, dejte si pozor na intelektuály, protože ti plodí úspěštilé myšlenky a ty úspěštilé myšlenky jsou nebezpečné. A to je postoj k intelektuálům. A to je brzda skutečně svobodného intelektuálního života, skutečně svobodné výměny názorů, jak by se na demokracii slušelo. Proto já jsem rád, že pan Čulík to, co řekl, řekl, a je na nás, abychom si z toho vybrali, co je na tom pravda a o čem bychom měli přemýšlet a co bychom měli do našeho života aplikovat.

MILAN HORÁČEK: Já si taky myslím, že nám pan Čulík čural na boty, abychom to řekli v tom jeho srozumitelným. Ale ta reakce, nejvíc mě překvapila skutečně Jiřina Šiklová. Jiřko, ty bys mohla z té své praktické práce teďka, s těmi feministkami v podstatě jemu v tomhle okamžiku, aspoň v té části, která nebyla misionářská, rozumět. A proto bych měl jenom jednu prosbu, Zdeňku. Na to jsem hrozně citlivý, teď, po těch pětadvaceti letech taky v Německu. Abys vzal toho Hitlera nějakým způsobem zpátky. O tom bych tě moc poprosil.

MILAN HAUNER: Já jsem v podstatě chtěl říct to, co Milan Horáček. Já jsem taky venku čtvrt století a včera jsem se zúčastnil náhodou té poslední fáze té památné diskuse, improvizované, která vejde snad do analýz české politické kritiky. Tam jsem pasivně dával víceméně zapravdu Zdeňkovi a pan Mlynářovi. Možná, že to byla moje osobní trošku rezistence vůči vašemu tónu, protože jsem vás neznal. Ale v tom okamžiku, přidávám se k Horáčkovi, jakmile jsi Zdeňku řekl, jak ti vyklouzlo to slovo Hitler, já to neříkám jenom, že jsem napsal knihu o něm, ne náhodou ještě nebyla přeložena do češtiny, ale já jsem taky na tom pracoval. Pro mě je to červený šátek, víte, varování. Zapřemýšlej si a prostě soukromou cestou to nějak stáhni. Protože tady jsme se dostali, jak říkal pan Goldstuecker, skutečně na úskalí. Tady za chvilku začne třídní válka, nějaká, mezi dvěma bloky. My se musíme respektovat. Pan Čulík přednesl rejstřík, katalog vad, to je jedna rovina. A druhá rovina je osobní percepcie jeho tónu a naše osobní mentalita. Nám se to nelíbí, tady došlo ke kontrastu. Ale tolikrát bylo opakováno to slovo Voltairovo, že adresované Rousseauovi: Já nesouhlasím ani s jednou řádkou, kterou jste napsal, ale budu bránit snad do poslední krve vaše právo to psát a deklarovat. Tak tím bych zakončil.

PETRUŠKA ŠUSTROVÁ: Já musím říct, že mě ta reakce docela pobavila. Protože na provokativní příspěvky bychom měli být zvyklí, tak jako jsou na ně zvyklí na Západě. Co mě ale hodně překvapilo je skutečnost, že jsem si myslela, že tohle setkání je právě setkání exilu a disidentů, a že to je z toho důvodu, že si navzájem rozumějí. A velmi pro mě pozoruhodné obě ty strany mluví úplně rozličnou řečí. To přece není moc přípustné. Proč teda vlastně se vůbec scházíme, proč sem vlastně jezdíme, když nejsme ochotni spolu diskutovat. Vyskočit a říct, že tohleto se nedá poslouchat a že nemá cenu s tím diskutovat, no tak nediskutujeme. Ale vždyť většina z toho, co pan Čulík říkal, je pravda. Já sice vůbec nesdílím jeho horlení pro to, že se mají intelektuálové spojit, nebo pro vyvíjení nějakých akcí, ale vždyť český tisk skutečně těmi vadami trpí. Mně se nelíbí, že nerozlišuje mezi intelektuálem a novinářem, nebo rozlišuje nedostatečně, nebo mu přesahuje jedna z těch rolí do druhý, ale to, co říká, to jsou přece věci, který všichni víme. (13) Já nechápu, proč si je zastíráme.

SYLVIE RICHTEROVÁ: Právě ten návrh pana Čulíka, aby intelektuálové spolupracovali, je úplně vzorovým příkladem, jak si nerozumíme. Protože on nechťel volat po znárodnění anebo kolektivizaci intelektuálů, ale spíš po takové samozřejmě, já bych řekla korektní spolupráci, (14) kdy můžu počítat s tím, že ten, kdo mě potká, mě nepotopí, neodkopne, což musím říct, a nechci to brát osobně, se stává pořád, a člověk nevychází z údivu. Pomáhání na svět i věcem právě, které scházejí, od někoho jiného, ne úplně totožného sestává pořád, a člověk nevychází z údivu. Pomáhání na svět i věcem právě, které scházejí, od někoho jiného, ne úplně totožného se mnou.

VLADIMÍR MLYNÁŘ: Já jenom poznámku k tomu, co říkal Tonda Liehm, kterého si nesmírně vážím. Mně to srovnání s překladem Friedricha von Hayeka připadá nefér v jedné věci, která se tady objevila v té diskusi. Tonda vydával Friedricha von Hayeka za situace, kdy ho nikdo jiný nemohl vydat a byl zde nedostupný. Celý problém dle mého soudu je o tom, že si pan Čulík stěžuje na to, že média, která on považuje za k tomu povolání, a která by měla býti spřízněná jeho vnímání, nejsou. Ale tady jsou přece jiná média. Tady existuje naprostá svoboda slova. A lze ten názor uplatnit kdekoliv (6) A k tomu, co říkala paní Richterová. Já přece pana Čulíka nebiju, já jsem s ním strávil noc plnou vášni, nikdo ho nechce zatknout, znemožnit mu jeho názor, to je všechno, ale snad mám pröbaha svöbodu nesouhlasit.

JAN ČULÍK: Otiskl byste to v Respektu?

VLADIMÍR MLYNÁŘ: Ale neotiskl, protože to považuju za blábol, nezlobte se. Jako vy považujete to, co tady říkám já, za blábol. Já to považuju za pseudosvět, že vy jste lepší, že budete otiskovat moje bláboly. Já mám právo snad tisknout to, co já považuju za rozumné, a vy máte tisknout právo, a lidi se můžou rozhodnout. (6) Já tady prohlašuju, že pokud napíše podloženou analýzu s informacemi, ne dojmy, tak to otisknu.

PAVEL ZEMAN: Hovoříse tady o tom, že nefunguje komunikace mezi lidmi, kteří žili v exilu a kteří žili tady, a to je z toho důvodu, že tento pohled je velmi často zevnitř. Zevnitř z exilu na společnost, která tady žila před devětaosmdesátým v Čechách, stejně tak jako v českém prostředí disidentském. A je potřeba taky pohled zvenku, z té takzvané normální společnosti. A tomuto se nepřikládá zatím pozornost. Je to samozřejmě problém pro sociology, pro historioграфy, ale pochopitelně i pro publicistiku. Pokud nebude ten pohled oboustranný, bude ahistorický. Protože jak exil, tak disent domají je jenom částí společnosti, která bohužel byla rozdělena. K tomu, co říkal pan Čulík, máme samozřejmě každý právo říkat své názory. Navíc věci, o kterých jste hovořil jsou důležité, samozřejmě je třeba se na věci dívat kriticky, ale takováto kritika pro mě osobně není diskusí, z toho důvodu, že neobsahuje racionální argumenty.

MIROSLAV KUSÝ: Já se cítím ako vonkajší pozorovateľ, lebo zjšťujem, že českej skutočnosti stále menej rozumiem. Že to rozdelenie je skutočne už fait accompli po všetkých stránkach. Já som tu diskuziu pozoroval s úžasom. S úžasom preto, lebo som v prvej polovici diskuzie zistil, že vlastne česká spoločnosť je už totálne normalizovaná spoločnosť, že to je už normalizátorský postoj voči názoru, ktorý je neprijemný, a že ona česká spoločnosť preskočila rovnou z reálneho socializmu do reálneho kapitalizmu. Tento kapitalizmus je najlepší zo všetkých možných. Hovorím, to je moj pocit človeka, ktorý pozoruje zvonku tu diskusiu a ktorému sa zdá, že ta reakcia bola nepatričná.

MILAN UHDE: Já si uvědomuji, že musíme slyšet ty, kteří pozorují zvenku. Každá kritika je taky pohled zvenku. Ale musíme zároveň strpět, že budeme při té kritice velmi náročně prověřovat její věcnost. A já se domnívám, že ten nadřazený pohled, který tady někdo nazval misionářským, že on vyplývá z vnitřního stavu autorovy mysli. Misionář žije s těmi, které oslovuje. Pan Čulík přijíždí a zjišťuje, že tady jsou blátivé cesty místo chodníků a ptá se nás, proč neklademe dlažbu na to místo, kde máme bláto. A já ho přistihuju při některých nepřesnostech. A proti těm se bouřím. Když například říká, že v britském parlamentu není myslitelné, aby se nediskutovalo o privatizaci velkého podniku, má stoprocentně pravdu. Kdybychom my měli všechno privatizováno a diskutovali o privatizaci jednoho podniku, musel do toho promluvit parlament. Ale pan Čulík pravděpodobně neví, alespoň z jeho projevu to nevyplývalo, že my jsme schválili v roce 1990 jeden zákon o privatizaci, v roce 91 další zákon o privatizaci a ten zmocnil vládu a jenom vládu, aby to vykonala. Kdyby pan Čulík napadl tuto skutečnost a řekl, to jste šli úplně špatnou cestou, já to vyslechnu a já se nad tím budu zamýšlet. My jsme to volili, nebo poslanci, kteří to tehdy odhlasovali, to volili proto, že chtěli, aby ta privatizace byla uskutečněna co nejrychleji. Já tedy pana Čulíka podezírám z toho, že věci dost dobře nezná a přichází radit. (15). To je moje vnitřní výtky, kterou mu adresuju. A toto prosím vás pěkně bez jakékoliv - někdo je na to citlivější a sáhne hned po nešťastném příměru s Hitlerem, někdo udrží jaksi ten hněv nebo tu svou kritičnost na normální uzdě, ale prosím vás pěkně, my nasloucháme. Já teda. Musím mluvit za sebe. Naslouchám a naslouchal jsem každému slovu. A zjišťoval jsem tam podezřelé panelové, hotové prefabrikované úvahy. Jako například, že tělo v České republice pohltilo hlavu. A lidé propadli konzumu. Toto jsou floskule, proti kterým já mohu uvést jiné floskule protichůdné (16). S tím se nedostaneme daleko. Kritizovat je třeba a já jsem poslední, kdo by se té kritice vzpíral, ale je třeba argumentovat přesně. O tom, že se chceme slyšet, o tom vůbec žádná pochybnost není.

ZDENĚK PINC: Kdyby Milan Horáček nebyl host a kdyby nebyl hostitel a já tu nebyl v pozici hosta -

VILÉM PREČAN: On není hostitelem.

ZDENĚK PINC: Tak se omlouvám. Tak bych se býval nehlásil. Ale když už jsem sem došel, tak se od něj nechám vyvolat. Chci říci dvě věci. Zprv, to, co člověk řekne, se nemůže vzít zpátky. Co je jednou řečeno, to prostě je řečeno a je nesmysl si myslet, že se to dá vzít zpátky. Člověk se samozřejmě vždycky může omluvit a omluvit já jsem se ochotný druhému člověku kdykoli a za cokoliv. Druhá věc, kterou chci říct, je, že nepočítá se, co člověk řekl, ale počítá se to, co ti druzí slyšeli. Mně nepředstavitelným způsobem udivuje, že oba Milanové, a možná i někteří jiní z vás, mohli slyšet, že jsem přirovnal Čulíka k Hitlerovi. Já jsem přece mluvil o tom, že jestli u některého člověka v dějinách není pochybnost o tom, že to subjektivně, chcete-li svojí terminologií, myslel dobře, no tak je to přece Adolf Hitler. Vždyť on si přece myslel, že chce spasit lidstvo, anebo to relevantní z lidstva, které on předpokládal. Mně naprosto vyděsilo -

MILAN HAUNER: Nechtěl spasit lidstvo.

ZDENĚK PINC: Nebudeme se hádat. Pro mně je tohle nepochybná věc. Ale Milane, ty jsi kompetentní odborník a já uznávám, že se mohu mýlit. Řekl bych poslední věc. Já jsem teď rád, že jsem to udělal. Za sebe. Ale jsem nerad, že jste to někteří slyšeli jinak, než jsem to myslel. To se stává pravidelně. Já jsem se tady na pana Čulíka vlastně nezlobil a nezlobím se na něj. A zarazilo mně, že Vilém mohl říct, že bych si mohl myslet, že je nepřítel. Jakýpak by byl nepřítel. Já jsem mu jenom chtěl říct, aby se mnou takovýmto jazykem nemluvil, protože se nedomluvíme a mohli bychom si dát pár facek. A dokud se nenaúčíme zastavit debatu, která nepovede k cíli, tak se budeme pořád točit v bludných kruzích. Pak nemá vůbec cenu se scházet. Děkuju vám a omlouvám se všem.

JAN ČULÍK: Udělal jsem zásadní chybu. Považuju se za součást tohoto národního společenství. Když jsem ho kritizoval, tak jsem kritizoval společenství svoje. Vy jste ovšem mě vzali jako někoho zvenku a strašně jste se urazili. Ten provokativní jazyk jsem zvolil záměrně, protože jsem myslel, že to vyvolá velmi ostrou diskusi, což to teda taky vyvolalo. A třetí věc je myslím strašně zajímavá. Je to otázka odlišného názoru. Vy jste mě tady zařadili do kategorie emigranta a řekl jste mi, že s tímto společenstvím nemám nic společného. Je to špatně, mám tam chyby, a tak dále. Chtěl bych jenom říci, že to, co jsem tady říkal, já jsem to říkal v úvodu, je výsledkem debat s lidmi, kteří žijí tady. Jestli to mohu říci, tu poučovací část o tom školství v podstatě napsal Ondřej Hausenblas z filozofické fakulty. Vůbec to není emigrant. Otázka je, jestli vy automaticky neoznačujete názor, který se u vás nenosí, za něco cizorodého, který není nutno poslouchat. Skutečně, já jsem mluvil z celou řadou lidí. Jestliže mi říkáte, že tyto věci jsou chybné, opravdu, měli bychom si to vzít jednu větu po druhé. Když pan Slomek říká, že ve školách by se neměla číst literatura, to by byl také dlouhý námět na dlouhou diskusi.

VILÉM PREČAN: Já bych vás byl rád této zkušenosti tady a této konfrontace ušetřil, protože vás mám rád. Já bych mohl denně, už po pět let říkat, "To není jako v Institutu fuer Zeitgeschichte v Mnichově", a k čemu by to bylo dobré? Já se musím snažit od záchodu počínaje - taky mně vyčítali: "Je to nedůstojné ředitelství, aby se staral o toalety". Ano, vedle počítačů první věc v Ústavu byla, že tam byly nové hajzly. Protože to byla ostuda. Rozumíte mi. Takže v tomto jsem byl neústupný a pevný. Ale jinak se snažím po kousíčku, protože to jinak nejde. A nemůžu pořád lidem říkat

JAN ČULÍK: Já s tím nesouhlasím. Já myslím, že by se na to mělo upozorňovat.

Připomínky Jana Čulíka a debatě

Chtěl bych představit, že svými příspěvky do diskuse skutečně nechci škodit, ani se nechci nad nikoho vyvyšovat. Říkám nepříjemné věci, ale ty věci se týkají zrovna tak mne, jako lidí trvale žijících v České republice. Budeme-li si neustále gratulovat, jací jsme výborní, nedojde k pokroku, nebo k němu bude docházet jen velmi pomalu. Myslím, že je zapotřebí mluvit o zásadních věcech co nejotevřeněji. Jsem stoupencem šokové terapie. Má ozdravný účinek. Otevřenou kritiku přece sneseme, nakonec o tom svědčí i záznam z debaty v Teplé.

1. Někteří pozorovatelé vyjádřili názor, že k nedorozumění a k nepřátelské reakci došlo po přečtení mého příspěvku možná i proto, že jsem ho četl příliš "zvucným" a jasným hlasem. Bylo mi řečeno, že nebývá zvykem, aby v Čechách vzdělanec přednášel na veřejnosti text důrazně a energicky, že jsem ho měl číst tišeji a měl jsem víc blekotat. Právě ten energický přednes totiž prý možná účastníci interpretovali jako aroganci. Jenže v demokracii by asi člověk měl přednášet své názory sice zdvořile, ale jasně a sebevědomě. Jeden komentátor mi řekl, možná trochu nefér: "Oni jsou lidé v Čechách na veřejnosti pořád vlastně váhají, pořád trochu nejistí, odkud přiletí facka."

2. Je-li Jiří Šiklové protivný "jetfebismus", vyplývá z toho znepokojující skutečnost. Je to důkazem mému tvrzení, že se, jak se zdá, ani po šesti letech po revoluci, příliš nenavrací český diskurs k normálu. Komunismus zničil celou řadu výrazů a dokonce jak se zdá i způsobů vyjadřování. Nemohu-li nyní v Čechách promluvit otevřeně o roli intelektuálů tak, jak je to možno v zahraničí, protože to lidem v ČR pořád připomíná argumentaci, které používal komunismus, je to velký problém. Je snad jasné, že nemám tytéž cíle, jaké měla komunistická propaganda. Je nedobré, když je můj způsob argumentace, který vzdáleně někomu připomíná komunistickou propagandu, s ní ztotožněn a pak proto odmítnut. Jestliže komunisté používali větu "Slunce svítí" a "Voda teče z kopce", znamená to, že my už nebudeme nikdy mluvit o tom, že slunce skutečně svítí a voda teče z kopce, abychom nebyli obviněni z užívání komunistického jazyka? Je na pováženou, že ničivá síla komunistického kolektivismu byla tak velká, že ani šest let po revoluci nejsou čeští intelektuálové ochotni přijmout ve světě běžně používaný, moderní pojem "networking" a odmítají ho jako by to byl socialistický kolektivismus.

Jiřina Šiklová se mě pak v psané poznámce ptala, jak to zařídit, aby se časopisy s malým nákladem dostaly do rukou politiků. Chtěl bych zdůraznit, že má přednáška nechtěla přinášet hotová řešení. Naopak apelovala na české vzdělance, abychom začali na takovéto otázky společně a usilovně hledat odpovědi. Jinými slovy, já odpověď na otázku paní Šiklové nemám: vyzývám však: hledejme dohromady odpovědi na otázky, které jsem v příspěvku vznesl. Totéž platí o obvinění pana Slomka, že mé tvrzení, že maturanti neznají českou literaturu, je kavárnský tlach. Nemám-li já toto tvrzení podloženo širším průzkumem, má pan Slomek svou kritiku podloženu širším průzkumem? V příspěvku jsem argumentoval: zjistíme, jak to skutečně je s výukou české literatury ve školách. Vždyť to nevíme. Pokud průzkumem zjistíme, že situace je špatná, usilujeme o nápravu.

3. Není pravda, že opovrhují vyděláváním peněz. Jsem výkonným ředitelem britské multimediální firmy Inner Workings, plc, která je kótovaná na londýnské burze. Vydělávání peněz (pokud se to dělá eticky) je velmi důležitým prostředkem získávání svobody a občanského sebevědomí.

4. Tato argumentace je poraženecká. Myslím, že nemůžeme pořád říkat, že je situace špatná, a tak musíme mít na sebe jen měkká měřítka. Tím nedokážeme nic. I když je "pět let po válce", musíme na sebe mít ta nejpřísnější měřítka. Vymlouvat se po šesti letech pořád jen na komunismus nestačí. Podobně neobstojí ani argument pana Slomka, že Karel Čapek byl výjimečná osobnost a my na něco takového, co dělal, nestačíme. Dejme si předsevzetí, že budeme tak dobří jako Karel Čapek. Možná se nám to nepodaří, musíme ale vždy přece usilovat jen o to nejlepší. Jde o to

postulovat od samého začátku požadavek nejvyšší kvality.

4a. V demokracii se věci dají pozměňovat. Když se ukáže, že původní podmínky televizní koncese nějaké komerční stanice byly nedostatečné, pod tlakem veřejného mínění může parlament podmínky změnit, zpřísnit, opravit původní chybu. Musí to však někdo (více lidí) důrazně veřejně říct.

5. Nejsou-li zvaní novináři, kteří kladou nepřijemné otázky, do televize či na neoficiální setkání s politiky, to je přece právě to vydírání! Je to nenápadné, plíživé, středoevropské uplatňování vlivu! Je to přece daleko odpornější a ničivější než otevřené vydírání. Další konkrétní příklad nepřipustného zasahování politiků do práce novinářů: Když byl 12. října 1995 premiér Václav Klaus v Blackpoolu na konzervativní konferenci, položil mu reportér České televize Ivan Kytka otázku, proč když je doma tak vážná situace (hrozící stávká lékařů), nesedí premiér raději doma a neřeší ji. Byla by to zcela legitimní otázka britského žurnalisty při zahraniční cestě britského politika. Klaus na otázku na kameru odpověděl a při odchodu ze sálu řekl Kytce toto: "Pane Kytka, tak vy si nedáte pokoj. Vám to nestačilo minulý týden, co vy jste provedl v Praze, když jsem nebyl zahraničním korespondentem, ale stal jste se politickým partnerem." V České televizi poukázal tehdy Ivan Kytka na to, že je pozoruhodné, že se premiér neúčastní prvních historických ústních interelací v českém parlamentě a odjel do Velké Británie za premiérem Majorem. Klausův úřad argumentoval, že to bylo nutno proto, protože byla schůzka s premiérem Majorem dohodnuta dávno předtím, než byl znám program české sněmovny. Ivan Kytka však zjistil a v televizním vysílání uvedl, že to není pravda.

v, středoevropské uplatňování ve do středních škol je přepych.") Ve sborníku o nezávislé literatuře je celá řada třaskavých myšlenek, které by mladým šestnácti až osmnáctiletým zprostředkovaly zásadní informace o zemi a o kultuře, v níž žijí. Kniha by je také žijí. Kniha by je také ství. Pan Uhde ve své poznámce nereagoval na to, jak je možné, že si parlament odhlasoval, aby se po premiérově projevu o stavu České republiky nekonala debata. Kritizuje mě, že nerespektuji různé procedurální podrobnosti, které si český parlament schválil o korektní spolupráci. Networking by mělo být neformální aliancí českých intelektuálů za určitým cílem, bez ohledu na politické názory. Opakuji, jak je možné, že to fungovalo v exilu a mezi disidenty za totality a nyní to už nejde?

6. Jak známo, není zrovna jednoduché ani v zavedené demokracii založit úplně nové nezávislé noviny bez kapitálu, i když po nich byla poptávka. Ještě mnohem složitější je učinit něco takového v zemi poničené komunismem, kde neexistuje občanské sebevědomí a kde jsou lidé dezorientováni povrchními konzumními informacemi. V takové situaci je škodlivé, existují-li v zemi jen sdělovací prostředky, které veřejnosti nabízejí ideologickou propagandu, i když mezi různými nabízenými ideologiemi je takzvaná "pluralita". Čestný novinář by měl otevřít svůj sdělovací prostředek všem podnětným názorům, které existují ve společnosti, tak jak to dělá rozhlasová a televizní společnost BBC a jako to nyní víceméně dělají skoro všechny seriózní britské listy. Neměl by se snažit skutečnost ve svém listě manipulovat podle svých názorů. Představa svobody projevu, kdy si každý ve svém listě prosazuje jen svou ideologii, je zcestná.

7. Tak potřebuje to ten vandrák slyšet, anebo je to nefér?

8. Ladislav Snopko, jak se zdá, argumentuje: Svoboda projevu není v České republice na Slovensku to nic není. Proto nemusíte, čeští intelektuálové nic dělat. Jenže demokracii je nutno hájit pořád. Demokracie je aktivní proces. Musejí ji neustále vzdělávat občané. Musejí zejména začít aktivně vystupovat na její obranu, i když se objeví jen náznaky, že by mohla být ohrožena svoboda tisku.

9. Argument, že se ve školách knížky nečtou a nemají číst, je pozoruhodný, zejména od člověka, který je redaktorem Literárních novin. V celé řadě zemí světa se ve školách rozbírají vybrané části literárních textů. Učitelé žáky učí s textem pracovat, interpretovat ho a porozumět jemu. Je to daleko efektivní způsob učení než memorování dat.

10. Pan Slomek zde projevil směsici nedemokratické exkluzivity ("určité informace jsou příliš náročné, jsou jen pro odborníky a není třeba je dávat k dispozici širokému spektru mladých lidí ve středních školách") a nízkých nároků ("Karel Čapek byl výjimečná postava, těžko můžeme být jako on. Dávat sborník o nezávislé literatuře do středních škol je přepych.") Ve sborníku o nezávislé literatuře je celá řada třaskavých myšlenek, které by mladým šestnácti až osmnáctiletým zprostředkovaly zásadní informace o zemi a o kultuře, v níž žijí. Kniha by je také mohla začít učit kriticky myslet. O sborníku jsem se v neděli 15.10.1995 zmiňoval také v debatě v Rádiu Svobodná Evropa (v BL zde), kde jsem ho posluchačům doporučoval. Podle informací z Obce spisovatelů jsem ve vysílání uvedl, aby si lidé šli sborník koupit do knihkupectví a nakladatelství Primus ve Věžeňské ulici. Obratem jsem dostal reakce posluchačů, někteří z nich do Věžeňské ulice skutečně šli, avšak pracovníci knihkupectví Primus vůbec nevěděli, o jakou publikaci jde, neměli o ní tušení. Může být výmluvnější ilustrace zmatku na české literární scéně?

11. Viz též poznámka č. 1. Konstatování, že jsem příspěvek přednesl misionářským tónem, považuji za pochvalu. Nevidím totiž misionáře jako arogantního nadřazeného, který si myslí, že je lepší, a ukazuje spatra svou nadřazenost "kanibalům", k nimž se blahovonně snižuje. Vidím misionáře jako člověka, který říká určité věci (které ani nejsou příliš nové, protože je vědí mnozí, on je jen otevřeně vyslovuje) s pokorou, ve snaze situaci zlepšit. Mohl bych se zabývat naprosto jinými věcmi a nevracet se neustále do České republiky. Považuji však za svou povinnost konfrontovat situaci v Čechách se situací venku, tak jak třeba Britové neustále srovnávají situaci ve své zemi se situací ve Spojených státech i jinde. Srovnáváním vznikají nové pohledy a nové informace. Neměli bychom se před srovnáváním uzavírat, i když nám může být nepřijemné. Děláme to, opakuji, s pokorou. Nechci se nijak vyvyšovat nad své bližní v Čechách.

12. Zajímavé však je, že v Británii ani ve Spojených státech také existuje tržní společnost, a nedošlo tam k tak obrovské inflaci slova, jako po revoluci v České republice. Viz role amerických intelektuálních časopisů. V Británii skutečně udávají seriózní média společnosti kulturní a civilizační tón. Český zmatek nevznikl myslím inflací slova, ale protože se rozložily základní civilizační hodnoty a intelektuálové neupozorňují, že jsou stále platné. V české televizi můžete říct skoro jakýkoliv nesmysl, když to řeknete sebevědomě a jste dobře oblečen, lidé to přijmou. V Británii by se absurdními výroky na veřejnosti, které protřečlivě pevnému civilizačnímu kontextu, politik znemožnil.

13. Nerozlišují mezi intelektuálem a novinářem, protože podle mé britské zkušenosti píšou do seriálních novin - a tím udržují výše zmíněný trvalý civilizační kontext - jednak intelektuálové jako takoví a jednak vysoce profesionální a vážení žurnalističtí komentátoři. Nejsou to však také intelektuálové?

14. Šlo mi a Ondřeji Hausenblasovi však o trochu víc než jen o korektní spolupráci. Networking by mělo být neformální aliancí českých intelektuálů za určitým cílem, bez ohledu na politické názory. Opakuji, jak je možné, že to fungovalo v exilu a mezi disidenty za totality a nyní už to nejde?

15. Jenže privatizace už byla v podstatě skončena, spěchu už v parlamentě není zapotřebí a stejně český parlament nedebatuje o vládních rozhodnutích. Pan Uhde ve své poznámce nereagoval na to, jak je možné, že si parlament odhlasoval, aby se po premiérově projevu o stavu České republiky nekonala debata. Kritizuje mě, že nerespektuji různé procedurální podrobnosti, které si český parlament schválil, a hovořím o zásadním problému neexistence debat o vládních rozhodnutích na půdě parlamentu. Je to odvádění pozornosti k podružnostem, zatímco zásadní problém trvá.

V demokracii se věci dají pozměňovat. Když se ukáže, že původní podmínky televizní koncese nějaké komerční stanice byly nedostatečné, pod tlakem veřejného mínění může parlament podmínky změnit, zpřísnit, opravit původní chybu. Musí to však někdo (více lidí) důrazně veřejně říct.

16 Nejsem jediný, kdo říká, že v Čechách lidé propadli konzumu. Vezměme si to jako zástupný příklad, pro celou řadu otázek. O problému se hovoří často a jeho pojmenování se tedy opakovaně stává klišé. Jenže to přece neznamená, že problém neexistuje. Problém není řešen, ale novináři či analytici by ho měli pojmenovávat stále novými, neotřelými jmény, aby se nepropadalo floskulím? Myslím, že v zájmu stručnosti stačí znovu a znovu poukazovat na problém původním "otřelým" pojmenováním, ale zároveň usilovat o to, aby se jím veřejnost vážněji zabývala. Budeme-li pro problémy vymýšlet stále nová, neotřelá pojmenování, jen to bude možná odvádět pozornost od toho, že nejsou řešeny.

Z dalších reakcí:

Reakce spisovatelky Ivy Kotrlé, zveřejněná v Listech č. 1/1996:

Po ukončení diskuse se mne Jan Čulík zeptal na můj názor ke všemu příspěvku. A nemohla jsem než s ním souhlasit. Kdybych měla stručně vyjádřit, jakou naléhavou notu jsem v něm zaslechla, pak bych použila následující příhr: český intelektuál (potažmo československý) dostal listopadovou revolucí šanci - jak svět pro lidi ochránit. A nejen před totalitou komunismu! Nejen před ní. Takto oslovený intelektuál v Československu, včetně účastníků disentu, dal ale přednost dobové funkci: začal pomáhat politické myšlence a politikům soudobým, posedlým chutí - jak co nejprůběžněji československý svět rozdělit a opanovat. Ano, získat něco naprosto svého: privatizovat či alespoň v rámci nové představované společnosti upevnit své společenské postavení, pokud možno nezvratitelně. Ona nezvratitelnost těchto novodobých poměrů leží i úspěšným disidentským intelektuálům na mysli, proto tak prudká reakce na Čulíkův příspěvek. On, exulant z kolebky thatcherismu, si dovolil (málem z pozic ideologie Labour party) kritizovat dušnost současných vládnoucích intelektuálů ve vlasti!

Nejprůběžněji reagovali ti, jejichž společenské postavení je v české společnosti na úrovni váhy ryzího zlata: dva učitelé Karlovy univerzity, šéfredaktor prestižního týdeníku a předseda Parlamentu. Nemíním setkání hodnotit jako výjimečné, pro mne to ale byla jediná příležitost v roce zaměřit domov za náraz dlouhodobějšího kulturního setkání. Proto jsem dlouze nad vším uvažovala, po dobu několika týdnů. Je totiž projevem diletantismu, píše-li se s vážnou tváří, že lidé s disentu získali vhodné společenské uplatnění po listopadu 1989. Dávám za pravdu názorům bývalé mluvčí Charty 77 Heleny Klímové, která spolu s Alenou Hromádkovou zpracovala (dotazníkovým způsobem) více než tisícovou společnost signatářů Charty: ve své většině zůstali na společenském dně po Listopadu, stejně jako před listopadem 1989. Mním tím možnost bez pojmu náhodných restitucí či výher v loterii. Známe signatáře z moravského venkova, kteří se jednoznačně zapojili do revolučního polistopadového dění v okresních městech, někteří dokonce rychle odešli z privatizačních komisí (Prostějov), když jim byly nabídnuty (skoro zadarmo) výhodné parcely u Plumlovské

přehrad, a podobně. Tito lidé přece nevážíli signatářství Charty za polistopadové "zbytkové statečky". Pokud by tak i byli učinili, historie (i ta lokální) by si je stejně vyhmátla. A zobrazila by jejich polistopadové počínání.

Dnes na Jihlavsku například nemohou již chodit zase ani do hospody, aby jim ti, kteří kdysi nad jejich signatářstvím kroutili hlavou, v lidové samospravedlnosti nevyčítali: To jsi v Listopadu pěkným dacanům pomáhal k moci! Co jim já mám říci, když se mi o této své zkušenosti vesnických traktoristů zmiňují v roce 1995? Jsem přesvědčena, že osamocenost lidí z disentu (pokud je Bůh nevybavil nějak výjimečným talentem) dál po polistopadovém prostředí pokračuje a mnohdy je doprovázena propadem pod sociální síť. (Je nutné i zmínit desítku signatářů Charty 77, kteří po listopadu 1989 spáchali sebevraždu.)

Můj názor nemusí být přijatelný pro ty, kteří před Listopadem i po něm prošli odlišnou životní zkušeností. Vždy jsem si totiž vážila víc lidí z exilu, než zde ve vlasti, a dávala jsem to zřetelně najevo. Ti venku mi připadali lépe informovaní o světových trendech, a dokonce mi účinněji pomáhali než lidé ve vlasti. Tak i po Listopadu jsem neuspěla u komise ministerstva kultury při žádosti o podporu při vydání dvou knih: začala jsem se tedy živit manažerskou, zásadně neliterární a nekulturní činností a knihy si vydala vlastním nákladem (bez času k jejich rozprodání, takže je schovávám doma na půdě). Pokud mi v Atlantisu vydali sbírku, opět ji dotovali i po listopadu 1989 lidé z exilu. Domov je tedy pro mne celoživotní pastí společenskou, jen díky lidem z exilu jsem kdysi mohla své texty zvýraznit. Dnes již vlast chápu jako místo, kde se vydělávají peníze, a je pak nutné jejich část přes vlastní peněženku pasírovat do kultury. (Čtvrtým rokem vydávám v kuchyni literární měsíčník Akord. S pouhými stovkami čtenářů - a ti nejnadšenější jsou opět z exilu.)

Snad i z těchto důvodů jsem při diskusi nad textem Jana Čulíka stála při étosu jeho názorů, oprávněné kritických. Připadám si osobně jako exulantka v této vlasti: po rozpadu socialismu jsem jen získala možnost pobavit svou šedou kůru mozkovou zatížením a věnovat své úsilí především středostavovskému získávání hodnot (materiálních). Tak jsem si po Listopadu zakoupila finský domek na samotě s kouskem vlastního lesa, co nejlépe zrekonstruovala bydlení v Praze i v Brně, dalším svým dětem umožnila univerzitní vzdělání v zahraničí, to vše s překvapeným vědomím, že předchozí desetiletí v disentu jsem žila na rodné špatné stezce. Kdybych si však zachovala disidentskou mysl a nenechala se ohloupit možnostmi tržního prostředí, polehávala bych při společenském zapomnění na jeho krutém dně, ale možná s takovým literárním textem v ruce, jaký již nikdy nenapiši. Čulík svým dryáčnickým textem oslovoval ve mně dryáčnost mých pochybení po Listopadu, a nemohla jsem mu než pravdivě říci:

Ano, souhlasím s tvým příspěvkem. Nesouhlasem bych namlouvala sama sobě, že jsem dobrá a neúhybně sleduji - ale co? Oba Václavy?

Ze stovek a tisíců drobných pochybení vznikají po tisíci dnech přímé dálnice falše...

Ano, dálniční síť se v ČR úspěšně, za poplatky, rozvíjí. K tomu přispívám svými všedními dny, v neděli si dovoluji souhlasit s Čulíkem.

Do diskuse ke studii Jana Čulíka přispěli:

(Pokud není uvedeno jinak, žijí uvedené osoby nyní v Praze. Poznámka dř. ex. znamená, že účastník diskuse žil před listopadem 1989 v exilu.)

Eduard Goldstuecker (1913), literární historik, dř. ex. v Británii

Milan Hauner, historik, dř. ex., nyní žije v USA

Milan Horáček (1946), dř. ex., ředitel Nadace H. Boella v Praze

František Janouch (1931), jaderný fyzik, dř. ex., ředitel Nadace Charty 77, nyní žije střídavě ve Švédsku a v Praze

Iva Kotrlá (1947), básnířka a spisovatelka, žije v Brně

Zdeněk Kotrlý (1945) auditor v Brně a v Praze

Miroslav Kusý (1931) filozof, žije v Bratislavě

Antonín Jaroslav Liehm (1924), filmový a literární kritik a publicista, dř. ex., žije dále v Paříži

Vladimír Mlynář (1966) šéfredaktor týdeníku Respekt

Derek Paton (1958), bohemista, Kanadčan, nyní žije v Praze

Jiří Pelikán (1923) vydavatel Listů, dř. ex., nyní žije střídavě v Římě a v Praze

Zdeněk Pinc (1945), ředitel Institutu základů vzdělanosti Univerzity Karlovy

Vilém Prečan (1933) historik, dř. ex., nyní ředitel Ústavu soudobých dějin

Sylvie Richterová (1945) literární kritička, od začátku 70. let žije v Římě

Jaromír Slomek (1958) redaktor Literárních novin

Ladislav Snopko (1949) archeolog, žije v Bratislavě

Jan Šabata (1952) nakladatelství Doplněk v Brně

Jiřina Šiklová (1935) socioložka

Petruška Šustrová (1947) redaktorka Českého týdeníku

Milan Uhde (1936) předseda Poslanecké sněmovny

Jiří Vančura (1929) redaktor Listů

Pavel Zeman, historik

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: opavskou (1x), univerzitu (1x), opavské (1x), univerzité (1x)

3. FESTIVAL VIZ-AIR-KA UŽ PODRUHÉ V TICHÉ ŠÁRCE

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (00:09:02)	Internet	Institut tvůrčí fotografie	Radio1.cz - Články	NEZNÁMÝ

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Údolí Tiché Šárky nebude už podruhé tiché díky festivalu VIZ-AIR-KA

Opavský kulturně-umělecký prostor KUPE pořádá nejen pro obyvatele Prahy 6 již druhý ročník hudebního festivalu VIZ-AIR-KA. Festival se uskuteční v neděli 28. srpna od 14.30 hod. v údolí Tiché Šárky a vstupné bude dobrovolné.

„Cílem jednodenního festivalu je oživit louku u usedlosti Vizerka v údolí Tiché Šárky. Podle mě se jedná o krásné místo, které si zaslouží pozornost,“ vysvětluje myšlenku vzniku festivalu jeho ředitel Vladimír Peringer.

Vdechnout život na louku tak přijede zpěvačka **Iva Marešová se skupinou Razam**, kteří pro účastníky vystoupí od 15.00 hod. Následovat je bude od 17.00 hod. **Shahab Tolouie Trio**, které do údolí Tiché Šárky vnese vzrušující fúzi perské a flamenco hudby. Hlavní hvězdou srpnového nedělního podvečera bude energické virtuózní uskupení **Bardolino**, které překročí hranice hudebních žánrů a přinese do crossoverové oblasti (etno, klasika, jazz) své originální pojetí v 19.00 hod.

Úplnou novinkou letošního ročníku bude doprovodná výstava fotografií pedagogů, absolventů a studentů **Institutu tvůrčí fotografie** Slezské univerzity v Opavě. V rámci doprovodného programu festivalu pak proběhnou dvě komentované prohlídky výstavy, a to v 16.30 hod. a v 18.30 hod. Mimo jiné bude na místě pro návštěvníky zajištěno občerstvení spolu se sociálním zařízením.

Na místo konání je možné se dostat více způsoby. Dostupnost z Bořislavky (stanice metra) autobusy na Jenerálku – č. 161, 312, 316, 356, z Nádraží Veleslavin (stanice metra) pěšky ulicí Vokovickou dále k usedlosti Vizerka z Nebušic ulicí V Pachtmance k usedlosti Vizerka. Pěší trasa bude pro návštěvníky řádně vyznačena, nicméně k usedlosti není možné přijet autem.

Odkaz na webové stránky:

<http://www.vizairka.cz/#informace>

Odkaz na FB událost:

<https://www.facebook.com/events/777059169966735?ref=newsfeed>

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: institutu (1x), tvůrčí (1x), fotografie (1x)

DUPLICITNÍ S: FESTIVAL VIZ-AIR-KA UŽ PODRUHÉ V TICHÉ ŠÁRCE (Radio1.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě);

4. Velká čtenářská anketa: Přes dvacet osobností nabízí Ostravanu knižní tipy. Čtěte s nimi!

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (06:52:12)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Ostravan.cz - Články	Ivan Mottýl

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Jaké knihy jste přečetli v průběhu léta? A proč byste je doporučili čtenářům Ostravanu pro poslední dny prázdnin? Ankety kulturního deníku se zúčastnil třeba vedoucí katedry české literatury a literární vědy na Ostravské univerzitě Jan Malura, který se nadchl islandskou literaturou, ale Magnesii Literou ověnčený román Destrukce od Stanislava Bileru mu přinesl čtenářské zklamání. Poeta a bohém Filip Klega čte básničku Annu Luňákovou, zatímco spisovatel Petr Hruška adoruje Zprávu o první cestě kolem světa, kterou před pěti sty lety napsal Antonio Pigafetta. Ředitel Národního divadla moravskoslezského Jiří Nekvasil považuje za knihu roku první román irské básničky s těžko zapamatovatelným jménem Doireann Ní Ghríofa. A třeba ostravská básnička Kristýna Svidronová se pustila do knih o nebezpečné flóře.

Libor Magdoň (učitel literatury na Gymnáziu Petra Bezruče ve Frýdku-Místku): Opravdu horlivě doporučuji co nejširší veřejnosti knižní rozhovor s archeologem středověku Janem Klápště s názvem Či je ta krajina? (NLN 2019). Ve zdrženlivém a pokorném textu se ukazuje, jak je věda daleko zajímavější než historií se ohánějící publicistika. Šťastnou intuici jsem sáhl po výboru z povídek Rudyarda Kiplinga Klamně svítání (Odeon 2000). Přímou terapeutický potenciál mají v něm třeba prózy Mary Postgateová a Zahradník, příběhy stárnoucích slečen o tom, že vyrovnanost a důstojnost jsou dosažitelné i v tisínových časech. Na závěr kniha, která měla být součástí mých letošních prázdnin, dostanu se k ní ale asi až za prodávajících se podzimních večerů. Po velkém nadšení z prvního dílu životopisu Janáček od Johna Tyrella se už moc těším na díl druhý, který vyšel v nakladatelství Host před loňskými Vánoce.

Filip Klega (básník, bohém a organizátor literárního života v Ostravě a Brně): Průběžně pročítám Annu Luňákovou, podle mě je to nejzajímavější současná autorka. Jinak celé prázdniny čtu Golema od Gustava Meyrinka. Ten nepokoj, co ta kniha dává, je nepopsatelný. Ale co bych opravdu doporučil, jsou Silážní jámy od Daniela Hradeckého, skvělé čtení do poločasů mezi chlastáním a popíjením.

Jan Malura (vedoucí katedry české literatury a literární vědy Filozofické fakulty Ostravské univerzity): Pod vlivem Měsíce autorského čtení (MAČ) a letošních hostů jsem se pustil do současné islandské literatury a zjistil jsem, že je to pozoruhodný svět, kde se povětšinou intelektuálně nemudruje, ale servírují se tu zdánlivě prosté příběhy se svéráznými postavami. K takovým patří román Výchonek osmileté růže spisovatelky Auður Ava Ólafsdóttir, příběh mladíka, který zdědí po matce vášeň pro pěstování růží, doputuje z Islandu do blíže neurčeného evropského kláštera, kde se stará nejen o zahradu, ale nakonec i o svou malou dceru, a kde po malých krůčcích a bez velkých dramát nachází klid a smíření. Z islandského venkova se naopak de facto nehnou svérázné hrabalovské figurky románu Letní světlo, a pak přijde noc, který napsal Jón Kalman Stefánsson. Jejich osudy jsou tu propleteny a vytvářejí barvitý celek, proud historek, u něhož máme útešný pocit, že nebude mít konce, protože, jak se v románu říká o vyprávění jedné z postav: „Příběhy vlastně nikdy nekončí, pokračují ještě dlouho poté, co za nimi udeláme tečku.“

Stefánsson mluvil na MAČi nejen o své lásce k islandskému venkovu, ale zároveň o nechuti jakkoli dodatečně interpretovat své romány. To Halldór Armand komentoval v Ostravě aktuální společenskou situaci na Islandě a jeho román Zas a zas je také plný odkazů k nedávným událostem, k jakým patřila např. islandská finanční krize. Je to však především příběh o tápání, hledání a vzpouře mladých lidí, kteří cítí „mučivou prázdnotu a stagnaci“, a proto se svůj stav snaží přebíjet jinou prázdnotou, vyděláváním peněz a zejména divokým pobytem na sociálních sítích.

Naopak cenami ověřené české a slovenské prózy mi přinesly čtenářské zklamání, což se týká Teorie podivnosti Pavly Horákové, Destrukce Stanislava Bileru a vlastně i novely Šeptuchy Aleny Sabelové (to snad bylo tím, že jsem se nedostal k původní slovenské verzi a nezbylo než čist český překlad).

Abych nezapomněl na poezii, už více než půl roku (před udělením Magnesie Litery i po něm) si čtu v objemném svazku deníkových básní Vladimíra Mikeše Odkud to přichází?, který vydalo ostravské nakladatelství Protimluv. Mínulost se tu potkává se současností, z paměti se vynořují jména a tváře lidí, každodenní situace, mikropříběhy. Ten, kdo to píše, je tu jakoby jen

vzpomínajícím svědkem, ale vy máte pocit, že přesně takové texty teď potřebujete číst...

Petr Ligocký (básník, knihovnik a redaktor revue Protimluv): Tohle léto jsem si dal pauzu od klasické prózy, i když jsem si teda v červnu stihl přečíst ještě Bilerovu Destruktu – a ta mě, musím říct, hodně bavila. Po skvělém bratislavském koncertu Red Hot Chili Peppers jsem se pak začel od autobiografie jejich frontmana Anthonyho Kiedise s názvem Scar Tissue, četl jsem ji v polském překladu, protože česky zatím bohužel nevyšla. Momentálně mám rozečtenou další autobiografickou knihu, jmenuje se to Začínat od nuly a je to soubor textů, rozhovorů a deníkových záznamů od Jimiho Hendrixe. Moc pěkná věc, mapující nejen jeho hudební dráhu, ale i způsob, jak umělecky dozrával. No a z básnických knih to byly, co si teď vzpomínám, sbírky Garum od Honzy Těšnohlídka, Nechte mě bigbit od Katky Koutníkové, Monstre charmant od Honzy Kunzeho a Konfetti od Szczepana Kopyta.

Kristýna Svidronová (básniřka): Z počátku léta jsem věnovala pozornost básnickým sbírkám Popel dnů Petra Ligockého, Nechte mě bigbit Kateřiny Koutníkové a Bizzarum multiflorum Anny Sedlmajerové. Každá ze sbírek mě svým způsobem zasáhla. U Popela dnů to byly především básně dotýkající se smrti, u Nechte mě bigbit pak pohledy do duševních stavů. Ve sbírcce Bizzarum multiflorum mě uhodila hned první báseň: když budeš měnit minulost / nezapomeň.

Také jsem přečetla několik knih pro děti. Zejména se mi líbila Válka, která změnila Rondo (Andrij Lesiv; Romana Romanyšyn) a její výtvarné zpracování. Do řady knih jsem během léta nahlédla, ale zatím je nedočel. Pokud někoho zajímá nebezpečná flóra, pak z těch rozečtených mohu doporučit právě Zlé rostliny a další botanická zvěřstva od Amy Stewart. K nebezpečí světa přírody se v jistém smyslu obrací i kniha povídek Marka Blažička Před jídlem si důkladně uřízněte ruce, kde svérázné vystupují, mimo jiné, jako postavy různé druhy zeleniny či ovoce. Kniha je to v dobrém slova smyslu šilená, po jazykové stránce excelentní (zvučná) a kypí z ní lehkost a humor. Ideální čtenářská tečka tohoto léta, dle mého.

Petr Hruška (básník, esejista a literární vědec): Chci tentokrát zmínit dvě věci – jedna je ztělesněním mládí, druhá je „stará jak svět“. V brněnském nakladatelství Větrné mlýny vznikla celá nová edice – jmenuje se Mlat, řídí ji Dominik Bárt a je zaměřena výlučně na básnické debuty. První čtyři sbírky jsou na světě, další dvě vyjdou na podzim. Tuhle odvahu a smělost (včetně grafické podoby knižek) nepřestávám obdivovat a raduju se z ní. Logem edice je cep na mlácení obilí, zrna tu skutečně umí vypadnout z klasů a sem tam člověk dostane i po hlavě, aby neklímal příliš spokojeně ve svých představách o tom, co poezie může či nemůže být.

Knihou tohoto léta je text, jenž vznikl přesně před pěti sty lety. 8. září 1522 doplula poslední zubožená loď Magalhãesovy výpravy zpátky do přístavu v Seville. Doplula z východu, vyplouvala směrem na západ. Uzavřela zemi do kruhu. To vpravdě epochální výročí tady z nepochopitelných důvodů téměř nikdo nereflexuje. Mezi osmnácti přeživšími byl tehdy Antonio Pigafetta, který sepsal Zpravu o první cestě kolem světa. Mělo to být pouhé hlášení svému nadřízenému, bez jakýchkoliv spisovatelských ambicí. Přesto vzniklo jedno z nejúžasnějších literárních děl, která jsem kdy četl (v překladu Josefa Hajného vydalo Argo 2004). Tragikomedie lidstva, morbidní, cynická, surrealistická, groteskní, trapná, děsivá, povznášející, pábiletská, byrokratická, univerzální. Čtu ji pořád znovu, uzavřen v kruhu té knihy.

Radovan Jursa (básník a kardiochirurg): Letos 8. července to bylo 200 let, co za letní bouře se svou jachtou ztroskotal P. B. Shelley. Absolutně nikde jsem nezahledl jediný billboard, který připomenul toto významné výročí. Nechápu. Tak aspoň Ariel aneb Shelleyho život od Mauroise, je to milé čtení, akorát na dovolenou. I když Shelleyho Óda na západní vítr taky není špatná. Nakladatelství Dauphin letos vydalo Jeffersovu Pastýřku putující k dubnu. Nejsem hoden vyslovit se k nádhře básnických obrazů nebo síle příběhu, jehož přijetí si žádá neobyčejnou míru lidské zrality. Ale kniha je dvojjazyčná a nabízí skvělou možnost srovnávat krásu Bednářova překladu s básnickou přesností originálu. Krátká návštěva Drážďan před 14 dny mě přiměla přečíst Jatka č.5 od K. Vonneguta, jde o bizarní kombinaci. A nesmím vynechat islandský MAC, Jónovo Letní světlo, a pak přijde noc, stejně jako Ženská na 1000° od Hallgrímura, obě knihy jsou super.

Ei (malířka a literátka): Jordan B. Peterson – 12 Rules for life, An antidote to chaos. Tato filozofická příručka pro přiměřeně hodnotný způsob přemýšlení v chaosu se čte pomalu, pozorně, mnohdy zpětně. J. B. Peterson je známá persona na poli akademické psychologie. Je taky internetový meme a transobní křesťan. Smočením prstu ve vodách jeho specifické a brilantní myslí mi došlo, jak chatrná je má vlastní inteligence. C. Gwynne – Říše letního měsíce / Vzestup a pád národa komančů. Druhé čtení této fantastické knihy mě utvrdilo v přesvědčení, že lidská krutost je ve své podstatě naprosto identická, jedná-li se o chtivé kolonizátory anebo krvelačné Komanče, mučící nevybíravým způsobem zneptáčené kmeny. Černobilá iluze se rozpadá. Kniha šťavnatě a napínavě popisuje historické události poslední bitvy mezi Komanči a kavaleristy roku 1871. Věnuje se taky příběhu bělošské holčičky unesené komanči, jež se později stala ženou náčelníka.

Hynek Chmelař (výtvarník): Během tohoto léta jsem se prokousával spíše literaturou odbornou, nebo jsem to alespoň předstíral. Nicméně jsem prokládal četbu listováním v nové monografii Jana Stelkíka, kterou loni vydal HOST. Na chvíli jsem se vrátil ke Gargantuovi a Pantagruelovi, knihu jsem našel v antikvariátu, v ilustrovaném vydání ze 60. let za 20 korun. A po ránu mi v posledním týdnu baví čist historické rozborů války v Tichomoří od Miloše Hubáčka (taky antikvární nález). Skutečnou letní četbu jsem si ale užil v půlce srpna, kdy jsem znovu vzal do ruky pubertální úlet C. D. Payna Mládí v hajzlu, a v podstatě jedním dechem jsem přečetl všech pět dílů deníků Nicka Twispa. Opět mě překvapilo, jak bezskrupulózní, sprosté a vtipné to je. Minimálně první tři části této záškodnické bible stojí za to. Pokud tedy člověku nevádí, že nejde o duchovní literaturu.

Petr Čichoň (spisovatel): Doporučil bych další dvě nové sbírky edice mladé poezie Mlat z nakladatelství Větrné mlýny. Knižky básnířek Anny Sedlmajerové a Kateřiny Koutníkové, ta druhá navíc pochází z Ostravy. Jinak jsem toho přes léto moc nepřčetl, kromě bizarní knihy rozhovorů dvou kontroverzních spisovatelů Houellebecqua a B.H. Lévyho Veřejní nepřítel. Výjimečně jsem ale četl, a dokonce také recenzoval, horor Arkitekt temna od současného finského autora Marka Hautaly, protože už nějakou dobu tuším, že v betonu něco bublá. Kniha mi to potvrdila. Recenze vyjde někdy na podzim v kulturním magazínu UNI.

David Konečný (fotograf Větrných mlýnů): Mé léto se z větší části nepřekvapivě neslo ve znamení současné islandské literatury, z níž to nejlepší zaznělo na letošním Měsíci autorského čtení v Brně (a o den později i v Ostravě a dále na Slovensku). A právě proto, že se den co den na prknech divadla Husa na provázku střídali noví a noví spisovatelé a spisovatelky, na vlastní čtení nezbyl příliš čas, a tedy zakoupené knihy, například účtyhodná bichle Ženská na 1000 stupňů od Hallgrímura Helgasona, čekají na pozdější čtení. Snad k tomu dojde za příslovečných dlouhých zimních večerů, kdy si při pohledu z okna budu možné představovat syčravé reyjkavické ulice o něco snáze než za letního parna.

Snad jedinou islandskou knihou, kterou jsem v červenci přečetl (v rámci příprav na natáčení), byl autobiografický text původem stand-up komika Jóna Gnarra, jehož název hovoří za vše: Jak jsem se stal primátorem Reykjavíku a chtěl změnit svět. Doporučuji jako vlnivé čtení k rybníku či bazénu.

Dovolím si nicméně ještě drobný tip mírně jiný než severské proveniencie. Kniha o putování bylo napsáno mnoho, málokdo však dokáže psát s razancí Wernera Herzoga, jehož deníkové zápisky z podivuhodné pěší pouti z Mnichova do Paříže za umírající Lotte Eisner („dokud budu na cestě, nezemřu“) dokážou v člověku vyvolat pocit, že nic není nemožné, pokud člověk skálopevně věří, že to, co dělá, má smysl. Nevím ale, zda je titul s názvem O chůzi v ledu ideální knihou zrovna pro poslední týden tzv. prázdnin. Je to totiž ideální kniha pro jakýkoli čas!

Jiří Hruška (učitel literatury na Jazykovém gymnáziu Pavla Tigrida v Ostravě): Mariana Leky / Co je odtud vidět / Prostor 2021. Román Mariany Leky byl pro mě skutečným prázdninovým zážitkem. Autorku neznám, knihu jsem dostal darem a jak se říká, od prvních řádků jsem si nemohl odskočit ani na záchod. Německá autorka popisuje život na malém městečku očima mladé dívky tak pozoruhodně, že se i ty nejbanálnější situace a příhody stávají zvláště přitažlivými, dobrodružnými a hlubokými svým poselstvím o každodenním hledání přátelství a lásky. Mariana Leky (a překladatelka Marta Eich) píše nádherným jazykem plným jiskřivých přirovnání, svěžích a šťavnatých obrátů, takže se to čte skutečně samo. Svým žákům při různých doporučeních vždy říkám, ať si knihu koupí a když se jim nebude líbit, tak ji přivezmu a zaplatím. Rád to podepíšu i zde.

Vladimír Vokolek / Anekdotický anonymní lid / Knihovna Václava Havla 2011. V souvislosti s dějstvími událostmi na Ukrajině se snažím propátrávat naše literární a umělecké vzdorování bolševickému zlu a totalitě a dostal se mi do ruky triptych poem Vladimíra Vokolka Anekdotický anonymní lid, který vznikl v letech 1948 – 1950 jako přímá literární reakce na nástup KSČ k moci. Je to čtení mrazivé, a je třeba ho dostat do škol. Pořád se v čítankách objevují víc socialističtí realisté než ti, co hrůzy ruské náruče dokázali včas odhalit. Vokolka mám rád i v jiných textech, úžasný je jeho filozofický román Tak pravil Švejk nebo snůška nadčasových úvah v souboru Absurdanda.

Relikviář svatého Maura / kol. autorů / Fornica 2020. Poslední z letně osvěžujících čtení mi byla kniha popisující způsob nalezení, záchrany před odvozem do zahraničí a následného restaurování Relikviáře sv. Maura. Koupil jsem ji v Bečově nad Teplou na zámku a byl překvapen, jak napínavě může být sepsán „průvodce“ po muzejní památce. Je to skoro špiónážní román, navíc s prokazatelně dobrým koncem, který můžete přímo na místě obdivovat. Pokud někdo jedete tím směrem (nebo sedíte u internetu), neváhejte a krásnou vázanou knihu kupte. Největší záhady a dobrodružství píše sama historie.

Martin Šenkypil (básník a publicista): Daniel Hradecký – Tři kapitoly. České současné prozaiky programově nesleduji. Svěbytnost psaní Hradeckého je pro mne tedy naprosté zjevení. Tuto knihu jsem otevřel po velmi pečlivém a podrobném doporučení. Jsem uhranut Hradeckého stylem psaní, který evokuje knihy a svět Thomase Bernharda a jiných literárních excentriků. Daniel Hradecký ve svých textech přežívá svou lidskou zkušenost; jeho předžvýkaná sousta jsou často pro čtenáře nestravitelná a zůstanou mu ležet dlouho v žaludku. Každopádně na ten pokrm nikdy nezapomenete.

Ted Chiang – Výdech. Chiang je v současnosti číslo jedna v žánru sci-fi literatury. Jeho v češtině vydaný soubor povídek Výdech to jasně potvrzuje. Povídky jsou hloubavé, pronikavé, filozofující. „Dělejte, jako byste svobodnou vůli měli. Je nezbytně důležité, abyste se chovali tak, jako kdyby na vašich rozhodnutích záleželo, i když víte, že opak je pravdou. Skutečnost není podstatná. Podstatná je víra a vyhnout se bdělému kómatu můžete jediné tak, že uvěříte lži. Přežití civilizace nyní závisí na sebeklamu. Možná tomu tak bylo vždycky.“ (str.69)

Italo Svevo – Povedený kousek. Před několika dny jsem se vrátil z Terstu, italského přístavního města ležícího poblíž slovinských hranic. Terst byl kdysi hlavním přístavištěm Rakousko-uherské monarchie. Samotné město má balkánské vlivy a zajímavou atmosféru – svého času tam žil James Joyce. Právě Joyce pro svět objevil místního spisovatele, který byl za svůj život přehlížen italskou literární obcí. Svevo ve svých povídkách i knihách umně pracuje s psychanalýzou, jemnou drobnokresbou a pronikavým spisovatelským vhledem od svých postav. Sáhnete po jakémkoliv jeho knize, budete překvapeni!

Tomáš Netočný (publicista a dokumentátor Paměti národa): Sylvain Tesson – Sněžný levhart: Inspirace k trpělivému úsilí pochopit krajinu, stvoření, zákony přírody a život. Taras Prochasko – Jetotak: Výbor z díla obsahující mimo jiné román Jinací. Čtu znovu a znovu, zde ukázka ze souboru esejí psaných pro Rádio Věž, soubor s názvem FM Halič: „Největší štěstí, jaké může

člověka nebo jinou živou bytost potkat, je dorozumívání. Ať už se říká cokoli, právě dorozumívání v sobě ukrývá všechny ty životní projevy, kterým se říká štěstí. Bez dorozumívání vše ztrácí smysl a žádné požitky nám to nevynahradí. Proto vše spojené s neúspěšným dorozumíváním je drama. A naprosté neporozumění tragédie.“

Jindřich Janiček – B jako běžec. Komiksové příběhy z prostředí běžeckých závodů v USA v podání výtvarníka a ilustrátora Jindřicha Janičky, inspirace pro ztvárnění příběhů některých pamětníků, které natáčíme v Paměti národa. Amos Oz – Příběh o lásce a tmě. Náročná rozečtená asi už klasika ve výborném překladu Michaela Žantovského. A samozřejmě poslouchám svědectví pamětníků 20. století, jejich vzpomínky a vyprávění při natáčení ve studiu Paměti národa v Ostravě i v Praze, aktuálně třeba stoletá Zdeňka Závěřelová z Bilovce či výtvarník Pavel Šmíd.

David Bátor (básník): Letos jsem toho moc nenačetl. Snad proto, že většinu času věnuji svému zdraví. Malování, které mě zbavuje bolesti. A také organizování kulturních festivalů v Brance u Opavy. Některé knihy mi přece jen utkvěly v paměti a rád bych je doporučil čtenářům Ostravanu. Je to především kniha Můj životopis a mé vynálezy od geniálního vynálezce Nikolaje Tesly. Tato kniha mě velmi zasáhla. A dál budu nic prozrazovat. Přečtěte si ji a pochopíte. Z poezie pouze Lyrika od romantického básníka Percy Bysshe Shelleya, která vyšla v roce 1960 v překladu Oldřicha Beneše ve Státním nakladatelství Krásné literatury. Bytostná poezie. A potěšil mě nedávný objev na nádraží v Opavě. Zde je několik regálů, které slouží jako přechodné bydliště různých knih. Kniha rodáka z Orlové Honzy Vojtěšky (1978) mě okamžitě zaujala svým velmi zvláštním obalem. Soubor hororových povídek nese název Z druhé strany. A jsou to velmi drsné a osobité příběhy z Ostravska. Tato kniha mě velmi potěšila. Dlouho se mi nestalo, že bych při čtení nějaké knihy nevystoupil z vlaku a málem přešel na jinou stanici. Tady ano. Dobrá knížka.

Vít Sliva (básník): Moje letošní letní četba, to jsou dvě „bichle“ v součtu o více než dvou tisících dvou stech stran.

Tím prvním „špalkem“ je nesmírně fundovaná a podrobná biografie z pera britského muzikologa Johna Tyrrella *Janáček II. Car lesů* (Host 2021, 1 055 stran). Jaká slast číst ji, zvláště s pomyšlením, že o českém, slezskomoravském géniovi píše s takovým nasazením Nečeň, Nemoravan a Neslezan! Shodou okolností jsem před několika málo dny navštívil Luhačovice, poprvé (a zřejmě i naposled) v životě; průvodcem po kolonádě mně tam byli genií loci jménem Leoš a jeho věrná trýznitelka Kamila... Z roku 1928 ke mně doléhaly Listy důvěrné!

Druhou „cihlou“, kterou v těchto týdnech a měsících potěškávám, je polymorfní román Petra Motýla *Šatna a klášter* (Malvern 2021, 1197 stran). Je to Petrovo „opus magnum“, jak si to výslovně přál. Dilo impozantní, bohaté tematicky i jazykově. Škoda jen, že ho místy poškozují chyby ve slovech latinského nebo řeckého původu, například: „přelouskal Vergiliovu Aeneas“ místo správného „Aeneidu“, „pantha rhei“ místo „panta“, „Menéalos“ místo „Meneláos“, „Limus Romanus“ místo „Limes“, „přidejme [...] Ilias“ místo „Iliadu“, „Sancti Patri“ místo „Patris“ nebo „Item missa est“ místo „Ite, missa est“... Nemluvě o mylném přepisu řeckých majuskulí v názvu nakladatelství OIKOYMENH latinskými minuskulemi, který vede k nesmyslnému čtení [Oikoymenh] místo správného [Ojkymenē]. Neříkám to proto, abych snad Petra nebo jeho nakladatele ostouzel; chci jen doložit, jak škodlivý může být úpadek klasické vzdělanosti v našem národě.

Irena Šťastná (básnířka a knihovnice): Haruki Murakami s První osobou jednotného čísla v překladu Tomáše Jurkoviče jednoznačně vévodí; edice Světová knihovna nakladatelství Odeon nám dopřává knihu dva roky od vydání v japonštině; představuje pro mne po delší době svobodně volenou četbu; předchozí tituly byly „řízeny“ potřebou načíst autory, s kterými jsem dělala moderované besedy; z nich dlouze uvízla třeba povídková kniha Ženy, které potřebují muže Dory Čechové; od stejné autorky byl vydatně výživný i titul Olbram Zoubek, život a sochy; oddechovější variantu představovaly Hodinky od Ašlera Zuzany Dostálové, velmi svižné a průzračně napsanou prózou byla i další její kniha Soběstačný; teď se těším na průzkum Pětiminutové terapie psychotherapeutky Sarah Crosbyové; po prvních třiceti stranách vypadá jak smysluplné, tak užítivatelné, tedy ideál.

Jiří Nekvasil (operní režisér a ředitel Národního divadla moravskoslezského v Ostravě): Za největší letošní knižní setkání považuji první román irské básnířky (pro mě do té doby neznámé a navíc těžko zapamatovatelné jméno) Doireann Ní Ghriofa. A jméno té knihy Přízrak v hrdle. Velmi intimní, otevřeně, silně. A dobře přeložené. Jazyk ostře konkrétní, věcný a na druhé straně silná poezie. Zatím pro mě literární zážitek nejen letošního léta, ale i roku!

Potěšil mě opět po letech návrat do uměleckého přetlaku roku 1913 v „dodatkové knize“ Floriana Illiese 1913 – Co jsem ještě chtěl vyprávět. Autor neodolal a po letech od vydání a úspěchu první knihy 1913 vydal nyní ještě k ní dodatky. Její lehký citivý styl nebere nic na její inspirativnost. Nejsou to pochopitelné dějiny umění, ale hravý inspirativní navigátor. A letošní letní čtení bylo pro mě rovněž ve znamení návratu ke knihám před delším časem přečteným. Zpráva o úmrtí jednoho z nejzásadnějších tvůrců světového divadla druhé poloviny 20. století režiséra Petre Brooka 2. července 2022 akcelerovala můj plánovaný návrat k jeho dalším dvěma knihám. Jsou to Nitky času a Pohyblivý bod. Zpráva o hledajícím tvůrce, který se přes své médium (divadlo) táže po jeho esenciálním smyslu. Mimořádně živé zprávy o intenzivním hledání umělecké pravdy. Pro divadelníky četba zásadní, řekl bych povinná. Pro ostatní... upřímně řečeno nevim! Pro mě po čase obě rezonovali v plné síle a v novém úhlu pohledu v návaznosti na již na jaře opět přečtený Brookův Prázdný prostor. Možná i s ohledem na odžití vlastní zkušenosti a tázání v uplynulém mém čase intenzivní práce divadelní.

A poslední tip z mojího návratu je titul O něco svobodnější. Kniha rozhovorů s Milošem Rejchrtem, které s ním v letech 2001 a 2002 vedli Michal Plzák a Štěpán Hájek. Pro neznalé: Miloš Rejchrt – evangelický duchovní, topič, mluvčí Charty 77, muzikant, redaktor rozhlasu, společensky aktivní publicista. Člověk brilantně myslící, skvěle se vyjadřující, vtipný, velmi přímý a velmi lidský. Setkání opět velmi silné a živé, snad ještě intenzivnější než při prvním čtení někdy před více než patnácti lety!

Natalie Hájková Paterová (básnířka): Toto léto jsem měla potřebu vrátit se k důležitým knihám svého života. Mezi ně patří Domov na konci světa od Michaela Cunninghama. Četla jsem všechny jeho knihy a všechny mě nějakým způsobem ovlivnily. Domov na konci světa se dotýká mnoha pro mě zásadních životních témat: ztráty blízkého člověka a toho, jak nás může tato ztráta (i nevědomě) ovlivnit, touhy zapadnout a zároveň nutnosti jít proti proudu, touhy po lásce a jejích různých podobách, touhy a odvahy nalézat svoje vlastní já a odvahy pokorně se smířit s vlastním osudem.

Moji další „životní knihu“ je bezesporu Knižka o Haně německé uznávané básnířky Tíny Stroecker (za tuto knihu již v Německu obdržela významnou literární cenu), která nyní vychází v českém překladu v nakladatelství Kalich. Sledovala jsem proces vzniku překladu, jejím překladatelem je můj manžel Jonáš Hájek. Ale nejen proto to byla láska na první pohled, vlastně přečtení. Je to velmi osobitá, mimořádná kniha v mnoha ohledech, mnohověstevnaté svědectví o životě jedné neobyčejné ženy. Sama autorka v úvodu píše, že jí šlo o „poetický portrét“ její přítelkyně Hany Jüptnerové, která předčasně zemřela v roce 2019. Hana byla odvážná žena, disidentka, „stavitelka mostů“ mezi Čechy a Němci. A to je první úhel pohledu, kterým se dá tato kniha nahlédnout. Tina Stroecker vybrala 67 fotografií z Hanina života a doprovodila je krátkými poetickými texty. Jsou to texty velmi silné, ale zároveň intimní a křehké. Středem pozornosti je opravdu jen a pouze život Hany, Stroecker záměrně nechává vyniknout jeho jedinečnost a upouští od vlastních interpretací viděného. Ovšem není to jen příběh o odvážné disidentce. Je to také příběh o nemožnosti a touze nalézat svou vlastní podstatu, o touze být milován, o neuvěřitelně pevném poutu, které může vzniknout mezi dvěma lidmi. A v neposlední řadě je to příběh o umírání, odvaze vyrovnávat se nejen se ztrátou blízkého člověka, ale také s vlastní konečností. O odvaze s pokorou přijmout vlastní osud.

Ach, počkat, netočíme se v kruhu? Zdá se, že knihy mého života mají mnoho společného.

Oskar Mainx (univerzitní učitel literatury a redaktor Protimluvu, odpovídá i za manželku a malířku Michaelu Kumhalu): Za mě: Při předávání Ortenovy ceny jsem moc fandil sbírce Štičí kost Radka Touše, který patřil k nejlepším studentům bohemistiky na **Slezské univerzitě** a kterou jsem také rád podpořil posudkem pro vydání. Když jsem však začal číst Měňagon Vojtěcha Vacka, uvědomil jsem si, jak těžkou pozici tento rok posuzující komise měla. Takový ohňostroj imaginace, vtipu a až jakéhosi zvláštního animismu se jen tak nevidí, to vše navíc zasazené do vyprávění spojujícího tradici i modernost. Kromě Měňagonu (ten nakonec Ortenovu cenu obdržel) je můj seznam vcelku pestrý: pohádky Sylvie Plath, 1. díl Hraníčářova učně, ale také „švédskoškolská“ klasika jako Nazi a mrtví. No a taky jsem si znovu prolétl Syna stínu (Skugga Baldur) od Sjóna, jednoho z nejznámějších islandských spisovatelů, s nadějí, že mi knihu podepíše, žel na Měsíc autorského čtení do Ostravy nedorazil.

Za moji ženu Michaelu: jelikož jsme teď měli možnost trochu se toulat Náchodskem, manželčina současná četba se tím krajem nechala inspirovat, takže od Čapkových Božích muk a Trapných povídek se posunula k Babičce a Pohorské vesnici; a pro srovnání ženského psaní 19. století pak rovnou k drobným prózám Karoliny Světlé.

Za oba a děti: v dětské četbě před spaním nás teď provází Medvídek Pú, který vystřídal vždy angažovaného Ferdu Mravenče.

Ondřej Hložek (básník): Ano, letošní léto bylo svěží pro četbu. Jestli byla dobrá, nebo ne, to úplně neumím posoudit. Četl jsem, co mi přišlo pod ruku, bral jsem knihy ve slevě v knihkupectví Kosmas, ale i v antikvariátu v Opavě. Vyhnání Gerty Schnirch od Tučkové, Sudetské příběhy z nakladatelství Antikomplex – vynikající záležitost o příbězích různých skupin obyvatel, kteří přišli po válce do vysídlených Sudet, Střídavá péče Martina Skýpaly, Na hrotu studny Ivetky Ciprysové – vynikající autorský počín, pravidelný rým, naprosto něco neotřelého ještě v této době, Sny na konci noci Ewala Murrera, Rozptýleno v prostoru a čase Josefa Jedličky, Mystické deníky Jana Kameníka a Vzkřísit to vše! Víta Slivy a další a další. K tomu různé klasické komiksy. Dost jsem knihy nakupoval, než bych si je půjčoval. Co z toho množství doporučit? Cokoliv, kde člověk najde odraz sebe samého. Myslím, že mezi hromadou balastu člověk může najít skvosty. Ale musí se tím prociť. A má samozřejmě právo knihu nedočíst.“

A zásadní mi v letošním putování krajinou byly knihy sochaře Vladimíra Preclíka o smířcích křížích Kameny pokání a Smířčí kameny. Viděl jsem během prázdnin strašlivá hovadstva, kterých se dopustili pseudodoborníci na sochařských pracích v krajině. Jeden příklad za všechny – zničený pomník obětem 2. světové války od Vincence Makovského v Krucemburku. Někdo se na něm vyřádil šmirglipapírem.

Ladislav Vrchovský (divadelní publicista, spisovatel, legenda ostravského amatérského divadla): Jen pár slov ke dvěma knížkám, které jsem měl s sebou na dovolené. Petr Podhrázký a spol.: Syn pluku a historie (1987 by Obrys/Kontur – PmD publ. Printed in W. Germany). Knižka o muzikálu ostravského Divadla Waterloo Syn pluku, za který jeho autoři a protagonisté Edvard Schiffauer a Ivan Binar v soudním procesu na začátku sedmdesátých let minulého století dostali nepodmíněné tresty vězení. Četba to byla veselá, byt' byla pracovní, protože chci Syna pluku v původním znění – jen s jinými herci a zpěváky – nastudovat s divadelním souborem Staré arény. Abychom připomněli režim v Československu po „bratrské pomoci Sovětského svazu v boji s kontrarevolucí“, ke které došlo po 21. srpnu 1968. Hned na začátku de facto ruské okupace, která skončila až v roce 1989, režim podobný tomu, kterému dnes vládne Putin v Rusku, uvěznili lidi za umělecký projev spojený s kritickým postojem proti obsazení Československa ruskou armádou. Spojitost s Putinovým napadením Ukrajiny je nabíledni.

Druhou knihou byl sborník materiálů z konference, která proběhla v roce 2016 v Banské Štiavnici. Editorka Zuzana Denková ve sborníku pojmenovaném Etnolog v teréne (slov.) publikuje referáty na téma Teoretické a metodologické aspekty orální historie a Terénní výzkum v praxi, včetně závěrečné diskuse. Skvělá kniha určená pracovníkům v médiích i v muzeích obsahuje řadu odborných rad, jak postupovat, chceme-li získat svědectví od ještě žijících svědků, kteří na vlastní kůži zažili nejruznější události minulého století.

Ivan Mottýl | Další články

Přečtete si více z rubriky "Obraz & Slovo", nebo přejděte na úvodní stranu.

Libor Magdoň (učitel literatury na Gymnáziu Petra Bezruče ve Frýdku-Místku): Opravdu horlivě doporučuji co nejširší veřejnosti knižní rozhovor s archeologem středověku Janem Klápště s názvem Či je ta krajina? (NLN 2019). Ve zdrženlivém a pokorném textu se ukazuje, jak je věda daleko zajímavější než historií se ohánějící publicistika. Šťastnou intuici jsem sáhl po výboru z povídek Rudyarda Kiplinga Klamné svítání (Odeon 2000). Přímě terapeutický potenciál mají v něm třeba prózy Mary Postgateová a Zahradník, příběhy stárnoucích slečen o tom, že vyrovnanost a důstojnost jsou dosažitelné i v tisínových časech. Na závěr kniha, která měla být součástí mých letošních prázdnin, dostanu se k ní ale asi až za prodávajících se podzimních večerů. Po velkém nadšení z prvního dílu životopisu Janáček od Johna Tyrrella se už moc těším na díl druhý, který vyšel v nakladatelství Host před loňskými Vánoci.

Filip Klega (básník, bohém a organizátor literárního života v Ostravě a Brně): Průběžně pročítám Annu Luňákovou, podle mě je to nejzajímavější současná autorka. Jinak celé prázdniny čtu Golema od Gustava Meyrinka. Ten nepokoj, co ta kniha dává, je nepopsatelný. Ale co bych opravdu doporučil, jsou Silázní jámy od Daniela Hradeckého, skvělé čtení do poločasů mezi chlastáním a popíjením.

Jan Malura (vedoucí katedry české literatury a literární vědy Filozofické fakulty Ostravské univerzity): Pod vlivem Měsíce autorského čtení (MAČ) a letošních hostů jsem se pustil do současné islandské literatury a zjistil jsem, že je to pozoruhodný svět, kde se povětšinou intelektuálně nemudruje, ale servírují se tu zdánlivě prosté příběhy se svéráznými postavami. K takovému patří román Výhonek osmlítelé růže spisovatelky Auður Ava Ólafsdóttir, příběh mladíka, který zdědí po matce vášeň pro pěstování růží, doputuje z Islandu do blíže neurčeného evropského kláštera, kde se stará nejen o zahradu, ale nakonec i o svou malou dceru, a kde po malých krůčcích a bez velkých dramát nachází klid a smíření. Z islandského venkova se naopak de facto nehnou svérázné hrabalovské figury románů Letní světlo, a pak přijde noc, který napsal Jón Kalman Stefánsson. Jejich osudy jsou tu propleteny a vytvářejí barvitý celek, proud historek, u něhož máme útešný pocit, že nebude mít konce, protože, jak se v románu říká o vyprávění jedné z postav: „Příběhy vlastně nikdy nekončí, pokračují ještě dlouho poté, co za nimi uděláme tečku.“

Stefánsson mluvil na MAČi nejen o své lásce k islandskému venkovu, ale zároveň o nechuti jakkoli dodatečně interpretovat své romány. To Halldór Armand komentoval v Ostravě aktuální společenskou situaci na Islandě a jeho román Zas a zas je také plný odkazů k nedávným událostem, k jakým patřila např. islandská finanční krize. Je to však především příběh o tápání, hledání a vzpouře mladých lidí, kteří cítí „mučivou prázdnotu a stagnaci“, a proto se svůj stav snaží přebíjet jinou prázdnotou, vyděláváním peněz a zejména divokým pobytem na sociálních sítích.

Naopak cenami ověřené české a slovenské prózy mi přinesly čtenářské zklamání, což se týká Teorie podivnosti Pavly Horákové, Destrukce Stanislava Bílera a vlastně i novely Šeptuchy Aleny Sabelové (to snad bylo tím, že jsem se nedostal k původní slovenské verzi a nezbylo než číst český překlad).

Abych nezapomněl na poezii, už více než půl roku (před udělením Magnesie Litery i po něm) si čtu v objemném svazku deníkových básní Vladimíra Mikeše Odkud to přichází?, který vydalo ostravské nakladatelství Protimluv. Minulost se tu potkává se současností, z paměti se vynořují jména a tváře lidí, každodenní situace, mikropříběhy. Ten, kdo to píše, je tu jakoby jen vzpomínajícím svědkem, ale vy máte pocit, že přesně takové texty teď potřebujeme číst...

Petr Ligocký (básník, knihovník a redaktor revue Protimluv): Tohle budete jste si dal pauzu od klasické prózy, i když jsem si teda v červnu stihl přečíst ještě Bilerovu Destrukci – a ta mě, musím říct, hodně bavila. Po skvělém bratislavském koncertu Red Hot Chili Peppers jsem se pak začel do autobiografie jejich frontmana Anthonyho Kiedise s názvem Scar Tissue, četl jsem ji v polském překladu, protože česky zatím bohužel nevyšla. Momentálně mám rozečtenou další autobiografickou knihu, jmenuje se to Začínat od nuly a je to soubor textů, rozhovorů a deníkových záznamů od Jimiho Hendrix. Moc pěkná věc, mapující nejen jeho hudební dráhu, ale i způsob, jak umělecky dozrával. No a z básnických knih to byly, co si teď vzpomínám, sbírky Garum od Honzy Těsnohlídka, Nechte mě bigbít od Katky Koutníkové, Monstre charmant od Honzy Kunzeho a Konfetti od Szczepana Kopyta.

Kristýna Svidroňová (básniřka): Z počátku léta jsem věnovala pozornost básnickým sbírkám Popel dnů Petra Ligockého, Nechte mě bigbít Kateřiny Koutníkové a Bizzarum multiflorum Anny Sedlmajerové. Každá ze sbírek mě svým způsobem zasáhla. U Popela dnů to byly především básně dotýkající se smrti, u Nechte mě bigbít pak pohledy do duševních stavů. Ve sbírce Bizzarum multiflorum mě uhořela hned první báseň: když budeš měnit minulost / nezapomeň.

Také jsem přečetla několik knih pro děti. Zejména se mi líbila Válka, která změnila Rondo (Andrij Lesiv; Romana Romanyšyn) a její výtvarné zpracování. Do řady knih jsem během léta nahlédla, ale zatím je nedočetla. Pokud někoho zajímá nebezpečná flóra, pak z těch rozečtených mohu doporučit právě Zlé rostliny a další botanická zvěřstva od Amy Stewart. K nebezpečí světa přírody se v jistém smyslu obrací i kniha povídek Marka Blažička Před jídlem si důkladně uřízněte ruce, kde svérázné vystupují, mimo jiné, jako postavy různé druhy zeleniny či ovoce. Kniha je to v dobrém slova smyslu šilená, po jazykové stránce excelentní (zvučná) a kypí z ní lehkost a humor. Ideální čtenářská tečka tohoto léta, dle mého.

Petr Hruška (básník, esejista a literární vědec): Chci tentokrát zmínit dvě věci – jedna je ztělesněním mládí, druhá je „stará jak svět“. V brněnském nakladatelství Větrné mlýny vznikla celá nová edice – jmenuje se Mlat, řídí ji Dominik Bárt a je zaměřena výlučně na básnické debuty. První čtyři sbírky jsou na světě, další dvě vyjdou na podzim. Tuhle odvahu a smělost (včetně grafické podoby knižek) nepřestávám obdivovat a raduju se z ní. Logem edice je cep na mlácení obilí, zrna tu skutečně umí vypadnout z klasů a sem tam člověk dostane i po hlavě, aby neklímal příliš spokojeně ve svých představách o tom, co poezie může či nemůže být.

Knihou tohoto léta je text, jenž vznikl přesně před pěti sty lety. 8. září 1522 doplula poslední zubožená loď Magalhãesovy výpravy zpátky do přístavu v Seville. Doplula z východu, vyplouvala směrem na západ. Uzavřela zemi do kruhu. To vpravdě epochální výročí tady z nepochopitelných důvodů téměř nikdo nereflexuje. Mezi osmnácti přeživšími byl tehdy Antonio Pigafetta, který sepsal Zprávu o první cestě kolem světa. Mělo to být pouhé hlášení svému nadřízenému, bez jakýchkoliv spisovatelských ambicí. Přesto vzniklo jedno z nejužasnějších literárních děl, která jsem kdy četl (v překladu Josefa Hajného vydalo Argo 2004). Tragikomedie lidstva, morbidní, cynická, surrealistická, groteskní, trapná, děsivá, povznářející, pábitelská, byrokratická, univerzální. Čtu ji pořád znovu, uzavřev v kruhu té knihy.

Radovan Jursa (básník a kardiocirurg): Letos 8. července to bylo 200 let, co za letní bouře se svou jachtou ztroskotal P. B. Shelley. Absolutně nikde jsem nezahlédl jediný billboard, který připomenu toto významné výročí. Nechápu. Tak aspoň Ariel aneb Shelleyho život od Mauroise, je to milé čtení, akorát na dovolenou. I když Shelleyho Óda na západní vítr taky není špatná. Nakladatelství Dauphin letos vydalo Jeffersovu Pastýřku putující k dubnu. Nejsem hoden vyslovit se k nádhře básnických obrazů nebo síle příběhu, jehož přijetí si žádá neobyčejnou míru lidské zralosti. Ale kniha je dvojjazyčná a nabízí skvělou možnost srovnávat krásu Bednářova překladu s básnickou přesností originálu. Krátká návštěva Drážďan před 14 dny mě přiměla přečíst Jatka č.5 od K. Vonneguta, jde o bizarní kombinaci. A nesmím vynechat islandský MAČ, Jónovo Letní světlo, a pak přijde noc, stejně jako Ženská na 1000° od Hallgrímura, obě knihy jsou super.

Ei (malířka a literátka): Jordan B. Peterson – 12 Rules for life, An antidote to chaos. Tato filozofická příručka pro přiměřeně hodnotný způsob přemýšlení v chaosu se čte pomalu, pozorně, mnohdy zpětně. J. B. Peterson je známá persona na poli akademické psychologie. Je taky internetový meme a transobní křesťan. Smočením prstu ve vodách jeho specifické a brilantní myslí mi došlo, jak chatrná je má vlastní inteligence. C. Gwynne – Říše letního měsíce / Vzestup a pád národa komančů. Druhé čtení této fantastické knihy mě utvrdilo v přesvědčení, že lidská krutost je ve své podstatě naprosto identická, jedná-li se o chtivé kolonizátory anebo krvelačné Komanče, mučící nevybíravým způsobem znepřátelené kmeny. Černobílá iluze se rozpadá. Kniha šťavnatě a napínavě popisuje historické události poslední bitvy mezi Komanči a kavaleristy roku 1871. Věnuje se taky příběhu bělošské holčičky unesené komanči, jež se později stala ženou náčelníka.

Hynek Chmelař (výtvarník): Během tohoto léta jsem se prokousával spíše literaturou odbornou, nebo jsem to alespoň předstíral. Nicméně jsem prokládal četbu listováním v nové monografii Jana Stelkila, kterou loni vydal HOST. Na chvíli jsem se vrátil ke Gargantuovi a Pantagruelovi, knihu jsem našel v antikvariátu, v ilustrovaném vydání ze 60. let za 20 korun. A po ránu mě v posledním týdnu baví čist historické rozborby války v Tichomoří od Miloše Hubáčka (taky antikvární nález). Skutečnou letní četbu jsem si ale užil v půlce srpna, kdy jsem znovu udal do ruky pubertální úlet C. D. Payna Mládí v hajzlu, a v podstatě jedním dechem jsem přečetl všech pět dílů deníků Nicka Twispa. Opět mě překvapilo, jak bezskrupulózní, sprosté a vtipné to je. Minimálně první tři části této záškodnické bible stojí za to. Pokud tedy člověku nevadí, že nejde o duchovní literaturu.

Petr Čichoň (spisovatel): Doporučil bych další dvě nové sbírky edice mladé poezie Mlat z nakladatelství Větrné mlýny. Knižky básniřek Anny Sedlmajerové a Kateřiny Koutníkové, ta druhá navíc pochází z Ostravy. Jinak jsem toho přes léto moc nepřečetl, kromě bizarní knihy rozhovorů dvou kontroverzních spisovatelů Houellebecqua a B.H. Lévyho Veřejní nepřítel. Výjimečně jsem ale četl, a dokonce také recenzoval, horor Architekt temna od současného finského autora Marka Hautaly, protože už nějakou dobu tuším, že v betonu něco bublá. Kniha mi to potvrdila. Recenze vyjde někdy na podzim v kulturním magazínu UNI.

David Konečný (fotograf Větrných mlýnů): Mé léto se z větší části nepřekvapivě neslo ve znamení současné islandské literatury, z níž to nejlepší zaznělo na letošním Měsíci autorského čtení v Brně (a o den později i v Ostravě a dále na Slovensku). A právě proto, že se den co den na prknech divadla Husa na provázku střídali noví a noví spisovatelé a spisovatelky, na vlastní čtení nezbyl příliš čas, a tedy zakoupené knihy, například účtyhodná bichle Ženská na 1000 stupňů od Hallgrímura Helgasona, čekají na pozdější čtení. Snad k tomu dojde za příslovečných dlouhých zimních večerů, kdy si při pohledu z okna budu možné představovat sychravé reykjavické ulice o něco snáz než za letního parna.

Snad jedinou islandskou knihou, kterou jsem v červenci přečetl (v rámci příprav na natáčení), byl autobiografický text původem stand-up komika Jóna Gnarra, jehož název hovoří za vše: Jak jsem se stal primátorem Reykjavíku a chtěl změnit svět. Doporučuji jako vřidné čtení k rybníku či bazénu.

Dovolím si nicméně ještě drobný tip mírně jiný než severské provenience. Knih o putování bylo napsáno mnoho, málokdo však dokáže psát s razancí Wernera Herzoga, jehož deníkové zápisky z podivuhodné pěší pouti z Mnichova do Paříže za umírající Lotte Eisner („dokud budu na cestě, nezemřu“) dokážou v člověku vyvolat pocit, že nic není nemožné, pokud člověk skálopevně věří, že

to, co dělá, má smysl. Nevím ale, zda je titul s názvem O chůzi v ledu ideální knihou zrovna pro poslední týden tzv. prázdnin. Je to totiž ideální kniha pro jakýkoli čas!

Jiří Hruška (učitel literatury na Jazykovém gymnáziu Pavla Tigrida v Ostravě): Mariana Leky / Co je odtud vidět / Prostor 2021. Román Mariany Leky byl pro mě skutečným prázdninovým zážitkem. Autorku neznám, knihu jsem dostal darem a jak se říká, od prvních řádků jsem si nemohl odskočit ani na záchod. Německá autorka popisuje život na malém městečku očima mladé dívky tak pozoruhodně, že se i ty nejbanálnější situace a příhody stávají zvláště přitažlivými, dobrodružnými a hlubokými svým poselstvím o každodenním hledání přátelství a lásky. Mariana Leky (a překladatelka Marta Eich) píše nádherným jazykem plným jiskřivých přirovnání, svěžích a šťavnatých obrátů, takže se to čte skutečně samo. Svým žákům při různých doporučeních vždy říkám, ať si knihu koupí a když se jim nebude líbit, tak ji převezmu a zaplatím. Rád to podepíšu i zde.

Vladimír Vokolek / Anekdotický anonymní lid / Knihovna Václava Havla 2011. V souvislosti s děsivými událostmi na Ukrajině se snažím propátrávat naše literární a umělecké vzdorování bolševickému zlu a totalitě a dostal se mi do ruky triptych poem Vladimíra Vokolka Anekdotický anonymní lid, který vznikl v letech 1948 – 1950 jako přímá literární reakce na nástup KSČ k moci. Je to čtení mrazivé, a je třeba ho dostat do škol. Pořád se v čítankách objevují víc socialističtí realisté než ti, co hrůzy ruské náruče dokázali včas odhalit. Vokolka mám rád i v jiných textech, úžasný je jeho filozofický román Tak pravil Švejk nebo snůška nadčasových úvah v souboru Absurdanda.

Relikviář svatého Maura / kol. autorů / Fornica 2020. Poslední z letně osvěžujících čtení mi byla kniha popisující způsob nalezání, zachrany před odvozem do zahraničí a následného restaurování Relikviáře sv. Maura. Koupil jsem ji v Bečově nad Teplou na zámku a byl překvapen, jak napínavě může být sepsán „průvodce“ po muzejní památce. Je to skoro špiónážní román, navíc s prokazatelně dobrým koncem, který můžete přímo na místě obdivovat. Pokud někdo jedete tím směrem (nebo sedíte u internetu), neváhejte a krásnou vázanou knihu kupte. Největší záhady a dobrodružství píše sama historie.

Martin Šenkypí (básník a publicista): Daniel Hradecký – Tři kapitoly. České současné prozaiky programově nesleduji. Svěbytnost psaní Hradeckého je pro mne tedy naprosté zjevení. Tuto knihu jsem otevřel po velmi pečlivém a podrobném doporučení. Jsem uhranut Hradeckého stylem psaní, který evokuje knihy a svět Thomase Bernharda a jiných literárních excentriků. Daniel Hradecký ve svých textech přezývá svou lidskou zkušenost; jeho předžvýkaná sousta jsou často pro čtenáře nestavitelná a zůstanou mu ležet dlouho v žaludku. Každopádně na ten pokrm nikdy nezapomenete.

Ted Chiang – Výdech. Chiang je v současnosti číslo jedna v žánru sci-fi literatury. Jeho v češtině vydaný soubor povídek Výdech to jasně potvrzuje. Povídky jsou hloubavé, pronikavé, filozofující. „Dělejte, jako byste svobodnou vůli měli. Je nezbytné důležité, abyste se chovali tak, jako kdyby na vašich rozhodnutích záleželo, i když víte, že opak je pravdou. Skutečnost není podstatná. Podstatná je víra a vyhnout se bdělému kómatu můžete jedině tak, že uvěříte lži. Přezítí civilizace nyní závisí na sebeklamu. Možná tomu tak bylo vždycky.“ (str.69)

Italo Svevo – Povedení kousek. Před několika dny jsem se vrátil z Terstu, italského přístavního města ležícího poblíž slovinských hranic. Terst byl kdysi hlavním přístavištěm Rakousko-uherské monarchie. Samotné město má balkánské vlivy a zajímavou atmosféru – svého času tam žil James Joyce. Právě Joyce pro svět objevil místního spisovatele, který byl za svůj život přehlížen italskou literární obcí. Svevo ve svých povídkách i knihách umně pracuje s psychanalýzou, jemnou drobnokresbou a pronikavým spisovatelským vhledem do svých postav. Sáhnete po jakékoliv jeho knize, budete překvapeni!

Tomáš Nетоčný (publicista a dokumentátor Paměti národa): Sylvain Tesson – Sněžný levhart: Inspirace k trpělivému úsilí pochopit krajinu, stvoření, zákony přírody a život. Taras Prochasko – Jetotak: Výbor z díla obsahující mimo jiné román Jinací. Čtu znovu a znovu, zde ukázka ze souboru esejů psaných pro Rádio Věž, soubor s názvem FM Halič: „*Největší štěstí, jaké může člověka nebo jinou živou bytost potkat, je dorozumívání. Ať už se říká cokoli, právě dorozumívání v sobě ukrývá všechny ty životní projevy, kterým se říká štěstí. Bez dorozumívání vše ztrácí smysl a žádné požitky nám to nemahelnají. Proto vše spojené s neúspěšným dorozumíváním je drama. A naprosté neporozumění tragédie.*“

Jindřich Janiček – B jako běžec. Komiksové příběhy z prostředí běžeckých závodů v USA v podání výtvarníka a ilustrátora Jindřicha Janička, inspirace pro ztvárnění příběhů některých pamětníků, které natáčíme v Paměti národa. Amos Oz – Příběh o lásce a tmě. Náročná rozečtená asi už klasika ve výborném překladu Michaela Žantovského. A samozřejmě poslouchám svědectví pamětníků 20. století, jejich vzpomínky a vyprávění při natáčení ve studiu Paměti národa v Ostravě i v Praze, aktuálně třeba stoletá Zdeňka Závělová z Bilovce či výtvarník Pavel Šmíd.

David Bátor (básník): Letos jsem toho moc nenačetl. Snad proto, že většinu času věnuji svému zdraví. Malování, které mě zbavuje bolesti. A také organizování kulturních festivalů v Brance u Opavy. Některé knihy mi přece jen utkvěly v paměti a rád bych je doporučil čtenářům Ostravanu. Je to především kniha Můj životopis a mé vynálezy od geniálního vynálezce Nikolaje Tesly. Tato kniha mě velmi zasáhla. A dál nebudu nic prozrazovat. Přečtete si ji a pochopíte. Z poezie pouze Lyrika od romantického básníka Percy Bysshe Shelleya, která vyšla v roce 1960 v překladu Oldřicha Beneše ve Státním nakladatelství Krásné literatury. Bytostná poezie. A potěšil mě nedávný objev na nádraží v Opavě. Zde je několik regálů, které slouží jako přechodné bydlíště různých knih. Kniha rodáka z Orlové Honzy Vojtíška (1978) mě okamžitě zaujala svým velmi zvláštním obalem. Soubor hororových povídek nese název Z druhé strany. A jsou to velmi drsné a osobité příběhy z Ostravska. Tato kniha mě velmi potěšila. Dlouho se mi nestalo, že bych při čtení nějaké knihy nevystoupil z vlaku a málem přejel na jinou stanici. Tady ano. Dobrá knižka.

Vít Slíva (básník): Moje letošní letní četba, to jsou dvě „bichle“ v součtu o více než dvou tisících dvou stech stran.

Tím prvním „špalkem“ je nesmírně fundovaná a podrobná biografie z pera britského muzikologa Johna Tyrrella Janáček II. Car lesů (Host 2021, 1 055 stran). Jaká slast čist ji, zvláště s pomyšlením, že o českém, slezskomoravském géniovi píše s takovým nasazením Nečech, Nemoravan a Neslezan! Shodou okolností jsem před několika málo dny navštívil Luhačovice, poprvé (a zřejmě i naposled) v životě; průvodcem po kolonádě mně tam byli genií loci jménem Leoš a jeho věrná trýznitelka Kamila... Z roku 1928 ke mně doléhaly Listy důvěrné!

Druhou „cihlou“, kterou v těchto týdnech a měsících potěškávám, je polymorfní román Petra Motýla Šatna a klášter (Malvern 2021, 1197 stran). Je to Petrovo „opus magnum“, jak si to výslovně přál. Dílo impozantní, bohaté tematicky i jazykově. Škoda jen, že ho místy poškozují chyby ve slovesch latinského nebo řeckého původu, například: „přelouskal Vergiliovu Aeneas“ místo správného „Aeneidu“, „pantha rhei“ místo „panta“, „Menéalos“ místo „Meneláos“, „Limus Romanus“ místo „Limes“, „přidejme [...] Ilias“ místo „Iliadu“, „Sancti Patri“ místo „Patris“ nebo „Item missa est“ místo „Ite, missa est“... Nemluvě o mylném přepisu řeckých majuskulí v názvu nakladatelství OIKOYMENH latinskými minuskulemi, který vede k nesmyslnému čtení [Oikoymenh] místo správného [Ojkúmenē]. Neříkám to proto, abych snad Petra nebo jeho nakladatele ostouzel; chci jen doložit, jak škodlivý může být úpadek klasické vzdělanosti v našem národě.

Irena Šťastná (básniřka a knihovnice): Haruki Murakami s První osobou jednotného čísla v překladu Tomáše Jurkoviče jednoznačně vévodí; edice Světová knihovna nakladatelství Odeon nám doprává knihu dva roky od vydání v japonštině; představuje pro mne po delší době svobodně volenou četbu; předchozí tituly byly „řizeny“ potřebou načíst autory, s kterými jsem dělala moderované besedy; z nich dlouze uvízla třeba povídková kniha Ženy, které potřebují muže Dory Čechové; od stejné autorky byl vydatně výživný i titul Olbram Zoubek, život a sochy; oddechovější variantu představovaly Hodinky od Ašlera Zuzany Dostálové, velmi svižné a průzračně napsanou prózou byla i další její kniha Soběstačný; teď se těším na průzkum Pětiminutové terapie psychoterapeutky Sarah Crosbyové; po prvních třiceti stranách vypadá jak smysluplné, tak užítkovatelné, tedy ideál.

Jiří Nekvasil (operní režisér a ředitel Národního divadla moravskoslezského v Ostravě): Za největší letošní knižní setkání považuji první román irské básniřky (pro mě do té doby neznámé a navíc těžko zapamatovatelné jméno) Doireann Ní Ghríofa. A jméno té knihy Přízrak v hrdle. Velmi intimní, otevřené, silné. A dobře přeložené. Jazyk ostře konkrétní, věcný a na druhé straně silná poezie. Zatím pro mě literární zážitek nejen letošního léta, ale i roku!

Potěšil mě opět po letech návrat do uměleckého přetlaku roku 1913 v „dodatkové knize“ Floriana Illiese 1913 – Co jsem ještě chtěl vyprávět. Autor neodolal a po letech od vydání a úspěchu první knihy 1913 vydal nyní ještě k ní dodatky. Její lehký čtivý styl nebere nic na její inspirativnost. Nejsou to pochopitelné dějiny umění, ale hravý inspirativní navigátor. A letošní letní čtení bylo pro mě rovněž ve znamení návratu ke knihám před delším časem přečteným. Zpráva o úmrtí jednoho z nejzásadnějších tvůrců světového divadla druhé poloviny 20. století režiséra Petre Brooka 2. července 2022 akcelerovala můj plánovaný návrat k jeho dalším dvěma knihám. Jsou to Nilky času a Pohyblivý bod. Zpráva o hledajícím tvůrci, který se přes své médium (divadlo) táže po jeho esenciálním smyslu. Mimořádně živé zprávy o intenzivním hledání umělecké pravdy. Pro divadelníky četba zásadní, řekl bych povinná. Pro ostatní... upřímně řečeno nevím! Pro mě po čase obě rezonovali v plné síle a v novém úhlu pohledu v návaznosti na již na jaře opět přečtený Brookův Prázdný prostor. Možná i s ohledem na odžití vlastní zkušenosti a tázání v uplynulém mém čase intenzivní práce divadelní.

A poslední tip z mých návratů je titul O něco svobodnější. Kniha rozhovorů s Milošem Rejchtem, které s ním v letech 2001 a 2002 vedli Michal Plzák a Štěpán Hájek. Pro neznalé: Miloš Rejchrt – evangelický duchovní, topič, mluvčí Charty 77, muzikant, překladatel, redaktor rozhlasu, společensky aktivní publicista. Člověk brilantně myslící, skvěle se vyjadřující, vtipný, velmi přímý a velmi lidský. Setkání opět velmi silné a živé, snad ještě intenzivnější než při prvním čtení někdy před více než patnácti lety!

Natálie Hájková Paterová (básniřka): Toto léto jsem měla potřebu vracet se k důležitým knihám svého života. Mezi ně patří Domov na konci světa od Michaela Cunninghama. Četla jsem všechny jeho knihy a všechny mě nějakým způsobem ovlivnily. Domov na konci světa se dotýká mnoha pro mě zásadních životních témat: ztráty blízkého člověka a toho, jak nás může tato ztráta (i nevědomé) ovlivnit, touhy zapadnout a zároveň nutnosti jít proti proudu, touhy po lásce a jejich různých podobách, touhy a odvahy nalézat svoje vlastní já a odvahy pokorně se smířit s vlastním osudem.

Moji další „životní knihou“ je bezesporu Knižka o Haně německé uznávané básniřky Tiny Stroheker (za tuto knihu již v Německu obdržela významnou literární cenu), která nyní vychází v českém překladu v nakladatelství Kalich. Sledovala jsem proces vzniku překladu, jejím překladatelem je můj manžel Jonáš Hájek. Ale nejen proto to byla láska na první pohled, vlastně přečtení. Je to velmi osobitá, mimořádná kniha v mnoha ohledech, mnohovrstevnaté svědectví o životě jedné neobyčejné ženy. Sama autorka v úvodu píše, že jí šlo o „poetický portrét“ její přítelkyně Hany Jüptnerové, která předčasně zemřela v roce 2019. Hana byla odvážná žena, disidentka, „stavitelka mostů“ mezi Čechy a Němci. A to je první úhel pohledu, kterým se dá tato kniha nahlédnout. Tina Stroheker vybrala 67 fotografií z Hanina života a doprovodila je krátkými poetickými texty. Jsou to texty velmi silné, ale zároveň intimní a křehké. Středem pozornosti je opravdu jen a pouze život Hany, Stroheker záměrně nechává vyniknout jeho jedinečnost a upouští od vlastních interpretací viděného. Ovšem není to jen příběh o odvážné disidentce. Je to také příběh o nemožnosti a touze nalézat svou vlastní podstatu, o touze být milován, o neuvěřitelně pevném poutu, které může vzniknout mezi dvěma lidmi. A v neposlední řadě je to příběh o umírání, odvaze vyrovnávat se nejen se ztrátou

blízkého člověka, ale také s vlastní konečností. O odvaze s pokorou přijmout vlastní osud.

Ach, počkat, netočíme se v kruhu? Zdá se, že knihy mého života mají mnoho společného.

Oskar Mainx (univerzitní učitel literatury a redaktor Protimluvu, odpovídá i za manželku a maličku Michaelu Kumhalu): Za mě: Při předávání Ortenovy ceny jsem moc fandil sbírce Štičí kost Radka Touše, který patřil k nejlepším studentům bohemistiky na **Slezské univerzitě** a kterou jsem také rád podpořil posudkem pro vydání. Když jsem však začal číst Měňagon Vojtěcha Vacka, uvědomil jsem si, jak těžkou pozici tento rok posuzující komise měla. Takový ohňostroj imaginace, vtipu a až jakéhosi zvláštního animismu se jen tak nevidí, to vše navíc zasazené do vyprávění spojujícího tradici i modernost. Kromě Měňagonu (ten nakonec Ortenovu cenu obdržel) je můj seznam vcelku pestrý: pohádky Sylvie Plath, 1. díl Hranicářova učně, ale také „středoškolská“ klasika jako Nazi a mrtví. No a taky jsem si zнова prolétl Syna stínu (Skugga Baldur) od Sjóna, jednoho z nejznámějších islandských spisovatelů, s nadějí, že mi knihu podepíše, žel na Měsíc autorského čtení do Ostravy nedorazil.

Za moji ženu Michaelu: jelikož jsme teď měli možnost trochu se toulat Náchodskem, manželčina současná četba se tím krajem nechala inspirovat, takže od Čapkových Božích muk a Trapných povídek se posunula k Babičce a Pohorské vesnici; a pro srovnání ženského psaní 19. století pak rovnou k drobným prózám Karoliny Světlé.

Za oba a děti: v dětské četbě před spaním nás teď provází Medvídek Pú, který vystřídal vždy angažovaného Ferdu Mravence.

Ondřej Hložek (básník): Ano, letošní léto bylo svěží pro četbu. Jestli byla dobrá, nebo ne, to úplně neumím posoudit. Četl jsem, co mi přišlo pod ruku, bral jsem knihy ve slevě v knihkupectví Kosmas, ale i v antikvariátu v Opavě. Vyhnání Gerty Schnirch od Tučkové, Sudetské příběhy z nakladatelství Antikomplex – vynikající záležitost o příbězích různých skupin obyvatel, kteří přišli po válce do vysídlených Sudet, Střídavá péče Martina Skýpaly, Na hrotu studny Ivety Ciprysové – vynikající autorský počín, pravidelný rým, naprosto něco neotřelého ještě v této době, Syn na konci noci Ewalda Murrera, Rozptýleno v prostoru a čase Josefa Jedličky, Mystické deníky Jana Kameníka a Vzkřísit to vše! Víta Slivy a další a další. K tomu různé klasické komiksy. Dost jsem knihy nakupoval, než bych si je půjčoval. Co z toho množství doporučit? Cokoliv, kde člověk najde odraz sebe samého. Myslím, že mezi hromadou balastu člověk může najít skvosty. Ale musí se tím pročíst. A má samozřejmě právo knihu nedočíst.“

A zásadní mi v letošním putování krajinou byly knihy sochaře Vladimíra Preclika o smírčích křížích Kameny pokání a Smírčí kameny. Viděl jsem během prázdnin strašlivá hovadstva, kterých se dopustili pseudoodborníci na sochařských pracích v krajině. Jeden příklad za všechny – zničený pomník obětem 2. světové války od Vincence Makovského v Krucemburku. Někdo se na něm vyřádil šmírglapřím.

Ladislav Vrchovský (divadelní publicista, spisovatel, legenda ostravského amatérského divadla): Jen pár slov ke dvěma knížkám, které jsem měl s sebou na dovolené. Petr Podhrázký a spol.: Syn pluku a historie (1987 by Obrys/Kontur – PMd publ. Printed in W. Germany). Knižka o muzikálu ostravského Divadla Waterloo Syn pluku, za který jeho autoři a protagonisté Edvard Schiffauer a Ivan Binar v soudním procesu na začátku sedmdesátých let minulého století dostali nepodmíněné tresty vězení. Četba to byla veselá, byť byla pracovní, protože chci Syna pluku v původním znění – jen s jinými herci a zpěváky – nastudovat s divadelním souborem Staré arény. Abychom připomněli režim v Československu po „bratrské pomoci Sovětského svazu v boji s kontrarevolucí“, ke které došlo po 21. srpnu 1968. Hned na začátku de facto ruské okupace, která skončila až v roce 1989, režim podobný tomu, kterému dnes vládne Putin v Rusku, uvěznil lidi za umělecký projev spojený s kritickým postojem proti obsazení Československa ruskou armádou. Spojitost s Putinovým napadením Ukrajiny je nabitelná.

Druhou knihou byl sborník materiálů z konference, která proběhla v roce 2016 v Banské Štiavnici. Editorka Zuzana Denková ve sborníku pojmenovaném Etnolog v teréne (slov.) publikuje referáty na téma Teoretické a metodologické aspekty orální historie a Terénní výzkum v praxi, včetně závěrečné diskuse. Skvělá kniha určená pracovníkům v médiích i v muzeích obsahuje řadu odborných rad, jak postupovat, chceme-li získat svědectví od ještě žijících svědků, kteří na vlastní kůži zažili nejruznější události minulého století.

SEKCE: Kultura a vzdělávání
KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (2x), univerzitě (2x)

POČET AKTUALIZACÍ: 3

5. Talent City 2022 – TALENT A PODNIKAVOST

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (09:10:22)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Vsb.cz - Články	Administrátor

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Zveme vás na zajímavý blok Talent City 2022 - Talent podnikavost, kde s přednáškou vystoupí vedoucí Katedry podnikohospodářské EKF VŠB-TUO Hana Štverková. Univerzita chystá na Masarykově náměstí i doprovodný program.

Blok Talentu a podnikavosti představí Moravskoslezské inovační centrum Ostrava (MSIC) TOP 10 Start-ups MSK pro rok 2022, zapojí se do panelové diskuze se zástupci měst jako Kolín nad Rýnem, Vantaa, Valencie, Braga, Malaga a dalšími k tématu lákání a udržení talentů v tzv. druhých městech. Společně s kolegy ze **Slezské univerzity Opava** představí nový studijní předmět „Inovativní podnikání“, který podporuje podnikavost studentů VŠ, a který je inspirován finským modelem. V neposlední řadě je připravena i diskuze se zakladateli úspěšných start-upů o tom, proč podnikají právě v Ostravě. Panelové diskuze budou doplněny přednáškami a aktivitami jak pro odborníky, tak pro širokou veřejnost včetně dětí.

Program zde

SEKCE: Kultura a vzdělávání
KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opava (1x)

6. Než začne zimní semestr a s ním nové povinnosti?,...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (10:04:41)	Sociální sítě	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Obchodně podnikatelská fakulta v Karvině , Slezská univerzita

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Než začne zimní semestr a s ním nové povinnosti?, je potřeba dokončit resty v podobě zkoušek a 2. termínu státnic. Všem studentům proto přejeme hodně štěstí!

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: karviné (1x), slezská (1x), univerzita (1x)

DUPLICITNÍ S: Než začne zimní semestr a s ním nové povinnosti[?],... (Facebook - Příspěvky, Obchodně-podnikatelská fakulta);

7. [?][?][?]NOC VĚDCŮ LETOS PROBĚHNE POPRVÉ I V KARVINĚ...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (10:30:00)	Sociální síť	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Karviná - oficiální stránka města

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

[?][?][?]NOC VĚDCŮ LETOS PROBĚHNE POPRVÉ I V KARVINĚVečer posledního zářijového pátku je již tradičně vyhrazen bližšímu seznámení laické veřejnosti se světem vědy a vědců. Cílem této akce, která vznikla v roce 2005 z podnětu Evropské komise a do níž se již vloni v České republice zapojilo přes dvacet univerzit a čtyřicet dalších vědeckých institucí, je nejen bořit mýty o nedostupné, nepochopitelné a tajuplné vědě, ale také o lidech, kteří se vědou zabývají. Noc vědců také každoročně přináší několik novinek v podobě nově zapojených subjektů či netradičních formátů setkání s vědou. Překvapení pro fanoušky vědy si letos připravila i [Slezská univerzita](#), která letos vůbec poprvé nabídne zajímavá dostaveníčka s vědci a vědou nejen ve svých tradičních opavských součástech, ale také v prostorách své Obchodně podnikatelské fakulty v Karvině.[?][?][?]Letošní ročník na téma Všechny smysly se uskuteční v pátek 30. září 2022. A právě na tento den budou mít milovníci vědy a poznání z Karviné a okolí možnost navštívit areál vysokoškolských kolejí Na Vyhliďce, ve kterém se Obchodně podnikatelská fakulta rozhodla připravit poprvé samostatný program pro děti a dospělé. V prostorách areálu návštěvníkům nabídne zajímavé přednášky a zážitky v podobě molekulární gastronomie, sebepoznání v psychologii, vnímání pohybu, uvědomění si, jak na naše smysly působí marketingové aktivity firem i poznání, jak naše smysly využít třeba jako ochranu před falešnými bankovkami. Program bude doplněn také ochutnávkou pokrmů připravených zajímavou technologií molekulární gastronomie či chutnými finger foody vyrobenými ze superpotravin. Chybět nebudou různé soutěže a kreativní koutek pro děti. [?][?][?]„Snažili jsme se vytvořit poutavý program, který by zaujal všechny, kterým tajemství vědy imponuje, a to bez rozdílu věku. Věříme, že historicky první ročník Noci vědců, který se v Karvině uskuteční příláká spoustu zdejších malých i velkých milovníků vědy. Chceme široké veřejnosti ukázat, že i věda může být nejen velmi zajímavá, ale také zábavná. Jsme přesvědčeni, že mimo programu samotného, mnohé z účastníků zaujmou prostory univerzitní knihovny či specializovaných učeben, ve kterých bude akce probíhat.“ doplňuje Marian Lebedzík, proděkan pro rozvoj a vnější vztahy Obchodně podnikatelské fakulty. [?][?][?]Podrobný program letošní noci vědců je dostupný na webu [www.nocvedcu.cz](#). Zájemci si zajímavý program mohou vyhledat i mimo jiné podle měst, které si přejí navštívit. Letos k nim tedy přibyla i Karviná. Program letošní noci vědců se průběžně doplňuje celé léto, kompletní by měl být ve druhé polovině září 2022.Grafika: Obchodně podnikatelská fakulta v [Karvině](#), [Slezská univerzita](#) Text: Dáša Labudková

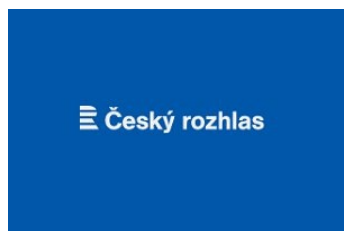
SEKCE: Sociální síť

KLÍČOVÁ SLOVA: slezská (2x), univerzita (2x), karviné (1x)

DUPLICITNÍ S: [?][?][?]NOC VĚDCŮ LETOS PROBĚHNE POPRVÉ I V KARVINĚ... (Facebook - Příspěvky, Obchodně-podnikatelská fakulta);

8. Vysoké školy v Moravskoslezském kraji otevřely studijní kurzy pro seniory

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (13:15:13)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Rozhlas.cz - Ostrava	Josefina Sýkorová

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Senioři se znovu vracejí na univerzity třetího věku v Moravskoslezském kraji. Vysoké školy z regionu doufají, že se počet zájemců o studium vyšplhá na stejná čísla, jako v době před covidem. Senioři se hlásí hlavně na praktické předměty jako jsou jazykové kurzy nebo ovládání chytrých telefonů.

„Setkáváme se se stabilním zájmem, a to i po náročné covidové situaci. Celá řada účastníků zůstala univerzitě věrná a vrátila se zpátky a také noví přibývají. Vidíme u seniorů chuť se setkávat, dále se vzdělávat a univerzitu třetího věku navštěvovat,“ říká mluvčí Ostravské univerzity Richard Kucziňský.

O programy univerzity třetího věku byl velký zájem i na [Slezské univerzitě](#) v [Opavě](#). Podle tamní mluvčí Karin Martínkové už začali přijímat přihlášky do letošních kurzů. „Máme zkušenosti jenom pár dnů, ale s trochou opatrnosti se ukazuje, že by se ten zájem mohl vrátit a že by ty kurzy opět mohly být všechny naplněné a naši senioři se vzdělávali tak, jak byli zvyklí před tou dobou covidovou, rádi a intenzivně.“

Senioři si mohou vybrat z různých oborů. Nejčastěji si však volí studium jazyků. „Dále jsou také oblíbené přednášky o historii a nebo ovládání chytrých telefonů,“ dodala Martínková.

Vysoké školy se snaží každý akademický rok nabídnout něco nového. Ostravská univerzita letos otevírá například program Svět pohledem psychologie nebo Proměny a výzvy současné společnosti.

SEKCE: Kraje, Města a obce

POČET AKTUALIZACÍ: 1

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

DUPLICITNÍ S: Vysoké školy v Moravskoslezském kraji otevřely studijní kurzy pro seniory (Rozhlas.cz - Ostrava, Vedení univerzity);

9. Možnost podat si přihlášku do 2. kola přijímaček...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (14:45:10)	Sociální síť	Fakulta veřejných politik	Facebook - Příspěvky	Fakulta veřejných politik v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: fakulta (1x), veřejných (1x), politik (1x), opavě (1x), fvp (1x)

10. Chtěl si jen zaplavat v řece. Četníkovi slíbil, že se do koncentráku vrátí, a slib dodržel, říká fotograf Libor Fojtík o skautovi Kolmerovi

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (15:29:16)	Internet	Institut tvůrčí fotografie	Rozhlas.cz - Vltava	NEZNÁMÝ

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Jednou z nejkrásnějších knih za rok 2021 se stal *Slib o životě o osudech skauta, vědce a vězně koncentračních táborů Felixe Kolmera*. O fotografickou stránku publikace se postaral Libor Fojtík, muž, který svůj čas dělí mezi volnou dokumentární tvorbu a práci v *Hospodářských novinách*. „Byl to zvláštní pocit, když ostatní lidi jezdili ve volném čase na koupaliště, zatímco já jezdil do Terezína pro motivy ke knize o panu Kolmerovi,“ řekl ve *Víztice Markétě Kaňkové*.

25 fotografií

Pro noviny a časopisy fotí portréty podnikatelů a manažerů. V kavárnách a kancelářích mívá na jejich cvaknutí zhruba deset minut. „Je pro mě výzva i z toho mála ukrotit dobrou fotku,“ říká Libor Fojtík. Pochází z Frenštátu pod Radhoštěm, fotku studoval na [Institutu tvůrčí fotografie](#) v Opavě a jeho svět se formoval okolo úplně jiných disciplín.

Český trampung očima Libora Fojtíka|foto:Libor Fojtík

Byl členem horolezeckého oddílu, díky kterému se později dostal k výškovým pracím. Těmi si spolu s partou frenštátských přátel vydělal na výlety do hor. V Rumunsku byl dvanáctkrát, v Rusku třikrát, víc než Československou republiku zná slovenská pohorie. „S focením jsem tehdy začínal, takže jsem se víc zaměřoval na cestovatelskou fotku, než že bych šel po konkrétních tématech. Později jsme ale jeli s rodinou dodávkou do Gruzie, kde žije velká indická komunita sikhů. Tři týdny jsme bydleli u jedné takové rodiny, z toho vznikl jeden soubor,“ vzpomíná.

Jdete na záchod, v pisoáru portrét prezidenta

Dnes už pod jménem Libora Fojtíka najdeme celou řadu dokumentárních souborů a aranžovaných fotek.

Český trampung očima Libora Fojtíka|foto:Libor Fojtík

Jedním z nejvýraznějších je tři roky stará kniha *Trampové*, v níž na barevných fotkách zachytil architekturu, módu a celkové vizuální styl soudobých trampů. „To téma si mě po letech focení všech těch byznysmenů našlo samo. Rodiče měli trampskou osadu, odmala jsem s nimi jezdil v kanadách a s usárnou na vandry. Bylo pro mě přirozené se na tuto subkulturu podívat blíže,“ konstatuje.

Další soubor *Laciní fórové* zachycuje skupinu Fojtíkových frenštátských přátel, se kterými kromě výletů do hor různými převleky, performancemi a večírky zabíjel nudu doma ve Frenštátu. Za sérii *Absurdistán – domov můj*, v níž se odráží jeho láska k černému humoru a každodenní setkávání s absurditou, dostal Fojtík v roce 2010 *Czech Press Photo*. V zachycování hraničních momentů pokračuje dodnes. „Jdete v jižních Čechách na záchod a v pisoáru najdete portrét prezidenta,“ přibližuje jeden z posledních úlovků.

Skautský slib nade vše

Letos na jaře si do škatulky s cenami přidal další: publikace *Slib o osudech skauta, vědce a muže přeživšího koncentrační tábory Terezín a Osvětim Felixe Kolmera (1922 – 2022)*, do které pořizoval fotografie a velkou měrou se podílel na jejím dotažení, získala ocenění *Nejkrásnější kniha roku*.

Felix Kolmer: *Slib*, nakladatelství PositíF a Český osvětimský výbor |foto:Šárka Jančíková, Český rozhlas (5000442)

K postavě Felixe Kolmera se dostal přes jeho nevlastního vnuka Bedřicha Kratochvíla. „Společně jsme si udělali výpis asi čtyřiceti míst, o kterých pan Kolmer mluvil, a já se na ně vydal s tím, že budu fotit. Jenže teď je tam například banka nebo recepce hotelu, vizuálně nic pro mě,“ popisuje Fojtík obtíže vzniku obrazového materiálu. Někde fotografie pořídil u pana Kolmera doma, sedm let taky pravidelně jezdil do Terezína – města, které před tím jakožto rodák z Moravy vůbec neznal. Pan Kolmer mu tehdy ukázal například štolu, již se za tichého souhlasu českého četníka dostal dočasně na svobodu. „Chtěl si zaplavat v řece, ale slíbil, že se vrátí, a protože byl skaut, slib dodržel. I proto jsme knihu nazvali *Slib*.“

V současné době Libor Fojtík chystá další cyklus zaměřený na 30. výročí rozdělení Československa. S kolegou novinářem Martinem Bibenem objíždí česko-slovenské pomezí a fotí smíšené manželské páry. Příběhy z hranic by čtenářům rádi přinesli do konce roku.

SEKCE: Zpravodajství

POČET AKTUALIZACÍ: 1

KLÍČOVÁ SLOVA: institutu (1x), tvůrčí (1x), fotografie (1x)

11. Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
22.08.2022 (15:44:03)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Denik.cz - Pražský deník	Milan Holakovský

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

/VIDEO, FOTOGALERIE/ *Pětapadesátiny oslaví ve skvělé kondici, i když na štíhlou linii si nepotrpí: váží 83 tun. Na výroční den Perkova dalekohledu, který na observatoři v Ondřejově na Praze-východ slouží už generacím astronomů, upozornil v neděli Pavel Suchan z Astronomického ústavu Akademie věd ČR. „Výročí uplyne v úterý 23. srpna,“ konstatoval. S tím, že jubilem je největší český astronomický přístroj s průměrem zrcadlového objektivu dva metry.*

Za sebou má skvělé výsledky, jichž je celá řada – a další nepochybně před sebou. Nyní totiž pracuje v rámci největšího počtu pozorovacích programů ve své historii. A pokud jde o jeho techniku, není třeba nechat se klamat věkem.

V roce 2006 byla provedena zatím poslední modernizace řídicího systému, který dnes využívá průmyslové automaty. V roce 2009 došlo na vylepšení ovládání spektrografů. V roce 2018 byl

zásadním způsobem přestavěn optický systém dalekohledu: místo pomocných zrcadel byla instalována optická vlákna, čímž se účinnost dalekohledu zvýšila až o 60 procent. Do primárního ohniska byla nově instalována kamera s CCD čipem pro přímé zobrazení a fotometrii. A změnu konfigurace přístrojů – vláknových spektrografů a fotometrické kamery – je možné provést během jedné minuty.

Autor videa: Akademie věd, Odbor audiovizuálních technologií

Teleskop původně zkonstruovaný a vyrobený firmou Carl Zeiss v německém městě Jena je v Ondřejově v provozu od srpna roku 1967. Od roku 2012 nese jméno Luboše Perka (1919–2020), který byl jeho „duchovním otcem“ a vedoucím vědecké části projektu. I když prošel četnými modernizacemi a nyní je řízení dalekohledu plně automatické a propojené s ovládáním spektrografu, dodnes přístroj těží z původní nadčasové specifikace. Tedy: Perek dokázal správně objednat optiku, kterou potřebuje, nejen pro sebe, ale pro své následovníky. Dalekohled se používá ke sledování hvězd (přesněji k měření jejich spekter), k pozorování eruptivních hvězd a exoplanet – tedy extrasolárních planet čili těch, které obíhají kolem jiné hvězdy než Slunce.

Autor videa: Astronomický ústav AV ČR a [Slezská univerzita](#)

Po Perkovi byl dalekohled pojmenován před deseti lety – při příležitosti 45 let jeho fungování. Připomíná to odkaz člověka, který se zasloužil nejen o výstavbu dalekohledu, ale i o rozvoj stelární (čili „hvězdné“) astronomie v Československu.

Co u vás rozhodne komunální volby? Zapojte se do velké ankety Deníku ZDE.

Mimo jiné se také stal vedoucím sekretariátu Organizace spojených národů pro využití kosmického prostoru – a byl i ředitelem Astronomického ústavu Akademie věd ČR. Sám se jako vědec i pedagog nesmazatelně zapsal do bádání v řadě astronomických oborů: především stelární statistiky a dynamiky galaxie, výzkumu planetárních mlhovin – ale i kosmického práva či problematiky kosmického smetí.

Autor videa: Astronomický ústav AV ČR

Technické parametry Perkova dalekohledu:

- Průměr zrcadlového objektivu je 2 metry, zrcadlo váží 2250 kg
- Ohnisková vzdálenost: primární ohnisko 9 m (do rekonstrukce v roce 2018 bylo používáno coudé ohnisko 63,5 m; dnes je dalekohled upraven a výkonnější)
- Tubus se zrcadlovým objektivem, protizávažím a dalšími pohyblivými částmi (dalekohled, protizávaží a osy) váží 83 tun
- Vlastní dalekohled váží 33 tun, protizávaží má 27 tun
- Kopule dalekohledu o průměru 21 m je otočná, váží 195 tun; šířka štérbiny kopule je 5 metrů

Zdroj: Astronomický ústav AV ČR

SEKCE: Deníky

KLÍČOVÁ SLOVA: slezská (1x)

DUPLICITNÍ S: Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Boleslavský deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Benešovský deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Příbramský deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Kladenský deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Kolínský deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Nymburský deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Berounský deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Rakovnický deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Mělnický deník, Slezská univerzita v Opavě](#)); Perkův dalekohled v Ondřejově slaví 55 let práce. Ve skvělé kondici ([Deník.cz - Kutnohorský deník, Slezská univerzita v Opavě](#));

facebook

12. **Není lepších zpráv než těch s gratulacemi.** [Ústav...](#)

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
23.08.2022 (09:35:10)	Sociální sítě	Filozoficko-přírodovědecká fakulta	Facebook - Příspěvky	Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Není lepších zpráv než těch s gratulacemi. [Ústav informatiky](#) se pyšní 6 čerstvými bakaláři a 1 magistrů! Takže třikrát hurá a více takových novinek. [Ú](#)

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: filozoficko (1x), přírodovědecká (1x), fakulta (1x), opavě (1x)

facebook

13. [Ú](#) **Noc vědců [Ú](#) poprvé v Karvině!**Pro malé i velké...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
23.08.2022 (10:03:01)	Sociální sítě	Obchodně-podnikatelská fakulta	Facebook - Příspěvky	Obchodně podnikatelská fakulta v Karvině , Slezská univerzita

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

[Ú](#) Noc vědců [Ú](#) poprvé v Karvině!Pro malé i velké milovníky vědy [Ú](#) připravila [Obchodně podnikatelská fakulta](#) v [Karvině](#) samostatný program, který si klade za úkol zábavnou a zajímavou formou vzdělat [Ú](#) širokou veřejnost. [Ú](#) Letošní ročník „Všemi smysly“ návštěvníkům nabídne zajímavé přednášky a zážitky v podobě molekulární gastronomie [Ú](#), sebepoznání v psychologii [Ú](#), , vnímání pohybu[Ú](#), uvědomění si, jak na naše smysly působí marketingové aktivity firem [Ú](#) i poznání, jak naše smysly využít třeba jako ochranu před falešnými bankovkami. [Ú](#)[Ú](#)[Ú](#) Noc vědců [Ú](#) se bude konat 30. 9. 2022 od 17:00 v areálu Na vyhlídce. Časy jednotlivých cyklů přednášek upřesníme v následujících týdnech. Pojd' s námi zapojit všechny smysly a dostav se i ty! [Ú](#)[Ú](#)[Ú](#) Podrobný program nalezneš zde: [go.slu.cz/nocvedcu](#)

SEKCE: Instituce a organizace

POČET AKTUALIZACÍ: 1

KLÍČOVÁ SLOVA: obchodně (2x), podnikatelská (2x), fakulta (2x), karvině (2x)

DUPLICITNÍ S: [Ú](#) Noc vědců [Ú](#) poprvé v Karvině!Pro malé i velké... ([Facebook - Příspěvky, Slezská univerzita v Opavě](#));

14. Uzávěrka fotografické a výtvarné soutěže Vesmír bez hranic se blíží

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
23.08.2022 (10:10:00)	Internet	Fyzikální ústav v Opavě	Orlický.net - Články	NEZNÁMÝ

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Ještě pár dní zůstává k zaslání fotografií nebo výtvarných děl do soutěže Vesmír bez hranic, kterou pořádá mokerská knihovna U Mokřinky již poosmé. Neváhejte a najděte v šuplíku fotografie vesmíru, namalovat jej také ještě stihnete. Je zcela na vaší fantazii, jak vesmír pojmete.

Vesmír bez hranic se dá vnímat velice rozmanitě. Pochopitelně se nabízí především zapojit se do soutěže s nějakým astrofotografickým úlovkem, ale lze i k tématu přistoupit s vlastní nápaditostí a zaslat nezvyklý záběr ze svého chápání vesmíru kolem nás. Vesmír totiž není jen o hvězdách a planetách: Pro některé jsou to krásné zážitky v přírodě, západy nebo východy slunce, bouřky, podmanivé oblaky... ale samozřejmě v tématu nekonečného vesmíru nesmí chybět ani exotické objekty jako galaxie, černé díry, pestrobarevná oblaka mlhovin. Na mysl jistě vytane cestování vesmírem i časem. Ve všech případech záleží na vlastní fantazii a vztahu k vesmíru kolem nás. Hodnotí se totiž hlavně originalita, ale i vzácnost (ať už úkazu či dění kolem vás). Zapojit do soutěže se mohou, jak mladí fotografové, tak i mladí umělci – kreslíři, malíři nebo mladí počítačová grafici. Soutěž je opravdu pro všechny fotografy i umělce. Spoluorganizátoři soutěže jsou již tradičně Hvězdárna barona Artura Krause Pardubice, Hvězdárna Žebrák a Česká astronomická společnost. Soutěž také podpořili Slovenský zväz astronómov (zastupuje v porotě Pavol Rapavý – ředitel Hvězdárny v Rimavské Sobotě) nebo **Fyzikální ústav v Opavě** (zastupuje v porotě Petr Horálek – astrofotograf, cestovatel a spisovatel). Z osobností jsou to Daniela Rapavá – slovenská astronomka a fotografka, která slaví celosvětové úspěchy svými fyzikálními fotografiemi, a Tomáš Slovinský – slovenský astrofotograf několikrát oceněný v NASA a vítěz 6. ročníku soutěže (Nebeské kouzlení). K projektu se také připojili regionální partneři: Spolek ABAKUS – autor projektu Rodný kraj Františka Kupky, SOMIPO Opočno – papírnictví, hračky, knihy a výtvarné potřeby, Dárky Mila a spolek Senioři z Opočenska, Petr Netik – kreslíř a ilustrátor, Muzeum rekordů a kuriozit Pelhřimov a Agentura Dobry den. Soutěž podpořil také Královéhradecký kraj. Propozice soutěže jsou na stránkách knihovny <http://knihovna.obecmokra.cz/vesmir-bez-hranic>. V knihovně již kompletujeme první došlé snímky a obrázky, které na nich budou umístěny v galeriích. Vyhodnocení se bude tradičně konat v Mokřém. Na vítěze čekají krásné ceny. Příjemnou odměnou a zážitkem bude také osobní předávání cen Petrem Horálkem, jeho neméně zajímavé povídání z cest za těmi nekrásnějšími nebeskými úkazy, a pokud počasí dovolí, noční pozorování hvězd. Všem účastníkům soutěže děkujeme za jejich díla, kterými zobrazují svět okolo nás. Vždyť stále ještě krásná planeta Země je středobodem našeho života ve Vesmíru. Uzávěrka je 31. 8. 2022, ale díla zasláná první týden v září také neodmítneme. Za všechny spoluorganizátory a partnery soutěže se na vaše soutěžní díla i na samotné vyhodnocení v Mokřém těší organizátorka Dagmar Honsnejmanová z knihovny U Mokřinky!

SEKCE: Kraje, Města a obce

POČET AKTUALIZACÍ: 1

KLÍČOVÁ SLOVA: fyzikální (1x), ústav (1x), opavě (1x)

15. Inovační tempo se zrychluje

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
23.08.2022 (12:42:02)	Internet	Obchodně-podnikatelská fakulta	Eprogram.cz - Články	NEZNÁMÝ

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Daniel Morys je od roku 2016 ředitelem Dopravního podniku Ostrava (DPO). I když se narodil ve Frýdku-Místku, v Ostravě pracuje již od svých středoškolských studií na obchodní akademii. Inženýrský titul získal po dokončení Slezské univerzity v Opavě. Vzdělání si také rozšířil studiem, MBA a intenzivními kurzy Business English v Londýně. „Když se vrátíte ze zahraničí, kde načerpáte nové poznatky, pak se začnete dívat na věci úplně jinak.“ říká pan Morys o svých dojmech z ciziny. Využívá hromadnou dopravu během schůzek, protože je nejlepší mít vlastní zkušenost. Ve svém volnu chodí na procházky do přírody, rád se dobře nají a užívá si dlouhý spánek.

Jste rodilý Ostravák?

Jsem srdcem i duší Ostravák, protože zde mnoho let pracuji. Narodil jsem se ve Frýdku-Místku a jsem spjatý s rodnou vsí Palkovice. Studoval jsem v **Karvině Obchodně-podnikatelskou fakultu** a už jako student na univerzitě jsem podnikal a spolupracoval s firmami, které měly sídlo v Ostravě.

Kdybyste se mohl charakterizovat, jaké aspekty byste vyjmenoval?

Nerad se hodnotím, člověk sám sebe vidí jinak než ostatní. Kolegové mi říkají, že mám otevřenou mysl. Míval jsem přezdívku Generátor, což značí, že jsem stále kreativní. Věřím v to, že je třeba se postarat o své lidi, a ti se pak lépe starají o zákazníky. Dohromady to pak funguje daleko lépe. Hnacímotorem je znát potřeby pracovníků, skloubit je se silnými stránkami firmy a snažit se vše propojit. Schopnost vidět a vědět, co lidé chtějí a dát jim to. Myslím si, že to mě charakterizuje jako takového.

Jaké silné a slabé stránky ve své profesi nacházíte?

Žena mi říká, že jsem bordelář a já to ještě rozšiřuji „navíc s pedantskými sklony“. Snažím se mít co nejméně papírů na stole. Silnou stránkou je to, že mám rád lidi a těší mě s nimi pracovat. Myslím si, že mám i dost trpělivosti, protože každý člověk je jiný. Zapojuji je do rolí a práce, která je baví. Tím se ukazují jejich silné vlastnosti. Mou slabou stránkou je to, že nerad kontrolovat, i když je to někdy potřeba.

Jaké inovační prvky jste zavedl v DPO?

Docela nerad inovační prvky spojuji se sebou. Jsem pouze představitelem našeho týmu a inovace vyplývají z celého dopravního podniku. Zavedli jsme bezkontaktní placení kartou, jezdíme rychlostí 80 km v hodině, máme moderní vozový park a zaměřujeme se hlavně na ekologii. Když jsem v roce 2016 nastoupil do funkce, žádné vozidlo nebylo klimatizované. Do konce roku je v plánu rozšířit klimatizace do téměř poloviny vozidel. Lidé hojně využívají aplikace, přes internet lze koupit jízdenku a nahrát je na bankovní karty. Zrychluje se inovační tempo, které ovlivňují lidé, kteří přicházejí s nápady.

Jaké jsou pracovní vize pro následující období?

Chceme dotáhnout do větší dokonalosti, co jsme již zavedli. Snažíme se vybudovat stoprocentně ekologický vozový park, budujeme tzv. zelené tratě. Budeme klimatizovat všechny vozy a opatříme je výborným Wi-Fi signálem. Modernizujeme zastávky, mj. LCD tabulemi. Velkým tématem je pro nás bezpečnost.

Stál jste u zrodu elit klubu České manažerské asociace Moravskoslezského kraje. Co to pro vás znamená a proč je důležitý?

Člověk by měl sdílet své zkušenosti s ostatními a vzájemně se jeden od druhého učit. Moje učenlivost a zvědavost byla motivem, proč se potkávat s kolegy z jiných velkých společností. Poslouchám jejich příběhy a zajímají mě. Zmínil bych jméno Adama Lišky, který je hlavním hybatelem založení klubu. Organizuje setkávání manažerů jednotlivých firem. Dalším významným členem je Kateřina Kupková, která je ředitelkou firmy Lenzing Biocel Paskov. Miloslav Cváček je majitelem strojírenského komplexu CEO, který se dobře rozvíjí. Do jmenované skupiny patří také manažer roku 2020 Norbert Schellong, ředitel nemocnice v Havířově.

Využíváte hromadnou dopravu v Ostravě?

Do práce jezdím autem, protože bydlím na horách. Na pracovní schůzky využívám místní dopravu. Jezdíme i s celým představenstvem v rámci kontrolních i mimopracovních aktivit. Nejlepší je pro

mě vlastní zkušenost. Nejoblíbenější linkou je tramvaj číslo osm, která je rychlou spojkou mezi centrem a Porubou.

Dá se kvalitou práce srovnat hromadná doprava v Ostravě a Praze? V čem je jiná?

Potkávám se s kolegy z ostatních měst. Srovnání mám, ale každý dopravní podnik je jiný. Vzájemně se i spolu radíme, protože některé činnosti jsou podobné. Například se jedná o legislativu, technické zázemí a práci s lidmi. Co ale funguje v Praze, nefunguje v Ostravě. Není dobré srovnávat města, protože každé má jinou konstituci, demografii i historii.

Jaké poznatky jste načerpal během studia a pobytu ve Velké Británii?

Studoval jsem v Londýně Business English v rámci kombinovaného studia. Potkal jsem zajímavé lidi z celého světa, a tím jsem zjistil, že Česká republika není pupek světa. Když se vrátíte z cizí země domů, začnete se na věci dívat jinými očima a rozšíříte si úhel pohledu. Se svými spolužáky jsem si hodně povídal a uvědomil jsem si, že se v mnoha jiných zemích mají lidé daleko hůř než my. Nemusíme nutně vymyslet nový systém. Stačí se jen podívat, jak situaci vyřešili jinde. V zahraničí nacházíme inspiraci.

Kdy jste začal nabývat dojmu, že byste se mohl prosadit na manažerském poli?

Byl to určitě instinkt. Pravděpodobně od dětství, kdy jsem byl zvolen předsedou třídy. Rozhodně to také souvisí s odvahou se pustit do něčeho nového, neprobádaného a převzít zodpovědnost za své nápady a skutky. Také moje máma mě vychovávala ke spolehlivosti a zodpovědnosti.

Máte nějaký životní vzor?

Učím se od každého člověka, kterého potkám. Každý jedinec je užasný. Nejvíce mě baví filozofie Tomáše Bati. Mohu doporučit jeho knihu Úvahy a projevy. Jinak kanadský klinický psycholog a filozof Jordan Peterson je také zajímavá osobnost. Svým liberálním způsobem inspiruje řadu manažerů.

Do jaké míry se daří vašim zaměstnancům plnit priority - laskavost a spolehlivost?

Hlavu si lámeme každý rok, protože tuto otázku mohou zodpovědět pouze cestující. Učinili jsme jeden rázný krok k tomu, že na výplatní pásce mají zaměstnanci napsáno, že za svou mzdu vděčí cestujícím. Je to kompasem každého našeho pracovníka. Hodnocení zákaznické spokojenosti každoročně uveřejňujeme.

Nejraději mám dlouhý spánek, který si vychutnávám. Krásným odpočinkem je jídlo, na které si udělám čas. Dále jsou to procházky v přírodě s dětmi a psy nebo práce na mé zahradě.

Autor: Lada Kutějová

SEKCE: Zpravodajství

POČET AKTUALIZACÍ: 1

KLÍČOVÁ SLOVA: karviné (1x), obchodné (1x), podnikatelskou (1x), fakultu (1x)

DUPLICITNÍ S: Inovační tempo se zrychluje (Eprogram.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě);

16. Chcete se ve zralém věku vzdělávat na univerzitní...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
23.08.2022 (14:00:17)	Sociální sítě	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné , Slezská univerzita

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Chcete se ve zralém věku vzdělávat na univerzitní úrovni [?](#), smysluplně využít svůj čas a poznat nové přátele? Pak se přihlaste na Univerzitu třetího věku Obchodně podnikatelské fakulty v Karviné! [?](#) Podmínky pro přijetí do programu U3V: [✓](#) věk nad 50 let, [✓](#) předpokládá se ukončené středoškolské vzdělání (ale není to podmínkou), [✓](#) podání přihlášky: elektronicky na stránkách [czv.slu.cz](#) [?](#), osobně nebo telefonicky, [✓](#) zaplacení poplatku ve výši 1 000,- Kč/semestr na účet SU OPF, č. ú.: 101285316/0300 nebo v hotovosti na pokladně SU OPF (posluchači s nárokem na starobní důchod ve výši 700,- Kč/semestr). [?](#) [?](#) V akademickém roce 2022/2023 nabízí SU OPF tyto formy studia U3V: Přednáškové cykly: [?](#) Naše společnost ve věru evropské integrace I. [?](#) Projevy soukromého práva v životě občana. Vzdělávací kurzy: [?](#) Angličtina pro začátečníky. [?](#) Angličtina pro pokročilé začátečníky. [?](#) Angličtina pro mírně pokročilé. [?](#) Angličtina pro středně pokročilé. [?](#) Němčina pro začátečníky. [?](#) Pohybová hygiena a zdravý pohyb. [?](#) [?](#) Přednášky a kurzy probíhají 1x týdně 2 vyučovací hodiny, celkem tedy 12 týdnů za semestr a jsou zakončeny písemným testem. [?](#) [?](#) [?](#) Výuka je zpestřena atraktivními exkurzemi, besedami a dalšími zajímavými akcemi. [?](#) Začínáme od 27. 9. 2022 Bližší informace naleznete na: [?](#) [go.slu.cz/u3v](#) [?](#) [czv.slu.cz](#) ☎ + 420 596 398 438 (kontaktní osoba Mgr. Dagmar Sohrová) [?](#) [czv@slu.cz](#)

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: karviné (1x), slezská (1x), univerzita (1x)

DUPLICITNÍ S: Chcete se ve zralém věku vzdělávat na univerzitní... (Facebook - Příspěvky, Obchodně-podnikatelská fakulta);

17. Šumperská Charita zve na výstavu Jindřicha Štreita, fotografie vydá i knižně

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
24.08.2022 (09:10:23)	Internet	Institut tvůrčí fotografie	Ado.cz - Články	Gračka Jiří

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Přejete si i vy být doma, přejete si i vy, aby vaši blízcí mohli být doma, v životě, v lásce, i v umírání? Snímky z fungování domácí paliativní péče Charity Šumperk je nyní možné si prohlédnout na výstavě „[Jindřich Štreit](#)/Být doma“, která je až do 20. září 2022 k vidění v Zahradním pavilonu v Radniční ulici 2797/27 a pořádá ji zde šumperská Eagle Gallery.

„Vystavené fotografie jsou malou ukázkou z připravované knihy ‚Být doma‘. Byly pořízeny v průběhu let 2020 a 2022 v oblasti působnosti Charity Šumperk, ale podobný obrázek terénní paliativní péče by mohl vzniknout kdekoli v České republice. Naši motivací a cílem je podpořit rozvoj této služby,“ říká ředitelka šumperské Charity Jana Holubářová a pokračuje: „Přes všechny studie o výhodnosti péče o umírající v domácím prostředí, přes všechna programová prohlášení odpovědných státních a komunálních orgánů a zdravotních pojišťoven, přes všechny průzkumy o přání lidí umírat doma je podpora této služby, kterou provádí téměř výhradně různé neziskové organizace, nedostačující.“

Zmíněná kniha fotografií Jindřicha Štreita bude představena veřejnosti a pokřtěna v pátek 16. září 2022 od 18.00 v klášterním kostele Zvěstování Panny Marie v Šumperku.

Zdroj: [www.sumperk.charita.cz](#)

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: jindřich (1x), štreit (1x)

18. Tento a příští týden se u nás na fakultě nese ve...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
24.08.2022 (10:03:20)	Sociální sítě	Obchodně-podnikatelská fakulta	Facebook - Příspěvky	Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Tento a příští týden se u nás na fakultě nese ve znamení státních závěrečných zkoušek. Ať už se vám před jménem blyští nový titul nebo jste jen nestihli letní promoce, zaregistrovat se můžete už nyní! Slavnostní promoce absolventů bakalářského, navazujícího magisterského a doktorského studijního programu se koná ve středu 5. října 2022. Registrovat se můžete do 12. září na webu absolventů: absolventi.slu.cz/graduations. Rozdělení do jednotlivých promočních skupin bude zveřejněno 19. září na našem webu.

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: obchodně (1x), podnikatelská (1x), fakulta (1x), karviné (1x)

DUPLICITNÍ S: Tento a příští týden se u nás na fakultě nese ve... (Facebook - Příspěvky, Slezská univerzita v Opavě);

19. S blížícím se začátkem semestru pro vás máme pár...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
24.08.2022 (11:22:56)	Sociální sítě	Fakulta veřejných politik	Facebook - Příspěvky	Fakulta veřejných politik v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

S blížícím se začátkem semestru pro vás máme pár novinek! Připravili jsme fakultní e-shop, na kterém si můžete již brzy zakoupit náš nový merch! Sledujte naše sociální sítě, ať vám nic neunikne.

SEKCE: Instituce a organizace

POČET AKTUALIZACÍ: 1

KLÍČOVÁ SLOVA: fakulta (1x), veřejných (1x), politik (1x), opavě (1x)

20. S knížaty u stolu aneb Jak probíhalo středověké stolování. Vypráví Eva Ševčíková z Bilovce

seznam | nahoru

Krajské LISTY

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
25.08.2022 (04:49:02)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Krajskelisty.cz - Moravskoslezský kraj	Anička Vančová

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

ROZHOVORY NA OKRAJI Až do 30. září si můžete v biloveckém muzeu a zámku prohlédnout zajímavou výstavu S knížaty u stolu. Výstavu pořádá bilovecké muzeum ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Ostravě, Slezskou univerzitou v Opavě, Powiat Raciborski a zámek Bílovec. Stejně tak můžete každou sobotu absolvovat v biloveckém zámku komentovanou prohlídku oceněné expozice Skrytý středověk. O výstavě S knížaty u stolu i expozici Skrytý středověk jsme si povídali s ředitelkou Kulturního centra Bílovec Evou Ševčíkovou.

Na co se návštěvníci mohou S knížaty u stolu těšit?

Vystaveny jsou zde originální archeologické nálezy z Opavska a Ratibořska i písemné a ikonografické památky z uvedených regionů. Nádoby a předměty používané při stolování na středověkých vévodských dvorech Piastovců a Přemyslovců. Část expozice a artefaktů si návštěvníci mohou prohlédnout v našem muzeu a část jsme umístili přímo na zámek v Bilovci.

Eva Ševčíková, snímek z výstavy

Co bylo impulsem k této výstavě?

Plánujeme, že v brzké budoucnosti by k zámecké expozici v suterénu severního křídla Skrytý středověk mohla navázat expozice dobové kuchyně s jídelnou, která by byla první svého druhu nejen v kraji, ale možná i v celé republice. Expozice by měla být nejen součástí prohlídkové trasy, ale mohly by se zde konat i historické kulinářské akce. Kuchyně by se měla nacházet v místě, kde bylo objeveno původní topeniště, a měla by se co nejvíce přibližovat historické realitě. No a v souvislosti s tím pracovníci muzea, zámku i ostatních spolupracujících organizací už několik měsíců bádají a shromažďují podklady a artefakty pro tuto expozici. Je úžasné, co vše se prostřednictvím těchto historických dat dozvídáme. Byla by doslova škoda neseznámit lidi už nyní s tím, jak takové středověké stolování probíhalo. Proto jsme se rozhodli část těchto skvostů představit již nyní veřejnosti prostřednictvím této výstavy.

Vernisáž výstavy S knížaty u stolu

Zmínila jste se o expozici Skrytý středověk, která je na zámku také relativně nová, že?

Expozici jsme veřejnosti poprvé otevřeli v loňském roce. Jak už jsem říkala, nachází se v suterénu severního křídla gotického zámku, jemuž předcházela městský hrad z 15. století. V tomto místě, kde se od 50. let 20. století nacházela kotelna a sklad uhlí, byly v minulosti nalezeny stavební konstrukce spojené právě s hradním obdobím. Město se ve spolupráci s mnoha organizacemi a s pomocí dotačních titulů rozhodlo nejen zachovat tuto historickou stavbu, ale zpřístupnit vše i veřejnosti.

Expozice Skrytý středověk

Kdy byly pozůstatky středověkého hradu v Bílovci objeveny a kdo stojí za vznikem expozice?

Když se město Bílovec rozhodlo zámek zachovat a postupně rekonstruovat, muselo zajistit stavebně-historickou dokumentaci a samozřejmě i záchranné archeologické výzkumy, při nichž byla odhalena část stavební historie tohoto panského sídla. Výzkumy prováděli pracovníci Národního památkového ústavu v Ostravě v letech 2004, 2012, 2015, 2019–2020. A právě výsledky těchto archeologických výzkumů a průzkumů byly využity pro vznik expozice Skrytý středověk. Cenné poznání se tak podařilo zajímavým způsobem soustředit do jednoho zdroje, navíc se tyto informace staly podklady pro modely bíloveckého hradu a padacích mostů. V rámci expozice jsou dokonce prezentovány i některé zajímavé archeologické nálezy.

Za vznikem expozice stojí tedy nejen celý tým lidí z bíloveckého úřadu, kulturního centra i zámku, ale i odborní garanti a partneři, mezi které patří především Národní památkový ústav, územní pracoviště v Ostravě.

Co tedy mohou návštěvníci při prohlídce této expozice vidět?

Prostřednictvím Skrytého středověku lidem představujeme tuto historickou stavbu jako obsáhlý archiv informací z minulosti, ke které se nedochovaly téměř žádné písemné zprávy či ikonografické prameny. Lidé si zde doslova mohou sáhnout na původní zdivo, vidět způsob bydlení, ale i předměty všedního dne na středověkém hradu. Expozice představuje stavební podobu gotického hradu prostřednictvím modelů, graficky zpracovaných textových a obrazových informací a scénického osvětlení, zahrnuje přibližně 50 exponátů. Jedná se kamenné, kovové, skleněné i keramické artefakty nalezené v interiéru i exteriéru zámku – ostění oken, krycí desku soklu, mince, mříže, hrot střely do kuše, ostruhy, fragmenty okenních terčíků a jiné, které městu zapůjčil Národní památkový ústav a Muzeum Novojičínska.

K těm nejzajímavějším patří keramické artefakty – fragmenty kuchyňské keramiky, zejména ložtického poháru a zlomky pozdně gotických kachlů, nádobkových kachlů, kachle s heraldickým motivem a renesanční kamnové kachle s figurálními motivy. Za zmínku stojí také gotická cihla s otiskem psi tlapy.

Zámek v Bílovci

Přestože expozice byla otevřena teprve nedávno, získala už své první ocenění...

Ano. Skrytý středověk se stal Památkou roku 2021 Moravskoslezského kraje, což nás velmi potěšilo. Cena je udělována nejlepším projektům s významnou památkovou, architektonickou nebo urbanistickou hodnotou, které prošly rekonstrukcí a obnovou. Soutěž, do které se v letošním roce přihlásilo 49 objektů ze 13 krajů, pořádá Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Bílovecký zámek soutěžil v kategorii rekonstrukce nad 2 mil. korun bez DPH, kde v krajském kole porazil Dům včelařů v Chlebovicích, radnici v Příboře i Kostel Nejsvětější trojice ve Fulneku. Celostátní kolo v této kategorii vyhrál Městský dům Truhlářská 8 v Praze 1.

Jak vznikala expozice Skrytý středověk?

Projektová příprava byla zahájena v roce 2017. V roce 2018 jsme podali žádost o dotaci a zahájili fyzickou realizaci stavebních prací. Tvorba expozice kulminovala v letech 2020 a 2021. V červenci 2021 byla dokončená expozice zpřístupněna veřejnosti.

Snímek z vernisáže S knižaty u stolu

Projekt byl financován z programu přeshraniční spolupráce INTERREG Slovenská republika – Česká republika V-A v rámci jednoho dotačního projektu, ze státního rozpočtu a z rozpočtu města Bílovce. Celkové náklady činily zhruba 5,5 mil. korun, z toho dotace činila 50 % spolu s 5% podílem ze státního rozpočtu. Pokud vás zaujala tato jedinečná expozice připomínající bílovecký hrad ve středověku, neváhejte a navštivte ji. Komentované prohlídky probíhají každou sobotu od 15 hodin. Informační centrum Bílovec nabízí k prodeji publikaci „Průvodce expozicí“ kde se můžete o předmětech vystavených v expozici dozvědět více. Stejně tak můžete až do 30. září navštívit výstavu S knižaty u stolu a zjistit, jak se ve středověku hodovalo.

Lenka Hatlapatková

SEKCE: Kraje, Města a obce

KLÍČOVÁ SLOVA: slezskou (1x), univerzitou (1x), opavě (1x)

21. Další úspěch Ondřeje Durczaka z Institut tvůrčí...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
25.08.2022 (10:00:03)	Sociální sítě	Institut tvůrčí fotografie	Facebook - Příspěvky	Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Další úspěch Ondřeje Durczaka z [Institut tvůrčí fotografie](#).^[?] Pusťte si rozhovor na DVTV, kde mladý fotograf vypráví o zapomenutém kraji a vysvětluje, proč zachycuje původní symboly identity města^[?], než navždy zmizí.^[?]

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: institut (1x), tvůrčí (1x), fotografie (1x)

DUPLICITNÍ S: Další úspěch Ondřeje Durczaka z Institut tvůrčí... (Facebook - Příspěvky, Filozoficko-přírodovědecká fakulta);

22. Školy z Libereckého kraje se zapojí do spolupráce s Czech-American TV

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
25.08.2022 (10:58:04)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Nasejablonecko.cz - Články	Anna Vašková, KÚ Libereckého kraje

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Nekomerční americká televizní společnost Czech-American TV (CATVUSA) vysílá již 19 let pro více než 2,5 milionu amerických domácností. Jejím hlavním posláním je rozšiřovat povědomí o České republice, představit české regiony a dělat osvětu českému kulturnímu dědictví. Velmi dobré výsledky v tomto směru přinesl i půlhodinový pořad o Libereckém kraji, který měl premiéru na začátku tohoto roku.

„Hledáme cesty, jak propagovat atraktivitu Libereckého kraje i mimo Evropu. A to jak přímo prostřednictvím novinářů, kteří navštěvují Českou republiku, tak také například právě cestou spolupráce s Czech-American TV,“ řekla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Spolupráce s českými školami s CATVUSA je důležitým milníkem. K této příležitosti televize zprovoznila zcela nové webové stránky s moderním designem, které vytvořila Západočeská univerzita v Plzni. Další spolupráce se rozvíjí i se [Slezskou univerzitou](#) v [Opavě](#) nebo s [Univerzitou](#) Hradec Králové.

"V rámci spolupráce s Libereckým krajem bychom chtěli navázat spolupráci se školami v kraji. Studenti by se mohli aktivně zapojit do tohoto mezinárodního projektu, který zviditelňuje české regiony v zahraničí a ukázat tím Českou republiku jako bezpečnou a krásnou turistickou destinaci. Připojily by se tak k ostatním školám, se kterými již dlouhodobě spolupracujeme i v jiných českých regionech," doplnil John Honner, americký producent českého původu a ředitel této televize.

Odvybrané televizní pořady jsou ke zhlédnutí v archivu na stránkách Czech-American TV.

Sdílet s přáteli na facebooku

Americká televize propaguje náš kraj. Ukazuje Ještěd i Křišťálové údolí
Americká televize představuje Liberecký kraj za oceánem

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: univerzitou (2x), slezskou (1x), opavě (1x)

DUPLICITNÍ S: Školy z Libereckého kraje se zapojí do spolupráce s Czech-American TV (Nasepojizeri.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě); Školy z Libereckého kraje se zapojí do spolupráce s Czech-American TV (Nasepojizeri.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě); Liberecký kraj: Vysoké a střední školy kraje se zapojí do spolupráce s Czech-American TV (Parlamentnilisty.cz - Zprávy, Slezská univerzita v Opavě); Vysoké a střední školy Libereckého kraje se zapojí do spolupráce s Czech-American TV (Genus.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě); Vysoké a střední školy Libereckého kraje se zapojí do spolupráce s Czech-American TV (Kraj-lbc.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě);

23. Po šesti letech od své premiéry na Dny NATO v...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
25.08.2022 (16:00:08)	Sociální síť	Fakulta veřejných politik	Facebook - Příspěvky	Radio Čas

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Po šesti letech od své premiéry na Dny NATO v Ostravě / NATO Days in Ostrava se letos opět vrátí speciální ženská protiteroristická jednotka jordánské armády [\[?\]](#) Diváci se mohou těšit na dynamickou ukázkou, kterou předvedou ve spolupráci se zásahovou jednotkou Policie České republiky [\[?\]](#) Přijďte si užít Dny NATO v Ostravě / NATO Days in Ostrava s Radiem Čas * Navštívit nás můžete v naší relaxační zóně nebo dětské zóně Radia Čas [\[?\]](#) Více informací [\[?\]](#) [bit.ly/dnyNATO2022Partneři](#): [Fakulta veřejných politik](#) v [Opavě](#) Brose kariéra MAMET.cz Bud' Pilot - letecké simulátory Piskohrani

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: fakulta (1x), veřejných (1x), politik (1x), opavě (1x)

24. Koleje i menzy výrazněji zdražují, zájem studentů i tak zůstává enormní

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
26.08.2022 (06:27:02)	Internet	Vedení univerzity	Impuls - Články	Jana Bečáková

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Za obědy v menzách i bydlení na kolejích si letos studenti připlatí. Přesto ale univerzity v Moravskoslezském kraji hlásí, že počet zájemců o ubytování je enormní a míst je nedostatek.

Hlavním důvodem navýšení kolejného jsou podle škol vysoké ceny za energie. „Může za to ale také inflace a zvýšení mezd,“ uvedla Petra Halíková, mluvčí Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. „Oproti minulému roku tak ceny na našich kolejích stouply přibližně o třicet až třicet pět procent,“ přiblížila.

Ostravská univerzita koleje na nadcházející akademický rok zdražovala o dvacet procent a Slezská o deset až dvacet.

Ceny ubytování na kolejích v kraji tak nyní startují na třech tisících korunách za měsíc. V této cenové relaci se většinou jedná o třílůžkové či dvoulůžkové pokoje se společným příslušenstvím na chodbách. V případě jednolůžkových pokojů musí vysokoškoláci počítat s náklady okolo čtyř a půl tisíce.

K dispozici vysavač, žehlička i posilovna

Na Slezské univerzitě dokonce nevylučují, že by kolejné mohlo ještě růst. „V Opavě studenti zaplatí o dvě stě korun více než v předchozím roce, zatímco na karvinských kolejích je ubytování dražší o pět set korun,“ okomentovala mluvčí Slezské univerzity [Karín Martinková](#).

„K začátku akademického roku se ceny měnit určitě nebudou. Zatímco u Karviné je silný předpoklad, že tuto cenu udržíme minimálně do konce roku, v Opavě se ale vzhledem k nižšímu navýšení velmi obáváme dalšího vývoje cen energií,“ podotkla.

V kolejném jsou většinou zahrnuty veškeré náklady na ubytování včetně internetu. „Studenti mohou využívat žehličku, vysavač, sportovní potřeby i posilovnu,“ sdělila mluvčí Ostravské univerzity Michaela Davidová. „Od září ale nově budeme vybírat poplatek za použití pračky a sušičky,“ doplnila.

I přes značně vyšší náklady je však zájem vysokoškoláků o bydlení na kolejích větší než v předchozích letech, a to na všech univerzitách v regionu. „Domníváme se, že příčinou je kombinace zvýšení cen i u další nabídky ubytování a zvýšení počtu studentů na univerzitě obecně,“ vysvětlila Halíková.

Obě univerzity v Ostravě nyní hlásí téměř zaplněnou kapacitu kolejí. Slezskou univerzitu dokonce přiměl nebyvalý počet zájemců k nasmlouvání dalšího ubytování mimo standardní univerzitní koleje.

Vyšší ceny za jídlo

Studenti by pak měli počítat také s většími náklady za stravné v menzách, kde se však ceny odvíjí hlavně od použitých surovin.

„U nás se cena jídla skládá z nákladů na suroviny, pevné přírážky a DPH. Pevná přírážka ze změnila o dvě koruny na porci,“ uvedla Halíková za Vysokou školu báňskou – Technickou univerzitu Ostrava. „Snažíme se ale uspokojit všechny strávnické, takže například cenu low cost jídla držíme kolem pětadesáti korun,“ řekla.

Ceny ostatních jídel se pohybují průměrně mezi šedesáti až osmdesáti korunami. „Pokud si ale studenti vyberou například čerstvou rybu, zaplatí i sto dvacet korun,“ dodala Halíková.

Ostravská ani Slezská univerzita své menzy nemají. Studenti ale mohou využívat smluvních stravovacích zařízení a v Opavě dostávají dotované stravenky.

„Jsou dotovány sedmnácti korunami a student jich může získat až osmdesát na měsíc,“ přibližila **Karin Martínková** ze Slezské univerzity. „V Karviné máme smluvní stravovací zařízení, která vysokoškolákům poskytují stravu s dotací, kterou vyúčtují fakultě. Jde o dotaci osmnáct korun denně na jedno teplé a jedno studené jídlo,“ doplnila.

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: karin (2x), martínková (2x)

DUPLICITNÍ S: Koleje i menzy výrazněji zdrazují, zájem studentů i tak zůstává enormní (Impuls - Články, Slezská univerzita v Opavě); Koleje i menzy výrazněji zdrazují, zájem studentů i tak zůstává enormní (Idnes.cz - Články, Vedení univerzity); Koleje i menzy výrazněji zdrazují, zájem studentů i tak zůstává enormní (Idnes.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě);

25. Chcete být součástí příštího Opavského majálesu?...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
26.08.2022 (11:38:53)	Sociální síť	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Studentská unie Slezské univerzity v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Chcete být součástí příštího Opavského majálesu? [?](#) [?](#) všechny informace zde [?](#)

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

26. Bankovky všemi smysly aneb jak poznat pravou...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
26.08.2022 (18:06:00)	Sociální síť	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Bankovky všemi smysly aneb jak poznat pravou bankovku [?](#). Na noci vědců [?](#) si ukážeme základní ochranné prvky bankovek, používané v minulosti a v současnosti. Jaké smysly bylo zapotřebí použít k jejich rozeznání v minulosti a jaké dnes? Proběhne také praktická ukázka profesionální techniky na rozpoznání falešných bankovek [?](#).

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: karviné (1x), slezská (1x), univerzita (1x)

DUPLICITNÍ S: Bankovky všemi smysly aneb jak poznat pravou... (Facebook - Příspěvky, Obchodně-podnikatelská fakulta);

27. LITERATURA: O českém hororu

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
27.08.2022 (00:05:13)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Naviditelypes.lidovky.cz - Články	NEZNÁMÝ

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Divil jsem se vzhledu polského badatele Patrycjusza Pajaka do dějin české hrůzostrašné literatury (zde na Psu viz zde), tak by zmínku zasloužil taky český historik Martin Jiroušek s knihou *Černý bod. Horor v českých zemích*. Obě vznikaly takřka paralelně.

Nemusí vás děsit, že půjde u Jirouška o jakousi vzorově fakultní práci, na to je autor moc posedlý svými tématy. Načrtl fascinující, poetickou mapku hrůz a jejich křivolakých souvislostí. Je to výjimečná práce. Přístupem mi trochu připomíná poměrně dávno Krejčího (1904-1979) *Prahu legend a skutečnosti* (1967, přepracováno 1981) a trochu i Chimetovy *Hrdiny, fantomy, myši* (1970), ty přeložila do češtiny Eva Strebingerová z rumunštiny roku 1984.

Rovněž Chimet (1924-2006) rozpracoval ve své publikaci oddíl *Horor* (v českém vydání strany 132-171) a schopen je jiroušovskovsky výrazného nadhledu, spontaneity, nadšení. Ani jemu neutěče takřka žádná souvislost umístěná v pavučině mezi literárními žánry. I Chimet umně asociuje a napsal kapitoly *Horor a magie, Metamorfózy v hororu, Zvíře, Golem, Automaton, Strašidelné zjevení, Člověk a stín, Zámek, Mlýn, Ostrov, Osamělý dům, Muzeum, opera, divadlo, Zrcadlo, Pochodně, svíce, Čarodějnické knihy* nebo *Barvy*.

Dílo Martina Jirouška je možná méně přehledné, protože hůř členěné, ale bude očividně výsledkem ještě výraznější erudice. Je to rozmáchlý konglomerát, přesto vystihl četné nadčasové kontexty. Čím hloub se začtete, tím pekelnější knížka okouzlí. Nebo tedy její chapadla.

A jak budete postupovat a listovat, nejspíš brzy pochopíte, že je nutno akceptovat autorovu asociační schopnost dětské hravosti. *Černý bod* možná ignoruje Chimetovy příhrádky, ale plání jeho bílých stran letíte na Frankensteinových saních. Svobodně.

Chvilí jsem se, přiznám, domníval, že film a literaturu nelze takto jiroušovskovsky směšovat, ale mylil jsem se. Ve stejné kóji operuje autor s nějakou prastarou, plesnivou knihou i s celkem nedávným, moderním filmem. Funguje to. Problematiku sleduje z hlediska její morbidní funkčnosti a působivosti a na jediném úryvku *Krvavá sága. Proměny českého upíra* ozřejmím, jakým způsobem zvolený modus obstojí.

Obsah úryvku: Vedle známého Jirěšova filmu o *Valerii* (adaptace surrealistického Nezvalova románu) autor postaví televizní verzi *Draculy* s Iljou Rackem z téhož roku (1970). Pak dodá:

„Kubrickovsky nekonečné klášterní chodby se linou v nedohlednu k mrazivé hradní hrobce. Hostí sofistickovaného upíra s návyky Karla Kopřklingla, který nekouří a nepije. Spalovač a hrabě tak získají netušené příbuzenské vztahy a působivost filmu vychází z autentických gotických lokací, kde byl natáčen, asi jako to počátkem šedesátých let (a v případě svých „gotických“ hororů) činili Italoové Mario Bava nebo Antonio Margheriti.“

České adaptaci *Draculy* dává Jiroušek BOD a rovněž přednost před slavným Coppolovým pastišem, který navíc bez problému srovná s vernovskou parodií *Tajemství hradu v Karpatech*! Neřiká se tomu snad svoboda badatele? A to ještě stačí ocenit plnovous Ilji Racka, „věrný předloze“. Jiné filmy ho ignorují.

Od poslušnosti *Valerie* přejde k *Upíroví z Feratu* (1981) a srovná ho s Cronenbergovým *Videodromem* (1984). Jen měl možná zmínit - na pozadí Herzova příběhu o autu na krev, který lze vysvětlit jak fantasticky, tak i přirozeně - autora předlohy Josefa Nesvadbu. Možná to je nedostatek, ano, zase mu ale neunikla scenáristova inspirace Bradburym povídkou *Malý vrah*. Rovnou i zdůrazní její příslušnost ke Korbářově antologii *Tichá hrůza* (1967) a připomene, že charismatický Ilja Racek hrál i ve *Feratu*! Jako myška Jiroušek přeběhne do seriálu *Fantom operety* (i tam se vampýři mihali) a klidně cituje sekvenci Ringo Čechova textu *Nám se líbí* (1979), díky kterému o hraběti Draculovi zpíval Jiří Schelinger. Stejný hit o „sličném Frankensteinovi“ a (Vančurově) Barbuchovi srovná pak s *Jožinem z bažin*! Nemístné? A proč? Autor dojde k divadelní hře *Spejbl versus Dracula* i k televizní inscenaci *Upír ve věžáku* (1979), kde se, ejhle, stejně jako ve *Feratu* vynořila Dagmar Veškrnová-Havlová. Pak Jiroušek připomene komiksového *Draculu* Saudkova (Mladý svět 1971) a naváže analýzou krátkého filmu *Havran v panelovém domě* (1983). A jak připomíná, právě Poeův *Havran* (1846) byl u nás zveřejněn první roku 1869.

Zmíní také filmy, které se kdysi mihly v naší distribuci (*Billy Kid a kulečnický upír*, *Mám ráda netopýry*), a bez jakýchkoli zábran se přehoupne k animáku *Poslední lup* (1987), aby ho srovnal s francouzským dramatem *La Meute* (2010). Skrze spolutvůrce *Lupu* Václava Mergla se vrátí k Merglově *Laookonovi* (1970) a dokládá, že právě zde je užít motiv, kterým Češi předběhli Scottova *Vetřelce*!

V téže kapitole zvíme ledacos o slovenském filmu *Nič nekrváca večně* (2003), který byl poctou Murnauovu *Nosferatovi*, ale současně inspirovaný ranými díly Petera Jacksona; ale jak Jiroušek postříhl, také *Texaským masakrem motorovou pilou* (1974).

Shrnu jeho přístup. Možná někdy misí jablka a hrušky a zapojí do souvislosti i nepravé. Nevím! Mnozí by to někde na jeho katedře mohli brát za chybu. Výklad přeskakuje v čase i, prostoru jako lumpík, mská se i mezi uměleckými formami. Jenže to úplně nevdá. Je to právě „chimetovská“ metoda básníka, současně ale na tvrdém podloží studia. Autor umí perfektně propojit typické nebo charakteristické scény a vrací nás i do éry preromantismu, na počátek 19. století, kde reflektuje další vlivy. Načteno má (i jako majitel antikvariátu) víc než Pajak. Do svých dějin zapojí Máchu, Erben, Nerudu, J. J. Koláre, Sabinu i mysteriózní dekadenty Karásku, Hlaváčka, Procházkou a Lešehradu. Taky Jana Weisse a Jaroslava Havlíčka. A německé i rakouské autory na naší půdě, jakými jsou Karl Heinz Strobl, Alfons von Cibulka, Leo Perutz, Franz Spunda, Rudolf Slawitschek, Henns Heinz Ewers a Gustav Meyrink! Opomenuti nejsou okultisté Karel Weinfurter a Josef Šimánek. Satanistky Maryša Šarecká a Marion Sováková. Slyšeli jste o nich někdy? Já zde poprvé.

A dosti kolotu. Kniha má devět částí. Disponuji těmito tituly: *Poe, Kramerius, Kolár a Erben; Hrobník v zahradě pekelných orchidejí; Valerie a ďáblové knihy; Krvavá sága; Básníci hrůzy - česká Strassidla; Přízraky a fantasmie sešitové letky z Karlína; Černá magie a satanismus; Černý bod; Poetika hrůzy*.

Načež následuje barevná příloha o desítkách stran. Je tu Váchalův portrét Christiana Heinricha Spiesse a jeho obálka k *Upíroví* knížete A. K. Tolstého. Dvě ilustrace z - Trachtou vydávaných - krvavých románů typu *Pražské čarodějnice* (1873 vyšla s podtitulem *Mrtvá nevěsta a bratři nepřítelští*). Slunečné září Smatkova (vlastním jménem Smeták) obálka k Čámarově *Primabaleríně a tanci upírů* (1925) a Hudečková k Havlasově sbírce *Mezi životem a smrtí* (1902). Najdeme obal *Záhadných životů* Emanuela z Lešehradu i anonymní, věru že krásné obálky k dvěma prvním českým vydáním *Draculy* (1919). Čapkovu k souboru povídek Josepha Sheridana Le Fanu - *V temném zrcadle*. Koblihův lept k dílu Jana Nerudy. Šimánkovu sbírku básní *Kapky jedu*. Štáflovu obálku k Hloučovu *Pavilonu hrůzy*. Scheinerovy obálky ke knihám Gastona Leroux a Karla Švandy ze Semčic. Čutovu k dílu Heleny Pavlovy Blavatské. Obal knihy lorda Bulwera-Lyttona. Sumínovy *Povídky skoro neuvěřitelné*. Neumannovu sbírku *Satanova sláva mezi námi* (1896). Štyrského obálku k - posmrtně vydané - sbírce hororů Ladislav Klímy *Slavná Nemesis* (1932). Šůrovu k pověstné antologii *Lupiči mrtvol*. V neposlední řadě obálku Zdeňka Buriana k Dumasovu fantastickému románu.

A zaujme obal povídkové sbírky *Černá dáma* (1924): to dílo napsala Anna Marie Tilschová a obsahuje titulní povídku *Černý bod*.

Zdá se toho dost? Ano, ale projdeme přesto a pokorněji jednotlivými komnatami Jirouškova díla. -Úvodní místnost obklopuje rok 1853, kdy první vyšla *Kýtica* a *Lumír* zveřejnil jak Kolárovy *Pekla zplozence*, tak první český překlad Poea, povídku *Zlatý brok* (1843, český 4. 8. 1853). A Jiroušek spekuluje, zda dar „iniciální rozmanitosti“ nenechala ve vínku českého hororu i ona Poeova povídka. Tak či onak, v listopadu 1853 otiskl týž *Lumír* i Poeových *Pár slov s mumii*.

Ale k údajnému základu hororu českého, Máchově *Pouti krkonošské* (1834). Určila spolu se strašidly německými, vpuštěnými do světa Spiessem, veškerý „chod“ světové hrůzy? Je to přepálené tvrzení? Jiroušek by je rád dokázal.

Další kapitola se ovíjí jako onuce okolo Sabinova *Hrobníka*, zveřejněného poprvé v *Květech* (1837). „Pozvedl nad kramářskou úroveň lidovou tvorbu,“ čteme. Následně zkoumání Kolárovi *Pekla zplozence* - a třetí kapitola předkládá ve spoustách souvislostí postřehy o „klasických krvavých románech“. Martin Jiroušek se přitom zaměřil na četné české pověsti o bílých paních. - Ve čtvrté části *Bodu* zvíme další o vampyrismu, v šesté se autor odrazil k celému výkladu od knihy Jana Hýbla *Strašidla* (1817). Skrz pavučinu souvislostí tu zavádíme i o - nikdy nedokončené - romaneto Jaroslava Havlíčka *Smaragdový příboj* (1946). Také a překvapivě o filmy *Kybernetická babička* (1962) a *Babičky dobíjejte přesně!* (1983)!

V další kapitole je Jiroušek sám pavouk v srdci své sítě a probírá antikvární klenot za klenotem, protentokrát s přihlédnutím k starým hororovým edicím jako *Vteřiny hrůzy*. Je tu erudovaným znalcem. V další části předkládá na sta faktů o magii a satanismu a narazíme na řadu konotací mezi prastarými škváry (včetně truchlohy *Mlynář a jeho dítě*, 1830) a novodobými filmovými horory. Autor listuje časopisem *Moderní revue* a baví závěr kapitoly, kdy se potká na operačním stole rituál z filmu *Angelika a král* (1966), onanující děvče zvracející zelený hlen ve *Vymítači ďábla* (1973) a zohlednění Foglarovy kočičky pracky, kde je zmíněna i „prokletá kniha staré Zavadilky“. Ve skutečnosti je tu chyba, jde o Jeremiášku.

Okolo prstu si vás ale autor otočí excelentní předposlední částí o díle Amálie Vrbové (1863-1936), známé jako Jiří Sumín.

A o díle Anny Marie Tilschové (1873-1957). Zrovna tak uhrane finální kapitola, kde se projdete od artefaktu lebký přes oddíl *Rakve!, Oči, Utíkající oběšenci, Strašidelný mlýn* a *Zelená*.

Jak jsem již někde psal, bohemia Vladimír Novotný pokaždé v úvodní přednášce - na té či oné škole - zdůrazní, že se „dobrodružnou a pokleslou literaturou nebudeme zabývat“. Jistě bohulibě předsevzetí. Co však otázka vytyčení hraniční čáry? Ta řve, křičí a křičí. Kde končí to „špatné“? Sporu není, že bez průzkumu nižších pater nepochopíte řadu aspektů literatury vyšší. I proto je české vydání *Černého bodu* počinem záslužným! A má rejstřík, i když soustružený dle záhadného klíče a zohledňující jenom některé z autorů. Na jiné odhalíte aspoň jeden odkaz (Foglar), i když se o nich mluví věrně, a disproporčně je i to, že jsem se do rejstříku dokonce dostal já, zatímco Heda Bartíková a Jaromír Typl nikoli, ať jsou knihou významně zohledněni.

Některé Jirouškovy teorie jsou možná poněkud odvázné a jiné diskutabilní. Má evropský horor skutečně epicentrum v českých zemích? Autor se to opakovaně snaží doložit! Vážné u nás existovali „lovecraftovější“ autoři před Lovecraftem? Opravdu má kloudný význam *kontrast* bílé paní a tzv. černé dámy? Tady si musí každý čtenář rozhodnout sám!

Martin Jiroušek (*1972) ukončil roku 1998 studia *dějin a teorie dramatického umění* prací *Nekonvenční horor a jeho základní rysy*.

Spolupracuje s galeriemi a filmovými festivaly (zvládá to i to) - a vedle Olomouce, kde vystudoval, přednášel nebo přednáší (mj. o vztahu filmu s literaturou) na **univerzitách v Opavě**. Ostravě a Brně. Provozuje antikvariát, občas vystaví filmové plakáty. Přípravuje různé tematické večery, kupříkladu o filmovém expresionismu, nekonvenčních hororech, o experimentálním filmu. A když přijme pozvání do knihovny, dozajista povypráví o neobvyklých úkazech. Nejvíc ho zajímají hůř zařaditelné osobnosti kinematografie a řadí sem i Juraje Herze. Na Slovensku i u nás krácel srdnatě ve stopách natáčení filmů *Upír Nosferatu* a *Pražský student*, aby rekonstruoval proces jejich vzniku. Co mi pak o *Černém bodu* řekl sám?

„Každá kapitola měla být úplně jinak stavěná. Nejrychleji vznikla ta poslední, i když jsem knihu psal na přeskáčku. Z původně plánovaných 170 stran se stalo 270. Všichni mi doporučovali, ať to krátím, což jsem měl akceptovat hlavně z finančního hlediska, protože grant pokryl tisk těch 170 stran. Nakonec se nevešly tři zásadní kapitoly o filmu.“

Už jen dodejme, že Martin Jiroušek navázal na tuto knihu ještě komentovanou antologií hororů *Fialoví ďáblí* a loňským vydáním klasické *Fantasmagoriany* (Fantasmagoriana | KOSMAS.cz - vaše internetové knihkupectví).

Martin Jiroušek: Černý bod. Horor v českých zemích. Jako 4. svazek edice *Forum* vydalo nakladatelství *Protimluv*. 272 stran

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: univerzitách (1x), opavě (1x)

28. Festival: VIZ-AIR-KA

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
27.08.2022 (07:22:06)	Internet	Institut tvůrčí fotografie	Prazskypatriot.cz - Články	NEZNÁMÝ

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Druhý ročník jednodenního hudebního festivalu v údolí Tiché Šárky na Praze 6 v neděli 28. srpna. Vystoupí Bardolino, RAZAM a Iva Marešová a Shahab Toluie Trio.

Nové bude součástí festivalu výstava fotografií z [Institutu](#) [tvůrčí](#) [fotografie](#) Slezské univerzity v Opavě. Kromě bohatého programu se návštěvníci mohou těšit na dančí klobásy, čepované pivo, míchané drinky a další (opavské) dobroty.

Vstupné na festival je zdarma.

Program festivalu:

14:30 Zahájení a vernisáž výstavy studentů z ITF

15:00 RAZAM a Iva Marešová

16:30 komentovaná prohlídka výstavy

17:00 Shahab Toluie Trio

18:30 komentovaná prohlídka výstavy

19:00 Bardolino

Přijďte a vychutnejte si jedinečnou Ivu Marešovou s kapelou Razam, vášnivě španělské flamenco a rytmy od kapely Shahab Toluie Trio a nakonec vám energii do žil naleje hudba kapely Bardolino.

SEKCE: Kraje, Města a obce

KLÍČOVÁ SLOVA: institutu (1x), tvůrčí (1x), fotografie (1x)

DUPLICITNÍ S: Festival: VIZ-AIR-KA (Prazskypatriot.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě);

29. Další díl seriálu Fiducia on-line na LucernaTV!...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
28.08.2022 (11:20:08)	Sociální sítě	Filozoficko-přírodovědecká fakulta	Facebook - Příspěvky	Filozoficko- přírodovědecká fakulta v Opavě

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Další díl seriálu Fiducia on-line na LucernaTV! Tentokrát s kurátorským slovem k výstavě AVU, Malba 4: Hluboko dole studentů a pedagogů ateliéru Petra Duba a Marka Meduny v ostravské Galerii Dole. Podívejte se na video a dozvíte se více. https://bit.ly/lucernaTV_malba4

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: filozoficko (1x), přírodovědecká (1x), fakulta (1x), opavě (1x)

30. Komenský v Přerově získal pedagogické zkušenosti i manželku, říká historička

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
28.08.2022 (13:05:01)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Idnes.cz - Články	Petra Černobilová

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Letos uplynulo 430 let od narození zakladatele moderní pedagogiky Jana Amose Komenského. V jeho životě sehrál významnou roli i Přerov, kde strávil několik let, chodil tu do školy, vyučoval a napsal několik děl. „Získal zde první pedagogické zkušenosti i poznatky, které se týkají duchovní správy,“ vyzdvihuje komenioložka Helena Kovářová z přerovského Muzea Komenského.

Jak dlouho Jan Amos Komenský v Přerově působil?

Celkem zde pobýval sedm let rozdělených do dvou období. Tři roky tady studoval vyšší latinskou školu – latina byla totiž vstupenkou do světa učenců. Protože se prokázal jako pilný a nadaný žák, tak byl vybrán pro další následná studia v Německu. Po nich se vrátil a poté dva roky působil jako učitel a dva roky jako pomocník biskupa.

Těch sedm let pro něj bylo poměrně zásadních. Dostal se na školu, která mu umožnila získat další vzdělání v zahraničí, kde načerpal spoustu podnětů, s nimiž pracoval po celý život. A také si v Přerově mohl vyzkoušet, jaké je to stát za katedrou, získal první pedagogické zkušenosti i poznatky, které se týkají duchovní správy. Mimo učebnice Pravidla snadnější mluvnice napsal i spis Listové do nebe, jenž je koncipován jako dopisy chudých a bohatých Kristovi, který píše odpovědi. Jedná se o řešení sociálních otázek.

Stojí ještě budova vyšší latinské školy?

Ne. Jednota bratrská musela předat budovy katolické církvi. Duchovní centrum jednoty tvořil bratrský dům se školou a modlitebna. Kostel pak katolická církev přeměnila na svůj svatostánek. Bohužel místo dvakrát vyhořelo a budovy zanikly.

Co v tom místě dnes najdeme?

Nyní je v ulici Na Marku památník jednoty bratrské. Je tam teprve od roku 2016, protože pozůstatky byly nalezeny až při archeologickém průzkumu před deseti lety.

Které objevy průzkum přinesl?

Našly se základy bratrského sboru a bratrského domu se školou, v místnostech byla navíc řada dalších nálezů. V některých místech se dochovala původní dlažba a našly se také úlomky kachlí, mince, a dokonce i jedno kování z dobové knižní vazby. Archeologové objevili též štěrkovou cestu mezi těmi dvěma budovami, jež je součástí památníku. V Přerově je tedy možné jít po místech, kudy chodil Komenský.

Mají lidé možnost zmíněné nálezy vidět?

Ano, součástí památníku je i malá venkovní expozice, kde jsou mimo jiné repliky některých nálezů. K vidění je například zmiňované kování z dobové knihy.

Proč se Komenský po studiích v Německu vrátil zpátky do Přerova, co ho do města tak táhlo?

Když přišel na školu do Přerova, byl sirotek. Přípravoval se zde na duchovní dráhu, bylo tedy logické, že se vrátil do místa, kde našel určité zázemí. Místní biskup Jan Lánecký, který v Přerově tehdy působil, byl Komenskému velmi blízký, a on ho dokonce v pozdějších letech nazýval otcovským přítelem.

Helena Kovářová

Narodila se 16. dubna 1975 v Hranicích.

Vystudovala historii a muzeologii na **Slezské univerzitě v Opavě**. Od roku 1999 pracuje v Muzeu Komenského v Přerově, kde je nyní historičkou a kurátorkou.

Mezi její záliby patří četba, cestování, sport, rodina a práce.

Když se vrátil, začal ve městě učit. Zkoušel už tehdy své novátorské postupy?

Pravděpodobně začal uvažovat o zlepšení výuky. V Přerově napsal Pravidla snadnější mluvnice, spis se však nedochoval. Je to ale známka toho, že se pokoušel o určitou systematickosti a zlepšení. Nebylo třeba úplně běžné, aby žáci měli k dispozici slovníky a pravidla gramatiky. Tehdy se učili tak, že dostali text, a neledělo se na to, jestli byl jednoduchý, nebo složitý. Učili se ho nazpaměť. A teprve v průběhu učení odhalovali různé gramatické jevy.

Co v praxi znamenal známý pojem škola hrou?

Jde o název jeho díla, jenž by se ale správně měl překládat jako Škola na jevišti, Schola ludus. Jednalo se o zdramatizovaný text jeho encyklopedické učebnice Brána jazyků otevřená. Obsah pojmu se trochu posouvá, a když se dnes řekne škola hrou, všichni si myslí, že by si ve škole měly děti hrát. Komenský to ale myslel tak, aby škola nebyla jen námahou. Děti se měly učit přiměřeně svému věku, od jednoduchého ke složitějšímu. A základem školy byla kázeň. Žáci měli poslouchat a dodržovat pravidla, úplnou volnost určitě neměli.

Jaké byly tehdy na tento styl výuky reakce?

Když v roce 1631, kdy působil na škole v Lešně, vydal Komenský jazykovou učebnici Brána jazyků otevřená, stala se obrovským hitem přeloženým do mnoha jazyků. Bylo to něco zcela nového, ať už šlo právě o postup od jednoduchého ke složitějšímu, tak i o systematickosti či rozdělení látky do kapitol, přičemž v těch prvních používal jednoduchou gramatiku. Dnes bereme jako samozřejmost, že se nejprve učíme, jak se řekne lavice, kniha, maminka, tatínek, ale tehdy tomu tak nebylo. Proto se jeho učebnice používaly více než jedno století.

V Přerově žil Komenský sedm let. Kde například bydlel?

To se těžko určuje. Víme, že na Horním náměstí sídlili příslušníci jednoty bratrské a v zámku Karel starší ze Žerotína, který se k této církvi hlásil. Na břehu Bečvy stávalo duchovní centrum, kde Komenský pravděpodobně bydlel a studoval.

Už jste zmínila, že ve městě napsal spisy Listové do nebe nebo Pravidla snadnější mluvnice. Vznikla tu ještě další díla?

Začal zde pracovat na své první české encyklopedii, Divadlo světa. Zamýšlel vytvořit souhrn vědění, aby byl k dispozici všem vzdělaným i těm, kteří o něj budou mít zájem. Přestože zůstalo dílo nedokončeno, je to poměrně důležitý moment v jeho práci. Lze rovněž předpokládat, že v Přerově pracoval na historicko-vlastivědném díle O starožitnostech Moravy, jež se také bohužel nedochovalo. Součástí příprav mohla být také práce na mapě Moravy.

Portrét Jana Amose Komenského namalovaný malířem Jürgenem Ovensem v době po roce 1650.

Dá se něco říci o Komenského soukromí?

V Přerově našel určité zázemí, které mu po ztrátě rodičů chybělo. Byl ordinován na kněze v Žeravicích, posléze určen jako samostatný správce sboru a potřeboval manželku. V pozdějších dílech vzpomíná, že se jí měla stát dcera biskupa Láneckého, mladá Johanka, ale ještě nebyla pinoletá. Proto mu biskup pomohl vybrat jinou, kterou se stala Magdaléna Vizovská, jež v Přerově bydlela s matkou. Měl k ní velmi hezký vztah. Když museli prchnout z Fulneka a on se skrýval, poslal jí spisek Přemyslování o dokonalosti křesťanské. V předmluvě ji oslovuje a říká: „Manželko má milá, klenote můj po Pánu Bohu nejdražší.“ Bohužel nevíme, jestli knížku četla, zda se k ní dostala včas, nebo zemřela ještě předtím, než jí byla doručena.

Dočetla jsem se, že s ní měl dva syny, kteří ale i s matkou v Přerově zemřeli při epidemii.

Dá se předpokládat, že ji Komenský převezl z Fulneku právě k její matce do Přerova.

Jaký byl Jan Amos Komenský vlastně člověk?

Nikdy neztrácel naději a snažil se být nápomocný. Aktivně vytvářel návrhy k tomu, aby se svět stal lepším místem a byla zlepšena výuka. Nikdy nesložil ruce do klína, nevzdal se. A dokázal se vyrovnat s velkými tragédiemi v osobním životě i životě celé jeho církve.

Ponořila jste se do bádání o jeho osobě. Co vás vedlo k tomu, že jste se začala specializovat právě na něj?

Když jsem nastoupila do přerovského muzea, znala jsem o něm jen základní údaje. Tím, že jsem měla ve správě sbírky jeho spisů a začala se stýkat s dalšími komeniology, se mi otevíral celý ten myšlenkový svět, bohatství jeho práce, a to mě pohltilo. Fascinoval mě obrovský záběr, variabilita prací a síla nikdy se nevzdát.

SEKCE: Kraje, Města a obce

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzité (1x), opavě (1x)